

UCHWAŁA NR 44.VIII.2024
RADY GMINY MOCHOWO

z dnia 28 listopada 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034

Na podstawie art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, zm.: 1572), Rada Gminy Mochowo uchwala, co następuje:

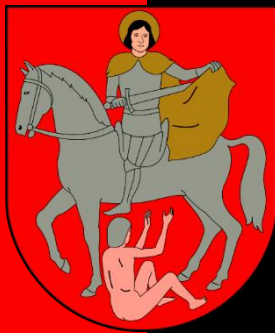
§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Mochowo.

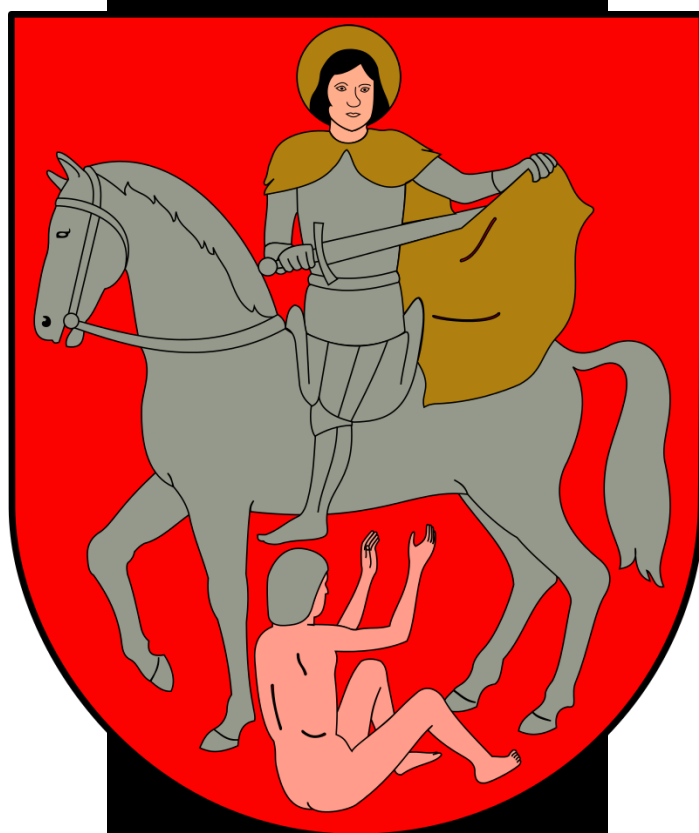
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Mochowo

Zbigniew Kotarski

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MOCHOWO NA LATA 2024-2034

Opracowanie

Urząd Gminy Mochowo

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034

opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy Mochowo i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034

zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc według stanu na 31 grudnia 2022 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

 Wielkopolska Akademia
Nauki i Rozwoju

 KRAJOWY
INSTYTUT
JAKOŚCI

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY MOCHOWO	8
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	9
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	11
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	13
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	15
4.1. Ocena sytuacji Gminy	16
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	18
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	20
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY MOCHOWO	23
1. Misja i wizja	24
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	26
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Mochowo	37
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	50
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	58
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	61
ZAŁĄCZNIKI	64
Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Mochowo	65
Załącznik 2: Wzór ankiety	110
Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna	115

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2034 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Mochowo, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”, Strategią Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka” oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030. Będzie ona wyznaczała również ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania.

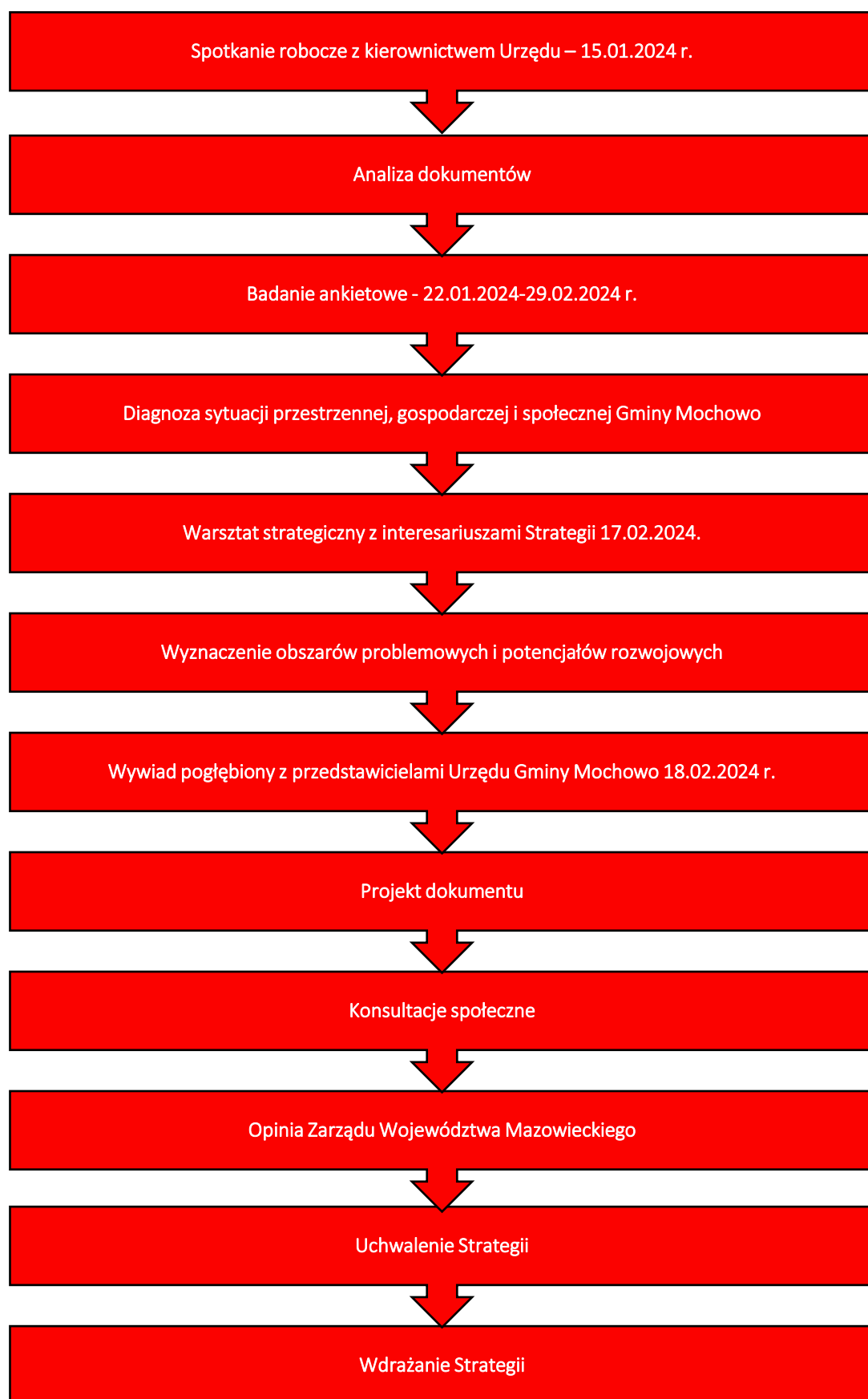
Dokument został opracowany na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych. Podstawowym dokumentem prawnym wykorzystywanym podczas przygotowania Strategii była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Zgodnie z w/w ustawą Strategia zawiera wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Mochowo.

Prace nad Strategią rozpoczęto w styczniu 2024 r., kiedy to Wójt Gminy Mochowo podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Kolejnym krokiem było podjęcie uchwały nr 416.LVII.2024 z dnia 29 lutego 2024 r. w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 w tym trybu konsultacji.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, dokonaną podczas badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców. Ponadto w celu szerszego włączenia mieszkańców i interesariuszy zorganizowano warsztaty strategiczne. Warsztaty przeprowadzone zostały metodą *design thinking* polegającą na spojrzeniu na problem z wielu perspektyw oraz wyjściu poza utarte schematy. Podczas warsztatów uczestnicy pracowali w grupach nad wyznaczonymi obszarami. W pierwszej części spotkania przeprowadzono diagnozę potencjału Gminy i obszarów problemowych, a także określono mocne i słabe strony jednostki. Następnie, w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby i potencjały, przystąpiono do formułowania kierunków działań. W drugiej części, dzięki wykonanej wcześniej analizie, możliwe było wypracowanie misji oraz wizji Gminy Mochowo. Wypracowany podczas warsztatów materiał wykorzystany został przy opracowaniu projektu Strategii Rozwoju Gminy Mochowo.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Na poniższym schemacie zaprezentowano poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY MOCHOWO

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Mochowo jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w zachodniej części powiatu sierpeckiego. Gmina Mochowo jest czwartą największą jednostką powiatu sierpeckiego, a jej całkowita powierzchnia wynosi 144 km². Siedzibą Gminy, pełniącą funkcję ośrodka lokalnego jest miejscowość Mochowo. Dominującą formą pokrycia i użytkowania terenu stanowią użytki rolne, zajmujące prawie 80% całkowitej powierzchni Gminy. W związku z tym jednostka zaliczana jest do gmin o intensywniej funkcji rolniczej. Lesistość jest na względnie średnim poziomie – tereny leśne obejmują około 16% powierzchni Gminy. Przez teren Gminy przebiega rzeka Skrwa, która płynąc dnem głębokiej doliny dzieli jej obszar na niemal dwie równe części.

Gmina odznacza się względnie dobrą dostępnością transportową, a na jej sieć komunikacyjną składają się drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Mieszkańcy w przeciągu 20 minut mogą dostać się do siedziby powiatu sierpeckiego – Sierpca. Niestety inna sytuacja prezentuje się w przypadku siedziby władz wojewódzkich – Warszawy, do której czas przejazdu wynosi około 2 godziny i 20 minut. Fakt ten wynika przede wszystkim z położenia Gminy w północno-zachodniej części województwa, co skutkuje znaczną odległością od ośrodka wojewódzkiego. Warto dodać, że Gmina posiada dogodny dojazd do innych większych ośrodków miejskich, takich jak Płock, Włocławek, czy Toruń. Warto również dodać, że wpływ na poziom dostępności transportowej Gminy będzie miała inwestycja związana z budową drogi ekspresowej S10 o przebiegu Szczecin – Piła – Bydgoszcz – Toruń – Płock – Naruszewo. Zgodnie z przyjętymi wariantami przebiegu, droga miałaby częściowo objąć południową część obszaru Gminy Mochowo.

Poza transportem drogowym, niezwykle istotną rolę odgrywa również transport kolejowy. Niestety obecnie na terenie Gminy brak jest dworca lub też stacji kolejowej, przez co nie posiada ona bezpośredniego połączenia z koleją. Najbliższe dworce znajdują się w Sierpcu oraz Płocku. Dworzec w Sierpcu obsługuje linie relacji Toruń Wschodni – Nasielsk i Kutno – Brodnica, natomiast dworzec w Płocku obsługuje linie relacji Kutno – Płock – Sierpc, Warszawa Główna – Płock, Gdynia – Płock – Katowice oraz Płock – Katowice. Ponadto w Gminie funkcjonuje transport zbiorowy, który zapewniany jest przez trzech przewoźników prywatnych. Świadczone usługi pozwalają zarówno na przemieszczanie się w obrębie Gminy, jak również do innych miejscowości, w tym również do Płocka.

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego, Gmina Mochowo ujęta została jako część podregionu płockiego i zakwalifikowana do wiejskiego obszaru funkcjonalnego wymagającego wsparcia w procesach rozwojowych. Zgodnie z definicją zawartą w Planie, jest to więc obszar położony peryferyjnie o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczący w procesach rozwojowych kraju. W Planie wskazano również, że Gmina zawiera się w wyznaczonych w KSRR obszarach o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych.

Gmina ujęta została również w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”. Partnerstwo działa w formie porozumienia międzygminnego, a jego nadrzędnym celem jest „Wzrost konkurencyjności, atrakcyjności i bezpieczeństwa Obszaru Funkcjonalnego Miasta Płocka jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców i gości, dziś i w przyszłości”.

Ponadto z uwagi na członkostwo Gminy Mochowo w Lokalnej Grupie Działania „Sierpeckie Partnerstwo”, została ona ujęta także w Strategii Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność na lata 2023-2027. Stowarzyszenie LGD „Sierpeckie Partnerstwo” jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem osób fizycznych i prawnych, o celach niezarobkowych, działającą jako Lokalna Grupa Działania. Kluczowym celem partnerstwa jest budowanie i wzmacnianie kapitału społecznego obszaru objętego Lokalną Strategią Działania.

Obecnie w Gminie Mochowo obowiązuje 12 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które łącznie pokrywają około 9% jej powierzchni. Niewielki udział planów miejscowych w całkowitej powierzchni Gminy i tym samym korzystanie z alternatywy w postaci decyzji o warunkach zabudowy, może w przyszłości utrudniać władzom samorządowym racjonalną politykę przestrzenną. Rodzi to niebezpieczeństwo chaotycznego rozproszenia lokalizacji inwestycji, niekoniecznie zgodnego z założeniami ładu przestrzennego w Gminie.

W aspekcie dostępności przestrzennej, największymi barierami są zlokalizowane na terenie Gminy formy ochrony przyrody – a zwłaszcza Obszar Chronionego Krajobrazu „Przysięcze Skrwę Prawej”, który zajmuje około 105 km² powierzchni Gminy, które mimo że stanowią potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji, to jednocześnie hamują rozwój inwestycyjny.

Ochrona przyrody na terenie Gminy realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Poza Obszarem Chronionego Krajobrazu „Przysięcze Skrwę Prawej”, w obrębie Gminy znajduje się otulina Brudzeńskiego Parku Krajobrazowego, 28 użytków ekologicznych oraz 3 pomniki przyrody.

Położone w obrębie Gminy zasoby przyrodniczo-krajobrazowe – zwłaszcza te zlokalizowane przy rzece Skrwie stwarzają potencjał do rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych z nastawieniem na turystykę weekendową. Dodatkowo atrakcyjność obszaru podnoszą przebiegające przez teren Gminy szlaki turystyczne: czerwony pieszy szlak turystyczny im. Bolesława Krzywoustego z Kutna, nieoznakowany szlak rowerowy oraz szlak kajakowy Skrwę Prawej.

Gmina Mochowo posiada umiarkowany potencjał turystyczny i rekreacyjny, który przede wszystkim związany jest z uwarunkowaniami przyrodniczymi. Jednak na jej terenie znajdują się również obiekty zabytkowe, z których część wpisana została do rejestru zabytków. Dodatkowo na jej obszarze zlokalizowanych jest 201 stanowisk archeologicznych.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Rozwój gospodarczy ściśle powiązany jest z poziomem przedsiębiorczości danej jednostki. Podmioty zarejestrowane na terenie Gminy Mochowo stanowią 8,9% wszystkich podmiotów zarejestrowanych na terenie powiatu sierpeckiego. Wśród funkcjonujących na terenie Gminy podmiotów gospodarczych, większość stanowią małe i średnie przedsiębiorstwa. Analizując dynamikę rozwoju przedsiębiorczości na terenie Gminy, to zauważyć można coroczny przyrost liczby funkcjonujących na jej terenie podmiotów. Co więcej, co roku liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw znacznie przewyższa liczbę przedsiębiorstw wyrejestrowanych. Natomiast alarmującym sygnałem jest obserwowany od 2020 roku wzrost liczby podmiotów wyrejestrowywanych, co świadczyć może o średniej lub stale pogarszającej się stabilności finansowej powstających i działających podmiotów gospodarczych w Gminie Mochowo.

Gmina Mochowo jest gminą o intensywnej funkcji rolniczej, a na jej terenie swoją działalność prowadzi ponad 680 gospodarstw rolnych, stanowiących 17% wszystkich podmiotów zlokalizowanych na terenie powiatu sierpeckiego. Warto przy tym zaznaczyć, że największy udział wśród funkcjonujących na terenie Gminy gospodarstw rolnych stanowią te małe o powierzchni 1-5 ha oraz 5-10 ha.

Na kształtowanie się poziomu gospodarki wpływ ma również sytuacja związana z rynkiem pracy, która przekłada się także na możliwość uzyskania satysfakcjonującego zatrudnienia, a tym samym na jakość i zadowolenie z życia mieszkańców. Obecnie jednak możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie Gminy jest najslabiej ocenianym przez mieszkańców aspektem obszaru gospodarki w przeprowadzonym badaniu ankietowym. Niekorzystną sytuację potwierdza udział osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym, który w Gminie Mochowo jest znacznie większy zarówno od średniej dla powiatu sierpeckiego, jak również województwa mazowieckiego.

Rozwój gospodarczy jednostki samorządu terytorialnego nierozzerwalnie powiązany jest z dostępnością i jakością infrastruktury. W Gminie Mochowo układ komunikacyjny oparty jest o drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Pomimo przebiegającej linii kolejowej Gmina nie posiada stacji kolejowych. Najbliższe dworce znajdują się w Sierpcu oraz Płocku. W przeprowadzonym na potrzeby niniejszego dokumentu badaniu ankietowym mieszkańcy Gminy Mochowo wskazują, że na najbliższe lata najważniejszym priorytetem będzie poprawa oraz dalszy rozwój infrastruktury drogowej, tak aby spełniała ona odpowiednie parametry techniczne, a tym samym ułatwiała przemieszczanie się. Wśród najważniejszych priorytetów mieszkańcy podkreślają również potrzebę rozwoju infrastruktury pieszo-rowerowej, co pozwoli na wybór alternatywnego w stosunku do pojazdu samochodowego środka transportu.

W Gminie Mochowo pomimo występowania na terenie jednostki potencjalnych terenów inwestycyjnych, brak jest inwestorów, którzy byliby chętni do lokalizacji nowych inwestycji. Dlatego też, niezwykle ważnym kierunkiem na kolejne lata powinna być aktywna promocja terenu Gminy dla potencjalnych inwestorów. Warto tutaj zaznaczyć, że w przeprowadzonym badaniu ankietowym, atrakcyjność inwestycyjna Mochowa była najwyżej ocenianym przez mieszkańców aspektem w obszarze gospodarki.

Analizując dostęp do infrastruktury sieciowej zauważyć można wysoki poziom dostępności do infrastruktury wodociągowej, kształtujący się na poziomie 89,4%. Z kolei dostęp do sieci kanalizacyjnej jest ograniczony, a poziom dostępności wynosi zaledwie 25,5%. Porównując udział osób korzystających z sieci wodociągowej oraz sieci kanalizacyjnej, stwierdza się, że wielu mieszkańców w celu odprowadzania nieczystości wykorzystuje zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Zauważa się więc potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej, a także dalszego wsparcia mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach, gdzie budowa sieci kanalizacji sanitarnej jest nieuzasadniona ekonomicznie. Ponadto na terenie Gminy funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków w miejscowościach Mochowo-Parcele, Ligowo oraz Cieślin.

Gmina odznacza się niewielkim poziomem dostępności do sieci gazowej, kształtującym się na poziomie 15%. Zauważa się więc potrzebę dalszego rozwoju sieci gazowej, umożliwiającej korzystanie z alternatywnego w stosunku do paliw kopalnych źródła energii cieplnej.

W dobie wciąż rozwijającej się edukacji oraz pracy zdalnej, niezwykle ważny jest dostęp do wysokiej jakości sieci internetowej. Obecnie w Gminie Mochowo identyfikuje się problem związany z niedostatecznym rozwojem sieci internetowej, co przekłada się na wykluczenie cyfrowe części mieszkańców. Potrzeba dalszego rozwoju sieci internetowej wskazana została również przez mieszkańców w przeprowadzonym badaniu ankietowym.

W Gminie Mochowo corocznie zwiększa się masa zebranych odpadów komunalnych, przy czym należy zaznaczyć rosnący udział odpadów zebranych w sposób selektywny. Taka sytuacja wskazywać może na zwiększającą się świadomość ekologiczną mieszkańców Gminy, a także ich większe przywiązanie do kwestii ochrony środowiska przyrodniczego. Podmiotem odpowiedzialnym za zagospodarowanie odpadów komunalnych jest Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „EMPEGEK” w Sierpcu. Ponadto mieszkańcy Gminy mogą również korzystać w dwóch Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych w miejscowościach Cieślin oraz Ligowo.

W związku z postępującymi zmianami klimatycznymi, a także zwiększającą się presją antropogeniczną niezwykle istotne jest prowadzenie działań na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego. Władze Gminy Mochowo prowadzą kompleksową politykę środowiskową w oparciu o Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mochowo na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027. W ramach mitygacji do zmian klimatu, w Gminie planowane jest poddanie części budynków publicznych kompleksowej termomodernizacji wraz z wymianą źródeł ciepła. Z kolei w celu adaptacji do zmian klimatu, w Gminie rozwija się sektor energetyki OZE – głównie w postaci farm fotowoltaicznych, przy czym należy podkreślić, że potencjalni inwestorzy uzyskują dopiero stosowne pozwolenia. Warto także dodać, że Gmina kontroluje również czynniki mające wpływ na jakość powietrza, w tym poprzez prowadzenie ewidencji źródeł ciepła wykorzystywanych do ogrzewania budynków na jej terenie.

Analizując poziom dochodów budżetu Gminy Mochowo zauważyć można, że ulegają one corocznemu wzrostowi z ponad 26,9 mln zł w 2018 roku do ponad 37,3 mln zł w 2022 roku. Wraz z systematycznym zwiększaniem się dochodów zwiększały się również ponoszone przez Gminę wydatki bieżące z ponad 30,5 mln zł 2017 roku do ponad 36,3 mln zł w 2022 roku. Analizując jednak potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych, jego suma w latach 2024-2038 wyniesie ponad 42,4 mln zł.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Najważniejszym potencjałem rozwojowym jednostki samorządu terytorialnego są jej mieszkańcy – ich obecność, aktywność społeczna i zawodowa oraz zaangażowanie w rozwój gminy. Zgodnie z danymi GUS, w 2022 roku Gmina Mochowo zamieszkiwana była przez 5 567 osób, stanowiących tym samym 11% wszystkich mieszkańców powiatu sierpeckiego. Niestety w Gminie obserwowany jest stały i systematyczny spadek liczby mieszkańców. Zachodzące w gminie procesy demograficzne uzależnione są w dużej mierze od przyrostu naturalnego oraz salda migracji. W przypadku Gminy Mochowo obserwuje się zarówno ujemny przyrost naturalny, jak również stopniowy odpływ ludności z jej terenu, co w konsekwencji przekładać się może na dalszy spadek liczby mieszkańców.

Programując rozwój Gminy Mochowo na kolejne lata należy mieć na uwadze postępujący na jej terenie proces starzenia się społeczeństwa, który niesie za sobą szereg negatywnych konsekwencji – szczególnie w zastępowalności pokoleń na rynku pracy, gospodarki lokalnej, a także obciążenia systemu finansów publicznych. Zwiększający się udział seniorów w strukturze demograficznej wiązać się będzie z koniecznością zwiększenia dostępu do usług skierowanych do tej grupy społecznej, w tym usług opiekuńczych, a także różnorodnych form aktywizacji i spędzania wolnego czasu. Co więcej, Gmina Mochowo będzie musiała podjąć również konkretne działania w celu zatrzymania, a także przyciągnięcia młodszych mieszkańców, aby częściowo zniwelować zidentyfikowany proces starzenia się społeczeństwa.

W Gminie Mochowo nie funkcjonuje opieka nad dziećmi do lat 3. Z kolei opieka przedszkolna zapewniana była przez trzy punkty przedszkolne dla dzieci w wieku 3-4 lata, trzy oddziały przedszkolne dla dzieci w wieku 5 lat oraz trzy oddziały przedszkolne dla dzieci w wieku 6 lat, funkcjonujące przy szkołach podstawowych w Mochowie, Ligowie oraz Bożewie. Zgodnie z danymi GUS, upowszechnienie opieki przedszkolnej w Gminie systematycznie zwiększa się, osiągając w 2022 roku 64,3%. Oznacza to więc, że nie wszystkie dzieci z terenu Gminy korzystają z opieki przedszkolnej.

Edukację na poziomie podstawowym zapewniają trzy szkoły podstawowe, zlokalizowane w Mochowie, Ligowie oraz Bożewie. Placówki edukacyjne odznaczają się podobnym stanem bazy dydaktycznej oraz wyposażeniem. Wszystkie placówki mają infrastrukturę sportową zachowaną w stanie dobrym, choć szkoła w Ligowie dysponuje jedynie salą gimnastyczną. Przy wszystkich szkołach działają również świetlice. Warto dodać, że w każdej szkole zapewniana jest opieka pielęgniarki szkolnej, która w określonych godzinach przyjmuje uczniów w gabinecie szkolnym. Z kolei w Ligowie dzieci korzystają z usług stomatologa w gabinecie stomatologicznym, a dzieci z Mochowa i Bożewa w dentobusie. Ponadto w placówkach w Mochowie oraz Bożewie funkcjonują również klasy integracyjne.

Na terenie Gminy swoją działalność prowadzi również Centrum Kształcenia na Odległość we Wsiach w Ligowie (CKNONW). Głównym celem Centrum jest zapewnienie bezpłatnego dostępu do kursów e-learningowych, które pozwolą mieszkańcom Gminy podnosić kwalifikacje zawodowe, zdobyć nowe umiejętności, co przekłada się na zwiększenie szans społeczności na rynku pracy. Poza działalnością w zakresie edukacji, Centrum pełni również funkcję integracyjną lokalnej społeczności.

W Gminie Mochowo zadania z zakresu kultury, rekreacji i sportu realizowane są przez trzy podmioty: Gminną Bibliotekę Publiczną w Mochowie, Świetlicę Wiejską w Małanowie Starym oraz będący organizacją pozarządową Ludowy Klub Sportowy „Sparta” Mochowo. Podmioty te zaspokajają potrzeby i aspiracje kulturalne oraz rekreacyjne mieszkańców Gminy z uwzględnieniem działań w zakresie upowszechnienia kultury narodowej i regionalnej, upowszechnienia sztuki profesjonalnej i amatorskiej, tworzenia optymalnych warunków dostępu do dóbr kultury oraz przygotowania i inspirowania społeczeństwa do aktywnego wypoczynku.

Na terenie Gminy funkcjonuje wiele organizacji pozarządowych oraz stowarzyszeń. Aktywną działalność prowadzą także Koła Gospodyń Wiejskich, a także Klub „Senior+”. Warto także dodać, że na terenie Gminy swoją działalność prowadzi Centrum Integracji Społecznej, zlokalizowane przy Stowarzyszeniu na Rzecz Dzieci i Młodzieży, Osób Niepełnosprawnych i Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym VICTORIA w Bożewie Nowym. Należy więc kontynuować wpieranie aktywności tych organizacji, ponieważ stanowią one potencjał w zakresie rozwoju całej Gminy – dostarczają one mieszkańcom szeroki zakres usług i aktywności w zakresie sportu, kultury, rekreacji itd.

Gmina Mochowo jest także członkiem dwóch stowarzyszeń międzygminnych – Lokalnej Grupy Działania „Sierpeckie Partnerstwo” oraz Stowarzyszenia „Droga ekspresowa S10”.

W czasach występowania coraz częstszych sytuacji kryzysowych związanych z anomaliami pogodowymi, a także niestabilną sytuacją geopolityczną, coraz ważniejsza staje się działalność służb ratunkowych oraz ich współpraca z samorządem. W tym zakresie na terenie Gminy Mochowo odpowiada Posterunek Policji w Gozdowie oraz dziesięć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, z czego trzy z nich wpisane zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego. Warto dodać, że poza służbą, jednostki OSP współorganizują gminne zawody sportowo-pożarnicze, uczestniczą w organizacji (zabezpieczają) dożynki gminne oraz inne okazjonalne wydarzenia kulturalne.

Opieka zdrowotna dla mieszkańców Gminy Mochowo realizowana jest przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ASMED”, który posiada dwie placówki w Mochowie i Ligowie oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicar” w Ligowie. Z kolei najbliższe stacje pogotowia znajdują się w Sierpcu, Płocku oraz Lipnie.

W Gminie Mochowo za opiekę społeczną odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mochowie. Celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozpoznawanie i zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

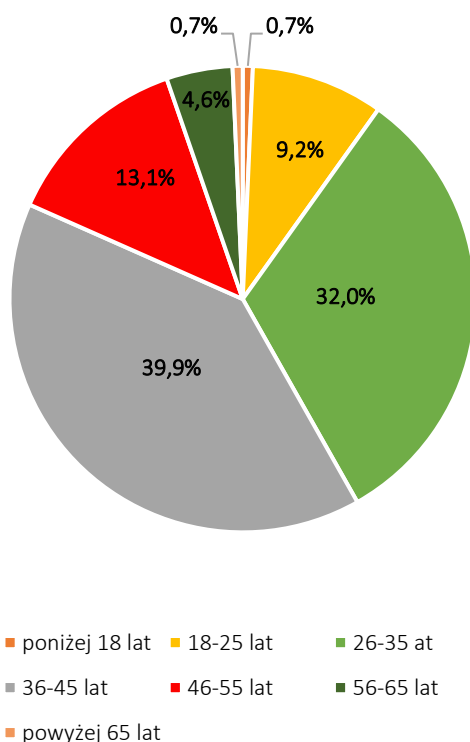
Gmina prowadzi politykę mieszkaniową w oparciu o zasady prowadzenia polityki mieszkaniowej, ustalone w Uchwale Nr 151.XVII.2020 Rady Gminy Mochowo z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkaniowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Mochowo. Od 2020 roku Gmina posiada 25 mieszkań komunalnych.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

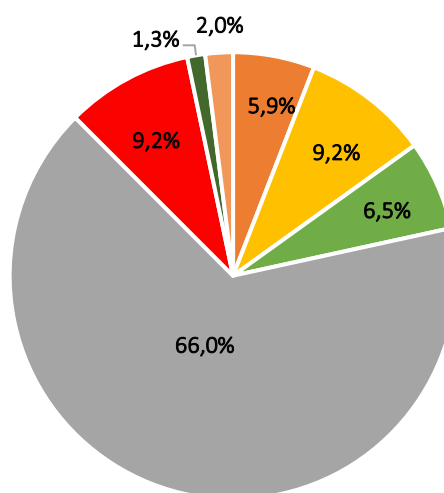
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Mochowo przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz on-line. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców i interesariuszy Strategii na temat jakości życia w Gminie, a także określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata.

Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu wielu obszarów funkcjonowania Gminy, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, a także edukacji i kultury.

Respondenci składali odpowiedzi od 22 stycznia do 29 lutego 2024 roku. Łącznie zebranych zostało 153 odpowiedzi. Zdecydowaną większość respondentów stanowiły kobiety (70,6%). Pod względem wieku mieszkańców, największą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (39,9%).

Ryc. 1 Metryczka - struktura wiekowa ankietowanych
Źródło: opracowanie własne.

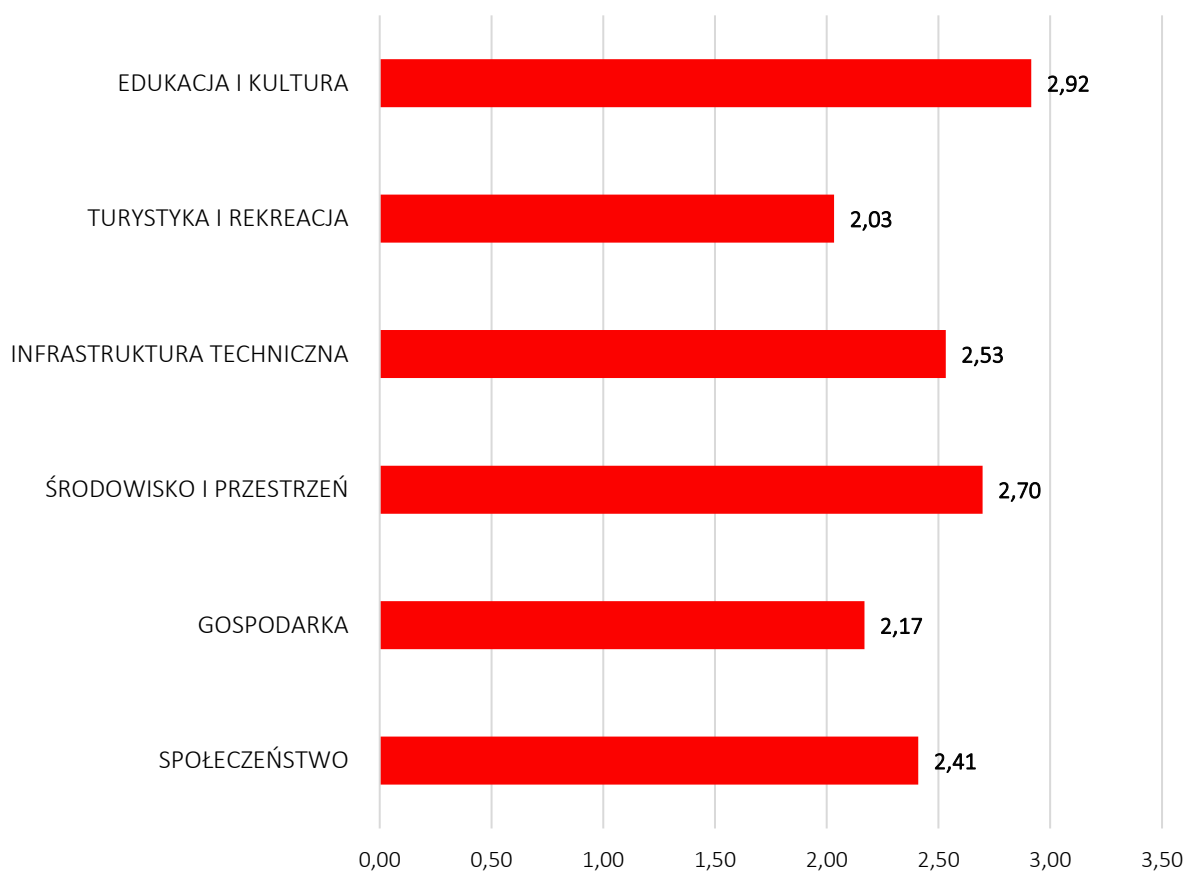
Ryc. 2 Metryczka - ankietowani według zatrudnienia
Źródło: opracowanie własne

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W Gminie Mochowo w skali od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadowolająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”.

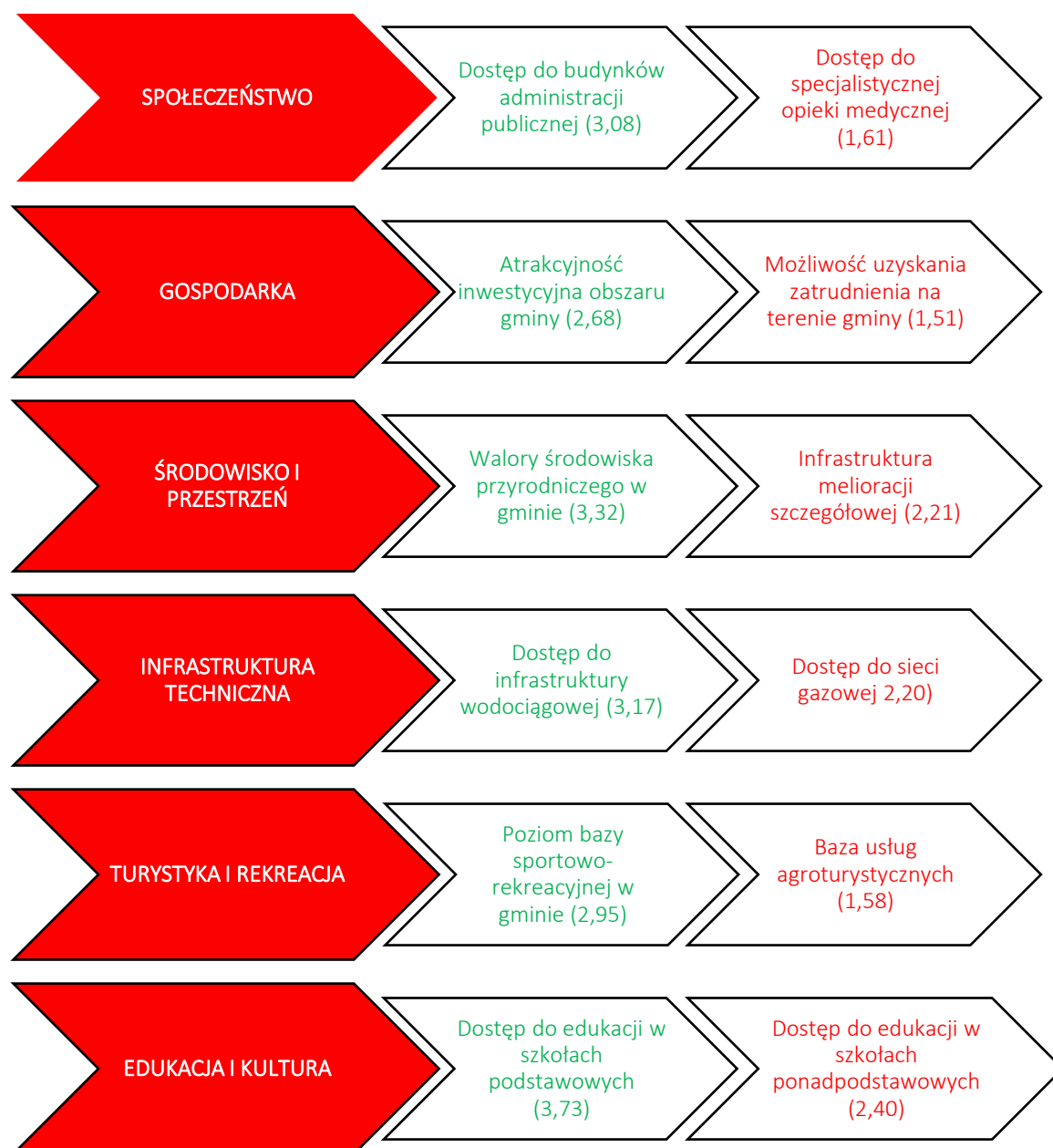
Mieszkańcy **najkorzystniej** oceniają działania w zakresie **edukacji i kultury** – średnia ocena dla tego obszaru wynosi prawie 2,9. Z kolei **najmniej korzystnie** oceniony został obszar **gospodarki** – średnia ocena dla obszaru wynosi 2,17. Natomiast średnia ocena dla wszystkich obszarów wyniosła 2,46, co oznacza, że respondenci najczęściej oceniali poszczególne aspekty jako zadowolające (neutralnie) lub złe.

Rycina 1. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Poniżej zestawione zostały **najlepiej** i **najgorzej** oceniane elementy w każdym z obszarów. Kolorem zielonym zaznaczono najwyższej oceniane aspekty, a kolorem czerwonym najniższej oceniane. Dodatkowo przy poszczególnych odpowiedziach dopisano średnią ocenę jaką ten konkretnie aspekt uzyskał w całym badaniu, zgodną z wyżej przedstawioną skalą.

Rycina 2. Schemat najniżej i najwyższej ocenianych aspektów

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Najwyższej spośród wszystkich pytań oceniono dostęp do edukacji w szkołach podstawowych – średnia ocen 3,73. Natomiast najniższą średnią ocenę otrzymała możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy – średnia ocen 1,51.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa infrastruktury drogowej (67%), następnie rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych (44%), stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (39%), poprawa dostępu do usług medycznych (38%), rozbudowa oświetlenia ulicznego (35%). Pozostałe kwestie ważne były dla mniej niż 30% osób biorących udział w badaniu ankietowym. Szczegółowe zestawienie przedstawione zostało na poniższym wykresie.

Osoby, które zaznaczyły w ankiecie odpowiedź „inne” miały możliwość samodzielnego zaproponowania odpowiedzi. Uzyskano m.in. następujące odpowiedzi: ułatwienie i przestanie blokowania inwestycji rolników nastawionych na rozwój gospodarstw rolnych, więcej patroli policji w mniejszych miejscowościach, wyeliminowanie zanieczyszczających środowisko i mieszkańców źródeł ogrzewania domów, poprawa połączeń komunikacyjnych gminy z większymi miastami, poprawa w dostawie energii elektrycznej, poprawa poziomu czystości powietrza, budowa placów zabaw i siłowni zewnętrznych.

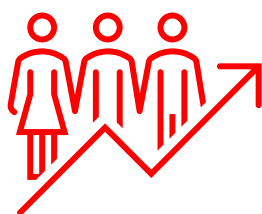

Ryc. 3 Główne priorytety rozwoju Gminy Mochowo według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiet.

Ostatnim pytaniem zadany w ankiecie było wskazanie elementu, który mógłby zostać wizytówką Gminy. Zgodnie z odpowiedziami udzielonymi przez mieszkańców, głównymi elementami, które mogłyby stanowić wizytówkę Gminy Mochowo są:

- czystość i estetyka przestrzeni,
- bezpieczeństwo publiczne,
- tereny zielone,
- tereny rekreacyjne,
- krajobraz doliny rzeki Skrwy.

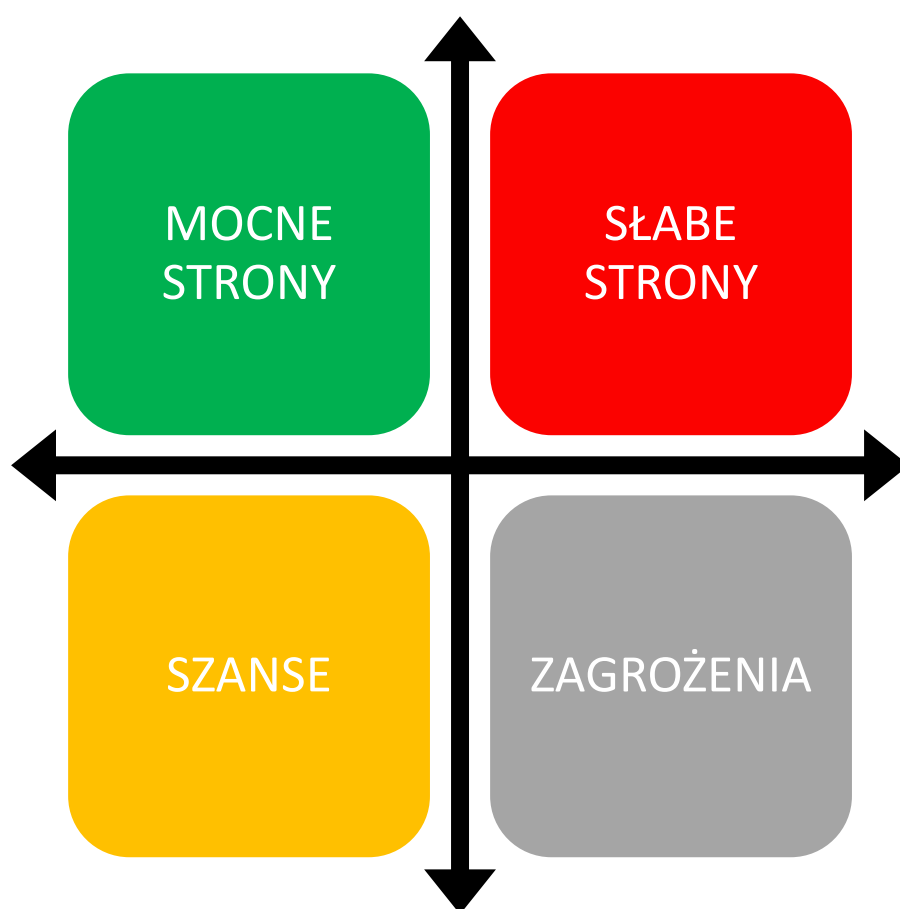

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie mocnych i słabych stron jednostki wynikających z jej wewnętrznego otoczenia oraz identyfikację szans i zagrożeń dla rozwoju, które płyną z otoczenia zewnętrznego. Ponadto dzięki analizie SWOT można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Analizę SWOT dla Gminy Mochowo opracowano bazując na:

- Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Mochowo oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy w Mochowie, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych,
- wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy oraz interesariuszy Strategii,
- materiale wypracowanym podczas warsztatu Strategicznego z mieszkańcami.

Analizę SWOT dla Gminy Mochowo przedstawia poniższe zestawienie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- o Wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe stanowiące potencjał do rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych na terenie gminy - o Dobrze rozwinięta sieć komunikacyjna, umożliwiająca przemieszczanie się do większych ośrodków miejskich, w tym m.in. Płocka, Włocławka oraz Torunia - o Istniejące szlaki turystyczne, w tym: pieszy, rowerowy oraz kajakowy - o Aktywne funkcjonowanie na rzecz rozpowszechnia kultury, rekreacji i sportu Gminnej Biblioteki Publicznej w Mochowie, Ludowego Klubu Sportowego „Sparta” Mochowo oraz świetlic wiejskich - o Aktywna działalność organizacji pozarządowych, stowarzyszeń oraz Centrum Integracji Społecznej - o Centrum Kształcenia na Odległość we Wsiach w Ligowie (CKNONW), umożliwiające zwiększanie kompetencji zawodowych mieszkańców - o Wysoki stopień zwodociągowania gminy (89,4%) - o Uregulowany system gospodarowania odpadami komunalnymi oraz systematyczny przyrost ilości odpadów zbieranych w sposób selektywny - o Funkcjonowanie na terenie gminy PSZOK w Ligowie oraz Cieślinie - o Względnie dobry stan i wyposażenie bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych - o Liczne wydarzenia kulturalne i sportowe	- o Znacząca odległość od ośrodków wojewódzkich (metropolitalnych), w tym Warszawy - o Systematyczny odpływ ludności z terenu gminy - o Niekorzystne trendy demograficzne, w tym postępujący proces starzenia się społeczeństwa - o Brak miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, uniemożliwiający szybki powrót rodziców na rynek pracy - o Niewystarczająca liczba miejsc opieki przedszkolnej - o Niedostatecznie uregulowana polityka przestrzenna gminy (niewielki udział objęcia terenu gminy MPZP) - o Niedostosowanie przestrzeni oraz budynków publicznych do wymagań z zakresu dostępności - o Niski poziom skanalizowania gminy, skutkujący zagrożeniem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb - o Niedostateczny stan techniczny infrastruktury drogowej i około drogowej - o Słaby stan techniczny infrastruktury melioracji szczegółowej - o Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura gazowa, przyczyniająca się do korzystania z mniej ekologicznych źródeł energii, przekładająca się na obniżenie jakości powietrza w gminie - o Brak ścieżek rowerowych, utrudniający wykorzystanie roweru jako alternatywnego środka transportu - o Niewystarczająca dynamika rozwoju przedsiębiorczości oraz ograniczona liczba potencjalnych miejsc pracy - o Brak chętnych inwestorów do lokalizacji na terenie większych przedsiębiorstw oraz bariera przestrzenna w postaci obszarów chronionych - o Rozdrobniona struktura własnościowa gospodarstw rolnych, wpływająca na ich potencjał ekonomiczny - o Brak rozwiniętej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, uniemożliwiający wykorzystanie wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych - o Ograniczenia w dostępie do Internetu szerokopasmowego, powodujące tym samym wykluczenie cyfrowe części mieszkańców

	- o Niewystarczająca oferta opieki zdrowotnej, w szczególności specjalistycznej - o Niewystarczająca oferta usług opiekuńczych wpływająca na obniżenie jakości życia osób wymagających wsparcia - o Niewystarczający poziom promocji gminy na tle regionu
SZANSE	ZAGROŻENIA
- o Nowa perspektywa finansowa Unii Europejskiej i nastawienie samorządu na pozyskiwanie środków finansowych ze źródeł zewnętrznych - o Zakwalifikowanie gminy do Obszaru Funkcjonalnego Miasta Płocka - o Zmieniające się przepisy prawne w zakresie planowania przestrzennego (przygotowanie Planu Ogólnego może pomóc w uregulowaniu przestrzeni) - o Planowany przebieg przez teren gminy drogi ekspresowej S10 - o Zwiększająca się świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska, OZE, transformacji energetycznej - o Dalsza współpraca w ramach LGD oraz stowarzyszeń międzygminnych (rozwój gospodarczy, aktywizacja mieszkańców, promocja gminy) - o Dalszy rozwój przedsiębiorczości w oparciu o istniejące tereny inwestycyjne oraz walory przyrodnicze i krajobrazowe gminy - o Napływ nowych turystów dzięki aktywnej promocji zasobów gminy na tle regionu - o Zmiana stylu życia społeczeństwa przejawiająca się w przeprowadzaniu się na obszary atrakcyjne przyrodniczo, poza większymi miastami	- o Rosnąca konkurencyjność wśród gmin w zakresie pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych - o Zagrożenia związane z kryzysami międzynarodowymi i globalnymi, które mają bezpośredni wpływ na sytuację gospodarczą kraju - o Rosnąca przewaga dużych ośrodków miejskich w zakresie jakości życia, dostępności usług, wysokości wynagrodzeń, skutkujące dalszym odpływem mieszkańców - o Postępujący proces starzenia się społeczeństwa, mogący przełożyć się na brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy - o Zagrożenie wystąpienia powodzi związane z przebiegiem rzeki Skrwy - o Pogarszający się stan środowiska naturalnego, zmiany klimatyczne oraz zjawiska ekstremalne - o Brak równowagi w rozwoju przestrzennym gminy, prowadzący do nadmiernego obciążenia środowiska i zwiększenia nierówności społecznych

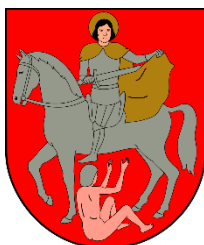
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY MOCHOWO

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 jest kompleksowym dokumentem, podczas opracowywania którego przeanalizowano aktualną sytuację Gminy. Badanie uwzględniło zarówno mocne strony, które stanowią fundament do wykorzystania, jak i obszary problemowe wymagające specjalnej uwagi i rozwiązania. Cały proces strategiczny miał na celu ustalenie ram rozwoju Gminy Mochowo na kolejne lata, gwarantując rozsądne działania i harmonijne wysiłki w dążeniu do zamierzonych celów.

Misja jest to element Strategii, który ukazuje najważniejsze kierunki rozwoju Gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem.

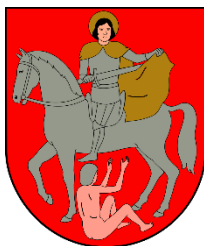
Uwzględniając przyjęte założenia, misja Gminy Mochowo brzmi następująco:

Zrównoważony rozwój Gminy Mochowo w oparciu o wysoki potencjał społeczny i walory przyrodnicze, gwarantujące dobrą jakość życia mieszkańców.

Z kolei wizja jest obrazem Gminy, który będzie efektem realizacji podejmowanej Strategii. Wizja ukazuje Gminę Mochowo w perspektywie strategicznej, zmienionej poprzez realizację przyjętych działań i osiągnięcie zamierzonych przez władzę celów.

Wizja Gminy:

- obrazuje stan docelowy Gminy w 2034 roku,
- ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

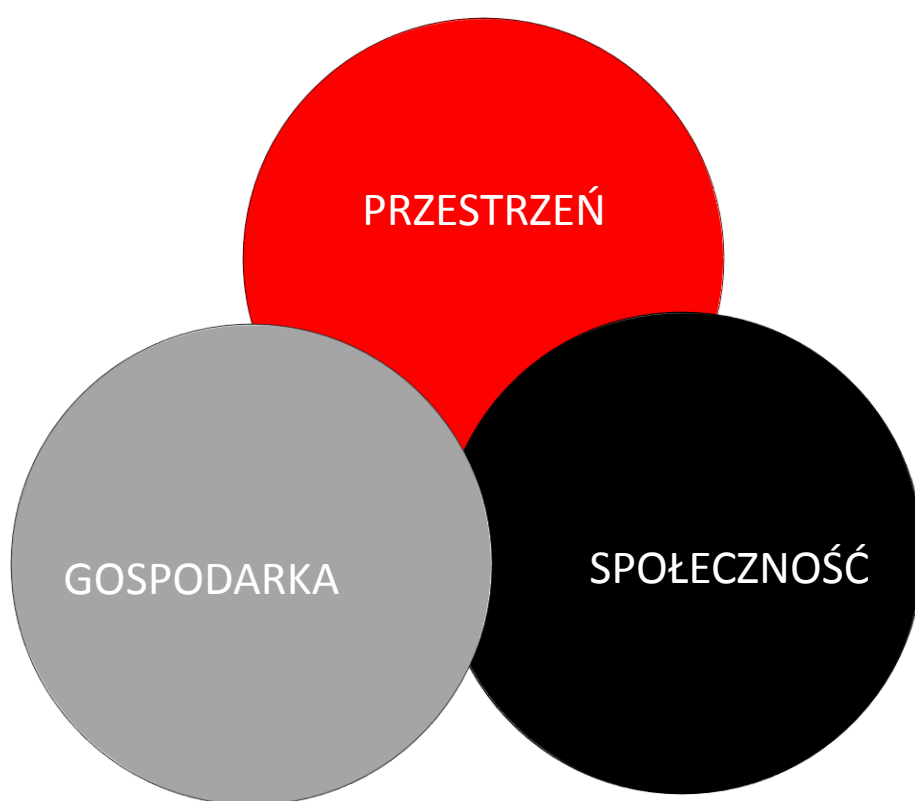
Wizja Gminy Mochowo brzmi następująco:

W 2034 roku Gmina Mochowo łączy tradycję z nowoczesnością, wspiera aktywność i rozwój mieszkańców, a także tworzy warunki do bezpiecznego, zdrowego i wygodnego życia. Jest miejscem atrakcyjnym, rozwijającym się z poszanowaniem zasobów środowiska i dziedzictwa kulturowego.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Mochowo, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (inaczej zwane także celami operacyjnymi), które zawierają kierunki działań w jakich Gmina powinna się rozwijać.

Wyznaczone dla Gminy Mochowo cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej stanowiły będą działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

Poniżej zaprezentowano cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Mochowo. Do każdego z celów operacyjnych przyporządkowano również kierunki działań, które wpłyną na możliwość osiągnięcia określonych celów, a także zaproponowano wskaźniki, których analiza pozwoli na monitorowanie stopnia spełnienia zaplanowanych założeń.

PRZESTRZEŃ

CEL STRATEGICZNY 1

MOCHOWO – GMINĄ O NOWOCZESNEJ, DOSTĘPNEJ I ATRAKCYJNEJ PRZESTRZENI

CELE OPERACYJNE

- 1.1. UPORZĄDKOWANA I DOBRZE ZAGOSPODAROWANA PRZESTRZEŃ GMINY MOCHOWO
- 1.2. FUNKCJONALNA I NOWOCZESNA INFRASTRUKTURA GMINY MOCHOWO
- 1.3. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO GMINY MOCHOWO POPRZECZ ADAPTACJĘ I MITYGACJĘ DO ZMIAN KLIMATU

GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY 2

MOCHOWO – GMINĄ ROZWINIĘTĄ GOSPODARDCZO I TURYSTYCZNIE

CELE OPERACYJNE

- 2.1. PRZEDSIĘBIORCZA I AKTYWNA GOSPODARDCZO GMINA MOCHOWO
- 2.2. ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA I REKREACYJNA GMINY MOCHOWO

SPOŁECZNOŚĆ

CEL STRATEGICZNY 3

MOCHOWO – GMINĄ NASTAWIONĄ NA POTRZEBY MIESZKAŃCÓW

CELE OPERACYJNE

- 3.1. ROZWINIĘTA OFERTA EDUKACYJNA ORAZ OPIEKUŃCZA GMINY MOCHOWO
- 3.2. WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE GMINY MOCHOWO
- 3.3. ZINTEGROWANE I AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE GMINY MOCHOWO

CEL STRATEGICZNY I: MOCHOWO – GMINĄ O NOWOCZESNEJ, DOSTĘPNEJ I ATRAKCYJNEJ PRZESTRZENI			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Uporządkowana i dobrze zagospodarowana przestrzeń Gminy Mochowo	➤ Opracowanie Planu Ogólnego odpowiadającego na wyzwania rozwojowe gminy ➤ Opracowanie nowych oraz aktualizacja istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ➤ Wyznaczanie terenów zabudowy mieszkaniowej w dokumentach planistycznych ➤ Wyznaczanie terenów OZE w dokumentach planistycznych ➤ Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej m.in. poprzez remonty oraz modernizację budynków i obiektów publicznych ➤ Dostosowanie obiektów i budynków publicznych do standardów technicznych, spełniających wymagania ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami	Efektywne zagospodarowanie przestrzeni, zrównoważony rozwój oraz poprawa jakości życia mieszkańców Zwiększenie funkcjonalności oraz estetyki przestrzeni publicznej Przystosowanie przestrzeni i obiektów do wymagań w zakresie dostępności	➤ postępy prac nad Planem Ogólnym (forma opisowa) ➤ udział powierzchni gminy objętej obowiązującymi MPZM (%) ➤ powierzchnia terenów wyznaczonych pod zabudowę mieszkaniową (ha) ➤ powierzchnia terenów wyznaczonych pod rozwój OZE (ha) ➤ liczba budynków i obiektów przystosowanych do wymagań w zakresie dostępności (szt.)
1.2. Funkcjonalna i nowoczesna infrastruktura Gminy Mochowo	➤ Modernizacja oraz rozwój gminnej infrastruktury drogowej ➤ Modernizacja oraz rozwój gminnej infrastruktury około drogowej ➤ Rozwój infrastruktury rowerowej zgodnej z wojewódzkimi standardami infrastruktury rowerowej ➤ Współpraca z zarządcami dróg wszystkich kategorii w zakresie przebudowy i budowy odcinków drogowych	Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej i około drogowej Poprawa stanu technicznego i zwiększenie efektywności energetycznej infrastruktury oświetlenia ulicznego Zapewnienie wysokiej jakości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Utrzymanie czystości wód i gleb dzięki	➤ długość wyremontowanych dróg gminnych (km) ➤ długość wybudowanych dróg gminnych (km) ➤ liczba wymienionych opraw oświetleniowych (szt.) ➤ długość wyremontowanej sieci wodociągowej (km) ➤ długość wybudowanej sieci wodociągowej (km)

	➤ Modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury oświetlenia ulicznego ➤ Modernizacja istniejącej oraz budowa nowej gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej ➤ Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieobjętych siecią kanalizacyjną ➤ Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody (SUW) ➤ Modernizacja oczyszczalni ścieków ➤ Zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego we współpracy z operatorami ➤ Utworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych	prawidłowemu postępowaniu z nieczystościami ciekłym Zapewnienie dostępu mieszkańcom do wysokiej jakości sieci internetowej	➤ długość wyremontowanej sieci kanalizacyjnej (km) ➤ długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km) ➤ liczba zmodernizowanych SUW (szt.) ➤ liczba zmodernizowanych oczyszczalni ścieków (szt.)
1.3. Ochrona środowiska przyrodniczego Gminy Mochowo poprzez adaptację i mitygację do zmian klimatu	➤ Poprawa efektywności energetycznej budynków sektora publicznego poprzez kompleksową termomodernizację ➤ Montaż mikroinstalacji OZE na budynkach sektora publicznego oraz wsparcie w rozwoju OZE dla sektora prywatnego ➤ Poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez wymianę wysokoemisyjnych i przestarzałych źródeł ciepła w budynkach sektora publicznego ➤ Wsparcie sektora publicznego w redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez utworzenie programu wspierającego mieszkańców w wymianie wysokoemisyjnych źródeł ciepła wraz z punktem konsultacyjnym	Poprawa efektywności energetycznej gminy poprzez redukcję energii finalnej Poprawa stanu i jakości powietrza atmosferycznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń Rozwój alternatywnych źródeł energii cieplnej i elektrycznej, w tym OZE Regulacja i utrzymanie odpowiednich stosunków wodnych Zwiększenie odporności i przystosowanie do zmian klimatu wraz z zabezpieczeniem obszaru gminy przed ich niepożądanymi skutkami Zachowanie oraz ochrona bioróżnorodności oraz właściwości ekosystemowych	➤ liczba budynków sektora prywatnego poddanych termomodernizacji (szt.) ➤ liczba budynków wyposażanych w mikroinstalacje OZE (szt.) ➤ liczba budynków sektora publicznego poddanych wymianie źródeł ciepła (szt.) ➤ długość wybudowanej sieci gazowej (km) ➤ liczba zastosowanych rozwiązań minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniających odpływ odprowadzanych wód (szt.) ➤ liczba zastosowanych rozwiązań w zakresie błękitnej i zielonej infrastruktury (szt.)

	➤ Rozbudowa sieci gazowej ➤ Zwiększenie poziomu retencji wodnej poprzez zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych ➤ Zapobieganie powodziom i przeciwdziałanie ich negatywnym skutkom ➤ Rozwój działań adaptacyjnych do zmian klimatu, m.in. poprzez rozwój błękitnej i zielonej infrastruktury ➤ Zachowanie właściwości ekosystemowych poprzez dbałość o istniejące zasoby przyrodnicze, zachowanie form ochrony przyrody oraz różnorodności biologicznej i krajobrazowej ➤ Utworzenie magazynów energii ➤ Opracowanie nowych oraz aktualizacja istniejących dokumentów strategicznych i programowych w zakresie ochrony środowiska ➤ Zrównoważona gospodarka energetyczna gminy, m.in. poprzez utworzenie klastra energii we współpracy z sąsiednimi gminami ➤ Budowanie postaw proekologicznych mieszkańców i zachęcanie ich do dbałości o środowisko przyrodnicze, m.in. poprzez działania edukacyjne oraz wspieranie inicjatyw i akcji społecznych	Zrównoważenie systemu elektroenergetycznego obszaru gminy Zrównoważenie systemu transportowego gminy poprzez wdrożenie działań z zakresu elektromobilności Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz budowanie wśród nich postaw proekologicznych	➤ liczba utworzonych magazynów energii (szt.) ➤ liczba utworzonych stacji ładowania pojazdów elektrycznych (szt.) ➤ liczba przeprowadzonych akcji edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i ekologii (szt.)
--	---	--	---

CEL STRATEGICZNY II: MOCHOWO – GMINĄ ROZWINIĘTĄ GOSPODARCZO I TURYSTYCZNIE			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
2.1. Przedsiębiorcza i aktywna gospodarczo Gmina Mochowo	➤ Rozwój oferty gospodarczej zachęcającej do powstania nowych przedsiębiorstw i inwestycji ➤ Stworzenie zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. poprzez wprowadzenie zwolnień podatkowych ➤ Przygotowanie oferty terenów inwestycyjnych na stronie internetowej gminy ➤ Wspieranie innowacji w rolnictwie, w tym wsparcie w modernizacji i restrukturyzacji małych gospodarstw rolnych ➤ Wsparcie dla rolników indywidualnych w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych ➤ Wspieranie i rozwój pszczelarstwa oraz zwiększanie obszarów roślin miododajnych ➤ Prowadzenie spotkań informacyjnych, zachęcających mieszkańców do rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej ➤ Wprowadzenie zajęć z podstaw przedsiębiorczości dla dzieci i młodzieży ➤ Wdrażanie zróżnicowanych instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywaniu kompetencji oraz zdobywania doświadczenia zawodowego przez mieszkańców	Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej gminy Wzrost gospodarczy wynikający ze zwiększającej się liczby funkcjonujących przedsiębiorstw Rozwój rolnictwa oraz wprowadzanie na rynek wysokiej jakości produktów Produkcja wysokiej jakości żywności oraz ograniczenie strat w produkcji rolnej Aktywizacja i zwiększenie przedsiębiorczości mieszkańców Podniesienie kwalifikacji i kompetencji mieszkańców Zmniejszenie poziomu bezrobocia	➤ liczba nowych podmiotów gospodarczych (szt.) ➤ liczba podmiotów gospodarczych korzystających z systemu ulg i zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej (szt.) ➤ liczba zrealizowanych spotkań w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych dla rolników (szt.) ➤ liczba przeprowadzonych akcji podnoszących kwalifikacje zawodowe mieszkańców (szt.) ➤ liczba przeprowadzonych zajęć z podstaw przedsiębiorczości dla dzieci i młodzieży (szt.) ➤ stopień bezrobocia (%)

	➤ Wsparcie osób bezrobotnych w powrocie na rynek pracy		
2.2. Rozwinięta infrastruktura turystyczna i rekreacyjna Gminy Mochowo	➤ Zachowanie, modernizacja oraz zwiększenie rozpoznawalności obiektów zabytkowych ➤ Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym dążenie do powstania bazy noclegowej i gastronomicznej ➤ Odpowiednie oznakowanie i rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym m.in. szlaków rowerowych i obiektów zabytkowych ➤ Wzmocnienie wykorzystania obiektów kulturalnych i sportowych w rozwoju turystyki i rekreacji na terenie gminy ➤ Współpraca z NGO w celu zwiększenia możliwości promocyjnych oraz poszerzenia oferty kulturalnej i sportowej ➤ Zwiększenie rozpoznawalności i kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy, w tym poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz mediów społecznościowych ➤ Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych mających na celu promocję gminy w skali regionu	Rozwój oferty turystyczno-rekreacyjnej na terenie gminy Wzmocnienie roli zrównoważonej turystyki w rozwoju gminy Zapewnienie mieszkańcom i turystom odpowiedniej jakości oferty wypoczynkowej oraz zróżnicowanych form spędzania wolnego czasu Zachowanie lokalnych obiektów zabytkowych w dobrym stanie technicznym Zwiększenie zainteresowania gminą przekładające się na napływ nowych mieszkańców i turystów Wzrost rozpoznawalności gminy w regionie jako miejsca atrakcyjnego turystycznie i rekreacyjnie	➤ liczba wyremontowanych gminnych obiektów zabytkowych (szt.) ➤ długość utworzonych ścieżek i szlaków turystycznych (km) ➤ liczba wprowadzonych oznakowań turystycznych (szt.) ➤ liczba przeprowadzonych kampanii promocyjnych gminy (szt.) ➤ liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych promujących gminę (szt.)

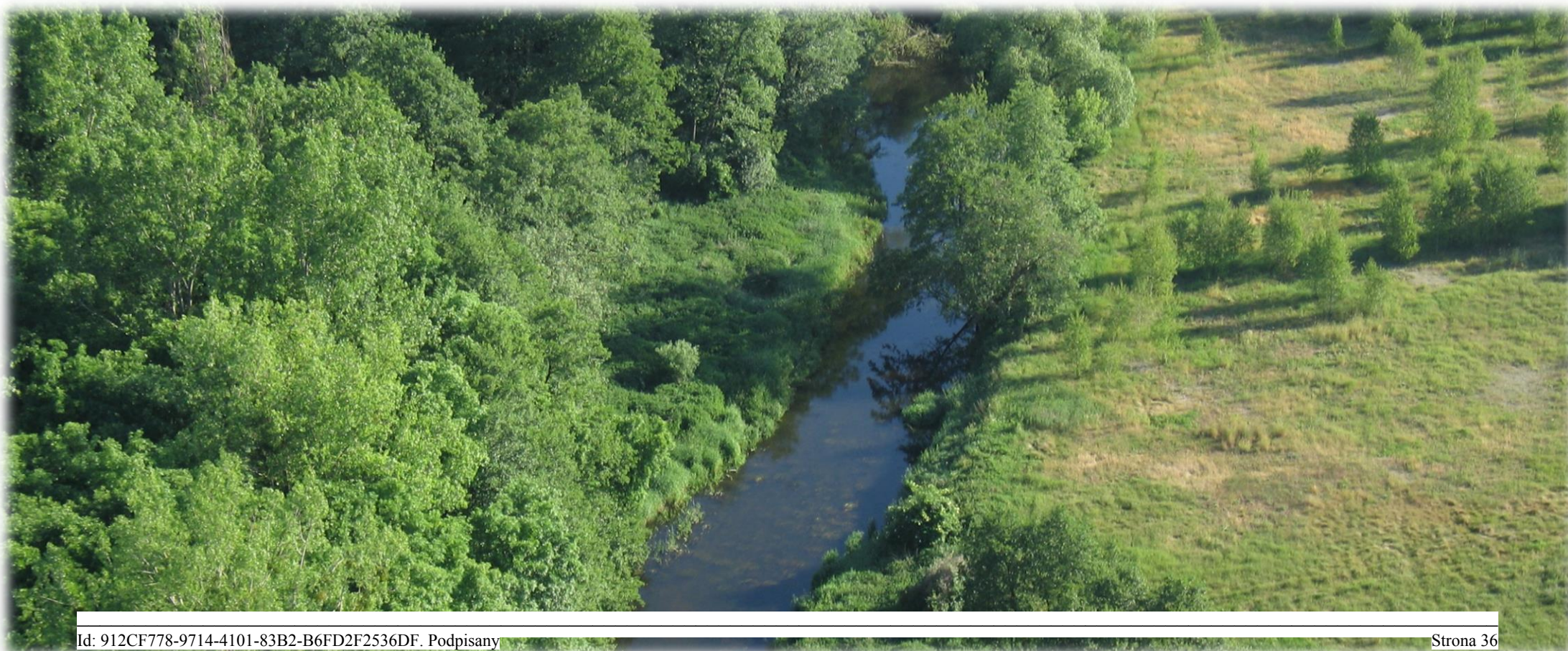
CEL STRATEGICZNY III: MOCHOWO – GMINĄ NASTAWIONĄ NA POTRZEBY MIESZKAŃCÓW

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
3.1. Rozwinięta oferta edukacyjna oraz opiekuńcza Gminy Mochowo	➤ Utworzenie placówki opieki nad dziećmi do lat 3 ➤ Zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej ➤ Modernizacja oraz doposażenie obiektów szkolnych i przedszkolnych, w tym bazy dydaktycznej i sportowej ➤ Doskonalenie kadry wychowawczej i oświatowej poprzez kursy i szkolenia dla nauczycieli ➤ Opracowanie oraz wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych ➤ Dalsza organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży wspierających rozwój ich pasji i zainteresowań ➤ Rozwój edukacji w zakresie ochrony środowiska i ekologii od najmłodszych lat	Wsparcie rozwoju dzieci oraz powrotu rodziców na rynek pracy poprzez zapewnienie opieki żłobkowej i przedszkolnej Poprawa jakości bazy dydaktycznej i sportowej przekładającej się na wysoki poziom edukacji i aktywność fizyczną dzieci i młodzieży Zapewnienie nauczycielom i pedagogom nowych narzędzi do wychowywania, nauczania oraz podnoszenie ich kompetencji Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych umożliwiających rozwój pasji i zainteresowań dzieci i młodzieży Wyrównanie szans edukacyjnych uczniów zmagających się z trudnościami w nauce Umożliwienie dalszego rozwoju uczniów szczególnie uzdolnionych Rozwój świadomości w zakresie ochrony środowiska i ekologii od najmłodszych lat	➤ poziom upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 (%) ➤ poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej (%) ➤ liczba zmodernizowanych obiektów szkolnych i przedszkolnych (szt.) ➤ liczba przeprowadzonych kursów i szkoleń dla nauczycieli (szt.) ➤ liczba dodatkowych zajęć pozalekcyjnych (szt.) ➤ liczba realizowanych programów wsparcia (szt.) ➤ liczba uczniów otrzymujących dodatkowe wsparcie (os.) ➤ liczba zajęć edukacyjnych w zakresie ochrony środowiska i ekologii (szt.)
3.2. Wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne Gminy Mochowo	➤ Wspieranie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym ➤ Zwiększenie wsparcia w zakresie pomocy psychologicznej i logopedycznej	Zwiększenie dostępności mieszkańców do kompleksowej opieki medycznej Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowia, kondycji fizycznej, walki z uzależnieniami i koniecznością profilaktyki zdrowotnej	➤ liczba zrealizowanych programów profilaktyczno-zdrowotnych (szt.) ➤ liczba kampanii edukacyjnych w zakresie dbałości o zdrowie (szt.) ➤ liczba nowowprowadzonych usług społecznych (szt.)

	➤ Dostosowanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych ➤ Rozwój programów zdrowotnych i profilaktycznych ➤ Rozwój edukacji prozdrowotnej wśród mieszkańców, zwiększającej ich wiedzę i świadomość w zakresie zdrowia ➤ Rozwój usług opiekuńczych, asystenckich i rehabilitacyjnych, w tym dostosowanie ich do potrzeb odbiorców ➤ Zwiększenie oferty opiekuńczej, włączającej oraz aktywizującej dla osób z niepełnosprawnością ➤ Rozwój mieszkalnictwa socjalnego oraz dostosowanie mieszkań do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ➤ Dążenie do integracji społecznej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i osób z niepełnosprawnościami ➤ Stworzenie podmiotów ekonomii społecznej w celu zapewnienia dostępu do pracy dla osób z niepełnosprawnościami ➤ Zwiększenie udziału osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym ➤ Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom ➤ Utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej ➤ Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień ➤ Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin	Zapewnienie usług opiekuńczych osobom potrzebującym wsparcia w codziennym życiu Rozwój działalności instytucji pomocy społecznej, odpowiadających potrzebom i problemom społecznym mieszkańców Usamodzielnienie lub poprawa funkcjonowania osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej Rozwój oferty usług skierowanych do seniorów i dostosowanych do ich potrzeb Zintegrowanie społeczeństwa oraz zachęcenie do wzajemnego wspierania się mieszkańców Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	➤ liczba mieszkań socjalnych na terenie gminy (szt.) ➤ liczba podejmowanych inicjatyw w zakresie aktywizacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami (szt.) ➤ liczba inicjatyw przeciwdziałających marginalizacji społecznej (szt.) ➤ liczba utworzonych podmiotów ekonomii społecznej w celu zapewnienia dostępu do pracy osób z niepełnosprawnościami (szt.) ➤ liczba wolontariuszy wspierających seniorów (os.)
--	---	--	--

	➤ Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób zmagających się z uzależnieniami oraz osób współuzależnionych		
3.3. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie Gminy Mochowo	➤ Zwiększenie aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju i promocji gminy ➤ Pobudzenie wśród mieszkańców poczucia tożsamości lokalnej i poszanowania tradycji ➤ Dążenie do integracji społecznej, w tym integracji międzypokoleniowej mieszkańców oraz zapobieganie marginalizacji osób starszych i osób niepełnosprawnościami ➤ Organizacja zajęć i wydarzeń integrujących mieszkańców oraz wspierających poczucie tożsamości lokalnej, w tym m.in. festynów, jarmarków ➤ Wspieranie i tworzenie miejsc integracji społecznej, umożliwiającej mieszkańcom wspólne spędzanie wolnego czasu w przestrzeni publicznej ➤ Zapewnienie możliwości aktywnego i kreatywnego spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup wiekowych ➤ Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dla dzieci i młodzieży dostosowanej do ich potrzeb oraz oczekiwań ➤ Wsparcie i aktywizacja świetlic wiejskich, m.in. poprzez ich wyposażenie oraz zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć	Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w rozwój lokalny i życie gminy Zwiększenie poziomu integracji wśród mieszkańców, w tym integracji międzypokoleniowej Zwiększenie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców i przywiązania do terenu gminy Rozwój zróżnicowanej oferty kulturalnej i sportowej, odpowiadającej potrzebom wszystkich mieszkańców Zwiększenie znaczenia i skali działalności funkcjonujących na terenie gminy organizacji pozarządowych Zwiększenie poziomu aktywności kulturalnej mieszkańców Zwiększenie poziomu aktywności fizycznej mieszkańców	➤ liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowych (szt.) ➤ liczba miejsc integracji społecznej (szt.) ➤ liczba funkcjonujących na terenie gminy organizacji pozarządowych (szt.) ➤ liczba obiektów realizujących ofertę kulturalną na terenie gminy (szt.) ➤ liczba ogólnodostępnych terenów sportowych na terenie gminy (szt.)

	➤ Dalsze wspieranie i zaangażowanie gminy w rozwój organizacji pozarządowych ➤ Modernizacja oraz rozwój bazy sportowej pobudzającej aktywność fizyczną mieszkańców		
--	---	--	--

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Mochowo

Gmina Mochowo jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w zachodniej części powiatu sierpeckiego i graniczy z pięcioma gminami: Gozdowo, Sierpc, Brudzeń Duży, Skępe oraz Tłuchowo. Całkowita powierzchnia Gminy Mochowo wynosi 144 km², a jej obszar podzielony został na 39 jednostek pomocniczych (sołectw). Siedzibą Gminy, pełniącą funkcję ośrodka lokalnego jest miejscowość Mochowo. Dominującą formą pokrycia i użytkowania terenu stanowią użytki rolne, zajmujące prawie 80% całkowitej powierzchni Gminy. Natomiast leśność kształtuje się na średnim poziomie, a tereny leśne obejmują około 16% całkowitej powierzchni. Wody powierzchniowe rozmieszczone są równomiernie, a największym ciekim wodnym jest przebiegająca przez teren Gminy rzeka Skrwa. Licznie występują również niewielkie zbiorniki wodne, przy czym należy zaznaczyć, że brak jest jezior.

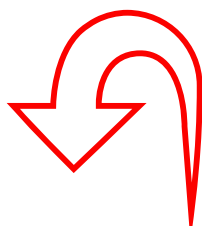
Obszar Gminy w znacznej części pokryty jest obszarowymi formami ochrony przyrody, z czego największą powierzchnię zajmuje Obszar Chronionego Krajobrazu „Przyczecze Skrzy Prawej”. Powierzchnia obszaru położona w granicach administracyjnych Gminy wynosi 105 km², zajmując tym samym prawie 73% jej powierzchni całkowitej. Innymi formami ochrony przyrody na terenie Gminy Mochowo są: Brudzeński Park Krajobrazowy – otulina, 28 użytków ekologicznych oraz 3 pomniki przyrody. Ponadto przez teren Gminy przebiega korytarz ekologiczny, łączący dwa krajowe obszary węzłowe – Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy i Górznińsko-Lidzbarski Park Krajobrazowy.

Gmina odznacza się względnie dobrą dostępnością transportową, a jej sieć komunikacyjną tworzą drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Ponadto przez północną część Gminy przebiega niewielki odcinek linii kolejowej nr 27 relacji Nasielsk-Toruń Wschodni. Jednak obecnie na jej terenie nie zlokalizowano ani jednej stacji lub też dworca, przez co jednostka nie posiada bezpośredniego połączenia z transportem kolejowym. W najbliższym otoczeniu Gminy nie zostały zlokalizowane żadne węzły drogowe, co związane jest z kategorią dróg, które tworzą tutejszą sieć komunikacyjną.

Ponadto przez teren Gminy Mochowo przebiegają trzy szlaki – czerwony pieszy szlak turystyczny im. Bolesława Krzywoustego, nieoznakowany szlak rowerowy oraz szlak kajakowy Skrzy Prawej.

Przez teren Gminy Mochowo przebiega należąca do systemu elektroenergetycznego najwyższych napięć linia 400 kV Płock Kruszewo – Grudziądz. Ponadto przez jej teren przebiega również gazociąg tranzytowy DN 1400 „Jamał – Europa”, gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300/100 Bronowo – Sierpc/Mochowo, a także ropociąg DN 800 Płock – Gdańsk (Rurociąg Pomorski).

Na terenie Gminy Mochowo, w miejscowości Gozdy zlokalizowane jest dawne składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Obecnie teren ten poddany jest procesowi rekultywacji, którego zakończenie planowane jest na rok 2032.

Polityka przestrzenna Gminy Mochowo opiera się na zapisach zawartych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy w Mochowie, przyjęte Uchwałą Nr 235/XXXIII/2017 Rady Gminy w Mochowie z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mochowo. Zgodnie z dokumentem, w ramach struktury przestrzennej Gminy Mochowo wydzielono dwie strefy funkcjonalne – otwartą oraz zainwestowania.

Strefę otwartą tworzą tereny związane z produkcją rolną i leśną, obszary wód i nieużytków, w tym cenne przyrodniczo. Dla terenów tych utrzymuje się ich dotychczasowe przeznaczenie, a podstawowym założeniem ich kształtowania jest dążenie do stworzenia ~~dążenie do stworzenia~~ powiązanego funkcjonalnie i strukturalnie układu wewnętrznych i zewnętrznych powiązań przyrodniczych Gminy. Celem wszelkich zabiegów powinno być utrzymanie ciągłości strukturalnej i funkcjonalnej istniejących powiązań ekologicznych, zachowanie ich potencjału biologicznego, ograniczenie działań mogących zmienić warunki siedliskowe. Z kolei strefę zainwestowania tworzą obszary koncentracji osadnictwa wraz z terenami niezbędnej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz tereny produkcji energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii – elektrowni wiatrowych. Dla strefy tej przewiduje się utrzymanie istniejącej i rozwój nowej zabudowy i innych inwestycji, przy czym należy podkreślić, że optymalne funkcjonowanie i rozwój całego układu strefy zapewniają działania koordynujące i integrujące polityki: zagospodarowania przestrzennego, rozwoju komunikacji, rozwoju infrastruktury oraz ochroną.

W treści dokumentu podkreśla się, że kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy oraz jej polityka przestrzenna muszą uwzględniać zasadę zrównoważonego rozwoju, zgodnie z którą zachowanie trwałości podstawowych procesów przyrodniczych i równowagi przyrodniczej, zintegrowanych z procesami rozwoju społeczno-gospodarczego, daje równoważne szanse dostępu do środowiska obecnym, jak i przyszłym pokoleniom.

Zgodnie z założoną zasadą dla Gminy Mochowo wskazano następujące cele polityki przestrzennej:

- Utrzymanie roli MOCHOWA¹, jako lokalnego ośrodka administracyjnego, oświatowego i gospodarczego, wspomagane przez wsie BOŻEWO² i Ligowo.
- Stworzenie warunków do wykorzystania mało przydatnych użytków rolnych do rozwoju funkcji nierolniczych w tym zwłaszcza: bazy sportowej, rekreacyjnej oraz turystycznej. Ilość takich terenów powinna być adekwatna do prognozowanej liczby ludności i realnych możliwości rozwoju.
- Stworzenie warunków przestrzennych do rozwoju funkcji produkcyjnej – produkcja energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii – rozwój energetyki wiatrowej, fotowoltaicznej i wodnej na terenach o najkorzystniejszych warunkach środowiskowych, społecznych i przestrzennych.
- Uporządkowanie funkcjonalno-przestrzenne i estetyczne zabudowy, poprawa wizerunku wsi.
- Utrzymanie zwartości lub dążenie do wytworzenia zwartej struktury przestrzennej terenów zabudowanych gminy.
- Ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych.

¹ Zespół wsi składający się z Mochowa, Mochowa Parcele i Nowego Mochowa, traktowany jak spójny obszar osadniczy wsi

² Zespół wsi składający się Bożewa, i Bożewa Nowego, traktowany jak spójny obszar osadniczy wsi

- Ochrona krajobrazu kulturowego m.in. poprzez: respektowanie historycznych układów zabudowy, projektowanie nowych obiektów w nawiązaniu do tradycyjnego charakteru zabudowy lub w innych formach harmonizujących z krajobrazem kulturowym.
- Powiększanie zasobów leśnych poprzez zalesianie gruntów o najniższej przydatności dla rozwoju rolnictwa.
- Ochrona terenów o najwyższych walorach do rozwoju rolnictwa.
- Stworzenie sieci ścieżek rowerowych wzdłuż dróg o dużym natężeniu ruchu.
- Przebudowę oraz budowę infrastruktury technicznej na istniejących terenach zabudowanych.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią akty prawa miejscowego. Teren Gminy Mochowo jest w niewielkim stopniu pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy obowiązuje 12 takich planów, które pokrywają łącznie około 9% jej całkowitej powierzchni.

W aspekcie dostępności przestrzennej, największymi barierami są zlokalizowane na terenie Gminy formy ochrony przyrody – a zwłaszcza Obszar Chronionego Krajobrazu „Przyrzecze Skrwę Prawej”, który zajmuje około 105 km² powierzchni Gminy, które mimo że stanowią potencjał do rozwoju turystyki i rekreacji, to jednocześnie hamują rozwój inwestycyjny.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna Gminy musi uwzględniać występujące na obszarze Gminy obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Na podstawie analizy map zagrożenia powodziowego sporządzanych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Gmina Mochowo znajduje się:

- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. a Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$,
- częściowo na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34 lit. b Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi $p=10\%$,
- częściowo na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi $p=0,2\%$ lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego.

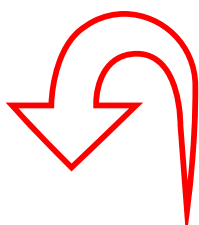
Zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy, Gmina Mochowo położona jest:

- w obrębie obszaru ekstremalnie zagrożonego występowaniem suszy hydrogeologicznej,
- w obrębie obszaru umiarkowanie zagrożonego występowaniem suszy hydrologicznej,
- w obrębie obszaru ekstremalnie zagrożonego występowaniem suszy rolniczej,
- w obrębie obszaru ekstremalnie zagrożonego występowaniem suszy atmosferycznej.

W łącznym zestawieniu Gmina Mochowo klasyfikuje się jako obszar ekstremalnie zagrożony suszą.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego zakłada się podejmowanie działań na rzecz zapobiegania zagrożeniom naturalnym przez:

- uwzględnianie map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego, planów zarządzania ryzykiem powodziowym oraz studiów ochrony przeciwpowodziowej (dla odcinków rzek które nie zostały objęte mapami) a także Planu przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły,
- przeciwdziałanie wystąpieniu skutków powodzi i suszy, także we współpracy z sąsiednimi województwami,
- realizację inwestycji z zakresu ochrony przeciwpowodziowej przewidzianych w Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (zapewnienie odpowiedniej przepustowości koryt rzecznych, budowa wałów przeciwpowodziowych, urządzeń piętrzących i zbiorników retencyjnych) oraz działań strategicznych ujętych w Planie zarządzania ryzykiem powodziowym dla dorzecza Wisły (m.in. budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury przeciwpowodziowej),
- utrzymanie oraz zwiększanie istniejącej zdolności retencyjnej zlewni poprzez m.in. zmniejszanie odpływu wód opadowych i roztopowych ze zlewni, zwiększenie różnych form retencji wodnej (budowa zbiorników retencyjnych wraz z budowlami hydrotechnicznymi, zwiększanie lesistości, odtwarzanie terenów wodno-błotnych),
- przywracanie naturalnego charakteru cieków i naturalnych przepływów wód, tworzenie polderów zalewowych,
- zapewnienie wysokiego stopnia zabezpieczeń technicznych i organizacyjnych w zakresie zdarzeń losowych i sytuacji kryzysowych związanych z głównymi rzekami regionu m.in. z rzeką Wisłą oraz funkcjonowaniem stopnia wodnego we Włocławku, zapory w Dębem, zbiornika w Domaniowie,
- ograniczanie zagospodarowania na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, zwiększanie bezpieczeństwa powodziowego terenów o intensywnym zagospodarowaniu oraz obiektów stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska, obiektów użyteczności publicznej, stanowiących cenne dziedzictwo kulturowe, itp.,
- zwiększanie wykorzystania wód opadowych i roztopowych,
- realizację projektu pt. „System Osłony Przeciwsuwiskowej”,
- stabilizację i zabezpieczanie terenów osuwiskowych przy zachowaniu wartości przyrodniczo-krajobrazowych obszaru.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Mochowo

Kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej gminy powinno odbywać się w oparciu o szczegółowe wytyczne dokumentów planistycznych nie tylko na poziomie gminy (m.in. miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego), ale także wyższych szczebli.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego jest nadrzędnym dokumentem planistycznym, który reguluje kwestie związane z planowaniem przestrzennym w regionie.

Zgodnie z **Planem zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego**, Gmina Mochowo ujęta została jako część podregionu plockiego i zakwalifikowana do wiejskiego obszaru funkcjonalnego wymagającego wsparcia w procesach rozwojowych. Ponadto w Planie wskazano również, że Gmina zawiera się w wyznaczonych w KSRR obszarach o najniższym dostępie do dóbr i usług.

Wiejskie obszary funkcjonalne wymagające wsparcia procesów rozwojowych

Zasady zagospodarowania:

- o poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych poprzez wspieranie prac scaleniowych i wymiany gruntów,
- o kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych I-III,
- o wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, przy zachowaniu walorów środowiska przyrodniczego (m.in.: tradycyjnego krajobrazu rolniczego, wolnych przestrzeni użytkowanych rolniczo, trwałych użytków zielonych),
- o poprawa dostępności komunikacyjnej, m.in. poprzez rozwój transportu publicznego, w tym przywrócenie połączeń kolejowych na nieczynnych liniach kolejowych, a także przebudowę/rozbudowę istniejącej sieci drogowej, w szczególności dróg powiatowych i gminnych,
- o budowa i rozbudowa systemów wodociągowo-kanalizacyjnych, a także sukcesywna sanitacja terenów o zabudowie rozproszonej, m.in. poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków,
- o poprawa bezpieczeństwa energetycznego, m.in. poprzez budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej w zakresie niskich i średnich napięć,
- o zwiększenie nasycenia infrastrukturą ICT (ang. Information and Communication Technologies), a także zapewnienie dostępu do systemu e-usług,
- o tworzenie przestrzeni publicznych, będących miejscem koncentracji i aktywizacji społeczności lokalnych,
- o objęcie ochroną unikalnych elementów architektury wiejskiej charakterystycznej dla poszczególnych regionów, w tym układów ruralistycznych.

Obszary o najniższym dostępie do dóbr i usług

Zasady zagospodarowania: działania ukierunkowane na ożywienie gospodarcze obszaru, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego przewiduje się do realizacji na terenie Gminy Mochowo inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym:

- poziomu krajowego – w zakresie systemów energetycznych pn.:
 - Przedłużenie rurociągu naftowego Odessa - Brody do Adamowa i Płocka z możliwością budowy II nitki Rurociągu Pomorskiego (z wykorzystaniem trasy istniejącego ropociągu „Przyjaźń”).

Ponadto Gmina ujęta została w **Strategii Rozwoju ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka**. Mochowo jest gminą wiejską, a więc odnoszą się do niej w szczególności kwestie inwesOFMP wyznaczono następujące zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- 1) Zaleca się maksymalną ochronę przed zmianą sposobu użytkowania gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnej oraz kompleksy glebowe o wysokiej przydatności rolniczej.
- 2) Na terenach rolniczych rekomenduje się działalność rolniczą i przetwórstwo rolno-spożywcze jako priorytetową aktywność gospodarczą. Należy wspierać rozwój rolnictwa zintegrowanego z przetwórstwem poprzez wzmacnianie infrastruktury tych obszarów, rozwój oferty terenów inwestycyjnych, rozwój sprofilowanego kształcenia oraz budowę inkubatorów przedsiębiorczości wspierających m.in. wyspecjalizowane, ekologiczne formy rolnictwa i przetwórstwa.
- 3) Zaleca się wsparcie dla rozwoju lokalnych specjalizacji rolnych.
- 4) Rekomenduje się (w szczególności w miastach i największych miejscowościach) prowadzenie działań mających na celu poprawę dostępu produktów miejscowych gospodarstw rolnych i firm przetwórstwa rolno-spożywczego dla mieszkańców (rynki hurtowe, place targowe, dystrybucja on-line, dostawy adresowane).

Dnia 24 września 2023 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Ustawa o zmianie Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz niektórych innych ustaw), która wprowadza reformę systemu planowania przestrzennego w Polsce. Do najważniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie nowego narzędzia planistycznego – Planu Ogólnego, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie miał charakter aktu prawa miejscowego, co oznacza to m.in., że będzie miał charakter wiążący dla planów miejscowych, a także dla decyzji o warunkach zabudowy.

W związku z tym w trakcie obowiązywania niniejszego dokumentu, konieczne będzie przez Gminę opracowanie nowego, nadrzędnego dokumentu planistycznego obejmującego swym zasięgiem obszar całej Gminy Mochowo – Planu Ogólnego.

Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej, a także cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Mochowo, które przedstawia poniższa tabela.

Tab. 1 Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej Gminy Mochowo

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
○ zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, ○ ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych, ○ zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją, ○ wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy, ○ utrzymanie różnorodności biologicznej, ○ przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, ○ dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy, ○ ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych z uwzględnieniem przepisów dotyczących zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, ○ ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp. ○ wykorzystanie głównych cieków wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego, ○ wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej, ○ ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe), ○ nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury, ○ ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego, ○ rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.
Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej
○ kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych, ○ ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów ruralistycznych, obiektów zabytkowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych, ○ ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej, ○ przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne), ○ restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu, ○ podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,

- o podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- o ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- o utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- o kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- o utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- o wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleń publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- o kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- o zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- o utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- o ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych),
- o ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- o uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej gminy,
- o stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- o przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- o nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy,
- o podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- o wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- o przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu

położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Mochowo nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- o zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- o dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- o wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- o budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- o budowa i rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- o kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- o dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- o wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- o utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- o kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- o rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania, itp.),
- o tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy V lub VI i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- o stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- o lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- o dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- o podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- o w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- o wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących

znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

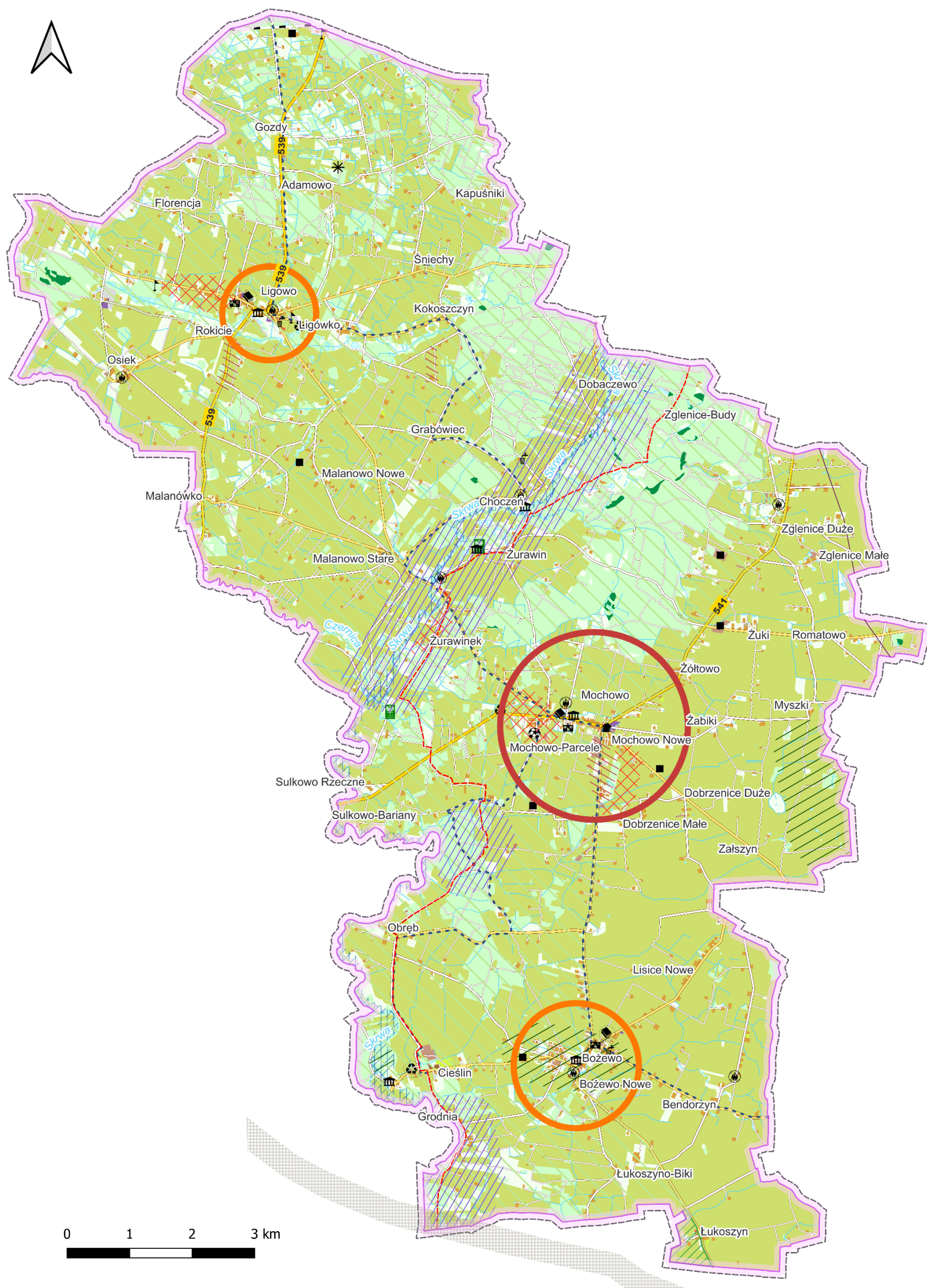
Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Mochowo nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, jednak planuje się podjęcie działań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie ze wskazaną ustawą.

Na obszarze gminy Mochowo w wyniku analizy stanu istniejącego, jakości istniejącej zabudowy oraz układu przestrzennego nie wskazuje się obszarów wymagających rehabilitacji, przekształceń lub remediacji. Obszarem do rekultywacji jest teren składowiska odpadów komunalnych w Gozdach, z przeznaczeniem pod zalesienie po całkowitym zakończeniu jego eksploatacji z uwzględnieniem konieczności funkcjonowania urządzeń do odgazowywania składowiska.

W zakresie obszarów wymagających rekultywacji przyjmuje się:

- uwzględnienie wymogów wynikających z zasad zagospodarowania terenu w planie rekultywacji,
- wprowadzenie odpowiednich zapisów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

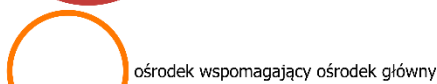
Legenda

Struktura osadnicza

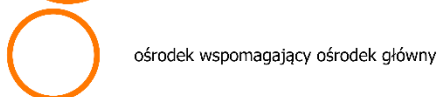
granica Gminy Mochowo

główny ośrodek

ośrodek wspomagający ośrodek główny

ośrodek wspomagający ośrodek główny

System powiązań przyrodniczych

Pomniki Przyrody

Użytki Ekologiczne

Park Krajobrazowy - otulina

Obszary Chronionego Krajobrazu

Główne elementy sieci transportowej

linia kolejowa

droga wojewódzka

droga powiatowa

droga gminna

droga wewnętrzna

przebieg projektowanej drogi S10 - faza koncepcji

Szlaki turystyczne

szlak pieszy im. Bolesława Krzywoustego

szlak rowerowy (nieoznakowany)

Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

oczyszczalnia ścieków

zakłady uciążliwe

modernizacja oczyszczalni ścieków

modernizacja SUW

obiekt zabytkowy

teren rekultywacji

Gminna Biblioteka Publiczna

Gminna Biblioteka Publiczna - filia

miejsce pamięci

OSP

Stadion

Szkoła Podstawowa

Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Kierunki zagospodarowania terenów

oczyszczalnia ścieków

zakłady uciążliwe

modernizacja oczyszczalni ścieków

modernizacja SUW

obiekt zabytkowy

teren rekultywacji

Gminna Biblioteka Publiczna

Gminna Biblioteka Publiczna - filia

miejsce pamięci

OSP

Stadion

Szkoła Podstawowa

Urząd Gminy i Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Kierunki zagospodarowania terenów

potencjalne tereny rozwoju OZE

potencjalne tereny rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej

potencjalne tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej

potencjalne tereny rozwoju inwestycji

rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej

Struktura przestrzenno-funkcjonalna

obszary szczególnego zagrożenia powodzią,

na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%

na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%

obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi 0,2% lub na których istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia ekstremalnego

wody powierzchniowe

Pokrycie terenu

zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna

zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

zabudowa przemysłowo-składowa

zabudowa handlowo-usługowa

pozostała zabudowa

place i tereny komunikacyjne

tereny obsługi technicznej

tereny wyrobisk i zwałowisk

grunty orne

łąki i tereny trawiaste

sady, plantacje i ogrody działkowe

las i zadrzewienia

wody powierzchniowe

nieużytki

cieki wodne

linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Mochowo, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w Strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) oraz Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, który określa kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej. Dokument wskazuje główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Strategia wpisuje się w ramy czasowe przyszłej perspektywy programowania Unii Europejskiej.

Priorytetowy cel zawarty w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” brzmi:

Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska.

Realizacja głównego celu odbywać się będzie poprzez cele strategiczne, które zostały przyporządkowane pięciu obszarom:

Obszar	GOSPODARKA	DOSTĘPNOŚĆ	ŚRODOWISKO I ENERGETYKA	SPOŁECZEŃSTWO	KULTURA I DZIEDZICTWO
Nazwa celu	Konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze	Dostępne i mobilne Mazowsze	Zielone, niskoemisyjne Mazowsze	Mazowsze zintegrowane społecznie	Mazowsze bogate kulturowo
Opis celu	Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii	Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego	Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody	Poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki	Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia

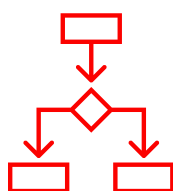
W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” określono obszary strategicznej interwencji (OSI) o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do których kierowana jest interwencja publiczna. Na poziomie regionalnym w województwie mazowieckim wyznaczone zostały dwa typy OSI:

- problemowe:
 - w regionie Mazowieckim regionalnym: ciechanowski, ostrołęcki, płocki, radomski, siedlecki, żyrardowski,
 - w regionie Warszawskim stołecznym: warszawski zachodni, warszawski wschodni i miasto Warszawa,
- bieguny wzrostu:
 - miejski obszar funkcjonalny Warszawy (region Warszawski stołeczny) jako istniejący biegun wzrostu,
 - miejskie obszary funkcjonalne miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz Płocka, Siedlec i Żyrardowa jako potencjalnych biegunów wzrostu.

Zgodnie ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”, Gmina Mochowo zalicza jest do Płockiego Obszaru Strategicznej Interwencji – problemowego i jednocześnie zakwalifikowana została do Obszaru Funkcjonalnego Miasta Płocka – potencjalnego bieguna wzrostu. Dzięki temu, Gmina Mochowo uwzględniona została w Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”.

OSI problemowe wyznaczone zostały w celu zniwelowania istniejących problemów oraz barier dla rozwoju nowych lub istniejących funkcji, a także poprawy warunków życia mieszkańców w podregionach województwa mazowieckiego. Interwencję w OSI problemowym ograniczono do kluczowych obszarów tematycznych, których potencjał jest niedostatecznie wykorzystany bądź które negatywnie oddziałują na pozostałe sfery życia społeczno-gospodarczego.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”, interwencja w OSI płockim zorientowana będzie na niwelację deficytów komunikacyjnych, w tym związanych z wyprowadzeniem transportu materiałów niebezpiecznych poza tereny zurbanizowane, co przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa i lepszego skomunikowania – szczególnie Płocka – z pozostałą częścią kraju. Lepsza dostępność pozwoli na wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym Zbiornika Włocławskiego. Istotne jest także zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska pochodzących m.in. z sektora przemysłu i transportu, w tym poprzez wzrost udziału zero- i niskoemisyjnych środków komunikacji publicznej oraz rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej. Ważnym obszarem wsparcia w podregionie pozostaje zwiększenie dostępności do usług ochrony zdrowia, w tym w zakresie profilaktyki, leczenia onkologicznego i opieki geriatrycznej.

Działania w OSI płockim skoncentrowane będą na wskazanych poniżej obszarach.

1. Poprawa dostępności i bezpieczeństwa komunikacyjnego obszaru poprzez:
 - wyprowadzenie transportu materiałów niebezpiecznych poza obszary zurbanizowane,
 - rozwój transportu kolejowego, w tym budowę układu kolejowego łączącego Płock z Warszawą,
 - rozwój zintegrowanego, niskoemisyjnego transportu zbiorowego poprawiającego dostępność przystanków kolejowych i centrów lokalnych,
 - rozwój sieci tras rowerowych i infrastruktury dla pieszych.
2. Poprawa dostępności do usług publicznych i infrastruktury komunalnej poprzez:
 - rozwój i podnoszenie standardów specjalistycznej opieki zdrowotnej, zwłaszcza w zakresie onkologii i geriatricii,
 - wdrażanie działań profilaktycznych i kształtowanie postaw prozdrowotnych,
 - wspieranie i promowanie systemu kształcenia, w szczególności w dziedzinie ochrony zdrowia,
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych.

Bieguny wzrostu obejmują miasta wraz z obszarami funkcjonalnymi (MOF), do których należy miejski obszar funkcjonalny Warszawy z Warszawą jako jego miastem centralnym i jednocześnie ośrodkiem metropolitalnym rangi Europejskiej. Potencjalne bieguny wzrostu tworzą miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze oraz pozostałe miasta subregionalne wraz z obszarami funkcjonalnymi. Obszary szczególnej interwencji – bieguny wzrostu są oparte na potencjale miasta jako centrum rozwoju społeczno-gospodarczego, a także jego powiązania z otoczeniem. Wsparcie dla wskazanego regionu obejmuje głównie działania, które są ukierunkowane na efektywną współpracę między miastem a obszarami otaczającymi, co w konsekwencji przyczyni się do przezwyciężenia wspólnych problemów, a także wzmocnienia potencjałów w wymiarze ponadlokalnym.

Dla OSI stanowiących bieguny wzrostu, w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” wskazano potrzebę wielowymiarowego i wielopoziomowego współzarządzania, a współpraca powinna być ukierunkowana w szczególności na:

- uporządkowanie gospodarki przestrzennej i przywrócenie ładu przestrzennego w miejskich obszarach funkcjonalnych, obejmujące w szczególności koordynację procesów planowania przestrzennego w celu ochrony ładu przestrzennego, terenów otwartych przed rozpraszaniem zabudowy, chaosem inwestycyjnym i przeznaczaniem gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, jak też rewitalizację oraz dbałość o dostęp do wysokiej jakości terenów zieleni i ograniczanie emisji hałasu,
- rozwój efektywnego systemu transportowego opartego na transporcie zbiorowym i niezmotoryzowanym, tj. rozwój infrastruktury pieszej, zintegrowanej sieci tras rowerowych zgodnej ze standardami określonymi na poziomie województwa połączonej z trasami wojewódzkimi, a także niskoemisyjnego transportu zbiorowego zintegrowanego z systemem wojewódzkim,
- poprawę jakości powietrza, w tym kompleksową modernizację energetyczną budynków, likwidację źródeł niskiej emisji, inwestycje w OZE, tworzenie korytarzy regeneracyjnych miast, rozwój zielonej i niebieskiej infrastruktury oraz ograniczanie indywidualnego ruchu samochodowego w miastach i ich obszarach funkcjonalnych,

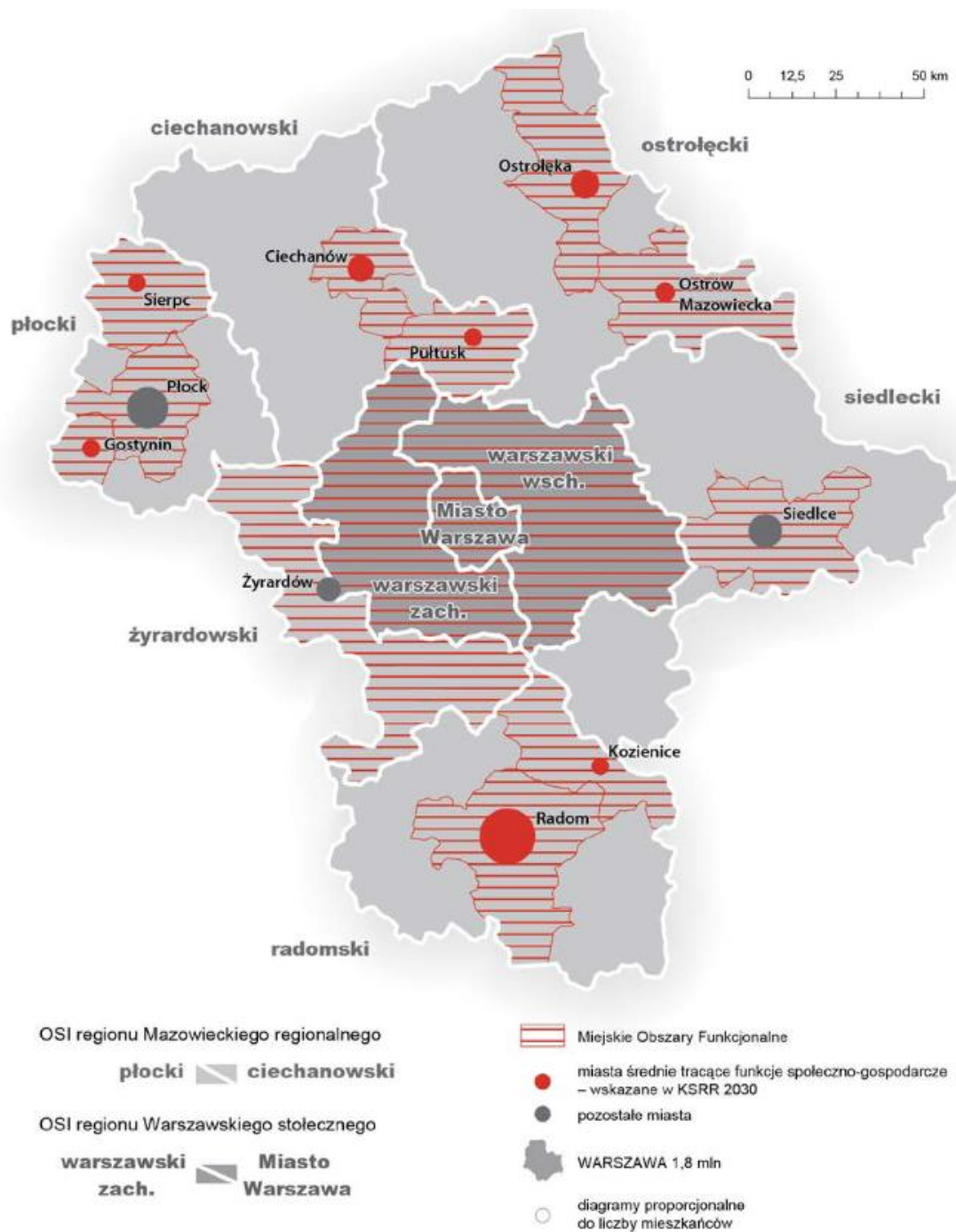
- zwiększenie efektywności i dostępności do usług publicznych dostosowanych do potrzeb różnych grup społecznych w miejskich obszarach funkcjonalnych. Należy przy tym uwzględnić starzenie się społeczeństwa i spadek liczby ludności, zwłaszcza w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Współpraca jednostek samorządu terytorialnego na rzecz bardziej efektywnej koordynacji i integracji świadczenia usług publicznych, rozwój wspólnych centrów usług publicznych, instytucji otoczenia biznesu czy spójnej w skali obszaru funkcjonalnego oferty edukacyjnej lub biznesowej przyczyni się do optymalizacji kosztów i podniesienia efektywności prowadzonych działań.

W Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”, Gmina Mochowo zakwalifikowana została do MOF miast subregionalnych i miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze – potencjalne bieguny wzrostu. W przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (Radom, Ciechanów, Ostrołęka, Pułtusk, Ostrów Mazowiecka, Gostynin, Sierpc, Kozienice) i pozostałych miast subregionalnych (Płock, Siedlce, Żyrardów) niezbędne jest efektywne wykorzystanie potencjału, którym dysponują i wzmacnianie współpracy w obszarach funkcjonalnych, tak aby miasta te mogły pełnić rolę biegunów wzrostu w swoim otoczeniu – w przypadku Radomia, Płocka, Siedlec, Ostrołęki, Ciechanowa i Żyrardowa w skali subregionalnej, natomiast w przypadku pozostałych miast – w skali lokalnej.

Efektywna współpraca i współzarządzanie w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych, skoncentrowane na niwelowaniu ponadlokalnych problemów i barier rozwojowych, przyczynią się do wzmocnienia powiązań funkcjonalnych między miastami i otaczającymi je obszarami, w tym w wymiarze miasto – obszary wiejskie. Pozwoli to na włączenie obszarów wiejskich w procesy rozwojowe i ich pobudzenie gospodarcze, zwłaszcza gmin zaliczonych do grupy obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją, wskazanych na poziomie krajowym. W przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze, kluczowe będzie zatrzymanie lub przynajmniej spowolnienie utraty ich dotychczasowych funkcji oraz rozwój nowych gałęzi gospodarki, które pozwolą na wzmocnienie ich pozycji konkurencyjnej oraz poprawę sytuacji społeczno-gospodarczej, przy jednoczesnej poprawie stanu środowiska.

Sprzyjać powyższemu będzie koncentracja współpracy na:

- o działaniach wspólnych dla wszystkich MOF,
- o rozwoju lokalnych rynków pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w tym w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej i doradztwa zawodowego, zapewniając równowagę popytowo-podażową na rynku pracy i niwelując zjawisko bezrobocia strukturalnego,
- o zwiększeniu atrakcyjności inwestycyjnej i wspieraniu przedsiębiorczości w celu rozwoju nowych gałęzi gospodarki, w tym w zakresie przemysłu przyszłości oraz zielonych (zrównoważonych) inwestycji,
- o rozwoju uczelni wyższych w ośrodkach subregionalnych.

Rycina 3. Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”.

Gmina Mochowo została również ujęta w dokumencie na poziomie ponadlokalnym – **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”**. Celem nadrzędnym, zarazem misją Partnerstwa jest *„Wzrost konkurencyjności, atrakcyjności i bezpieczeństwa Obszaru Funkcjonalnego Miasta Płocka jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców i gości, dziś i w przyszłości”*. W dokumencie tym sformułowane zostały następujące cele szczegółowe:

- Cel szczegółowy 1: Wzmocnienie kapitału ludzkiego i potencjałów służących trwałemu zabezpieczeniu jakości warunków życia,
- Cel szczegółowy 2: Atrakcyjne przestrzenie zamieszkania,
- Cel szczegółowy 3: Zrównoważony rozwój gospodarczy obszaru,
- Cel szczegółowy 4: Dostępny komunikacyjnie OFMP z funkcjonującym systemem zrównoważonej mobilności miejskiej,
- Cel szczegółowy 5: Adaptacja do zmian klimatu na poziomie całego Partnerstwa.

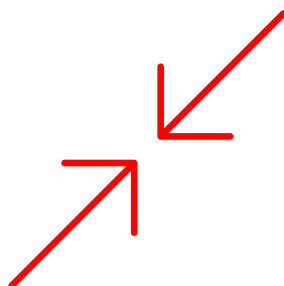
Z kolei w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego Gmina Mochowo ujęta jest jako część podregionu płockiego. Gmina zakwalifikowana została także do wyznaczonych w KSRR obszarów o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych, w których zaleca się wdrażanie działań ukierunkowanych na ożywienie gospodarcze, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie poziomu mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia. Ponadto cały powiat sierpecki, w tym Gmina Mochowo, uznany została jako wiejski obszar funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych, czyli obszar położony peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju.

W poniższej tabeli przedstawiono spójność celów strategicznych i operacyjnych, zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 z kierunkami działań wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze” oraz Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”.

CELE		
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ „Innowacyjne Mazowsze”	Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”	Strategia Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034
GOSPODARKA 1) Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości 2) Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji 3) Cyfryzacja gospodarki 4) Rozwój konkurencyjnej gospodarki 5) Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej 6) Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich	Cel szczegółowy 3: Zrównoważony rozwój gospodarczy obszaru 3.1. Sprzyjające warunki dla rozwoju obszaru partnerstwa i przedsiębiorczości 3.2. Realizacja działań edukacyjnych, ukierunkowanych na aktualne i przyszłe potrzeby kadrowe przedsiębiorstw	Cel strategiczny 2: Mochowo – gminą rozwiniętą gospodarczo i turystycznie 2.1. Przedsiębiorcza i aktywna gospodarczo Gmina Mochowo

DOSTĘPNOŚĆ 1) Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni 2) Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu 3) Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach	Cel szczegółowy 2: Atrakcyjne przestrzenie życia 2.1. Tworzenie estetycznych, dostępnych obiektów i przestrzeni publicznych przyjaznych mieszkańcom Cel szczegółowy 4: Dostępny komunikacyjnie OFMP z funkcjonującym systemem zrównoważonej mobilności miejskiej 4.1. Wykorzystany potencjał sieci kolejowej 4.2. Rozwinięty transport zbiorowy i infrastruktura lokalna służące w szczególności celom zrównoważonej mobilności miejskiej 4.3. Niskoemisyjny transport, szczególnie w obszarach o dużej gęstości zaludnienia, a także uzupełniający komunikację do sieci TEN-T	Cel strategiczny 1: Mochowo – gminą o nowoczesnej, dostępnej i atrakcyjnej przestrzeni 1.1. Uporządkowana i dobrze zagospodarowana przestrzeń Gminy Mochowo 1.2. Funkcjonalna i nowoczesna infrastruktura Gminy Mochowo
ŚRODOWISKO I ENERGETYKA 1) Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska 2) Proekologiczna transformacja energetyki 3) Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu 4) Poprawa jakości środowiska 5) Podnoszenie efektywności energetycznej	Cel szczegółowy 3: Zrównoważony rozwój gospodarczy obszaru 3.3. Gospodarka o obiegu zamkniętym Cel szczegółowy 5: Adaptacja do zmian klimatu na poziomie całego partnerstwa 5.1. Ochrona powietrza i ograniczenie zużycia energii 5.2. Działania adaptacyjne, ograniczające negatywne skutki zmian klimatycznych 5.3. Rozwój potencjału przyrodniczego	Cel strategiczny 1: Mochowo – gminą o nowoczesnej, dostępnej i atrakcyjnej przestrzeni 1.3. Ochrona środowiska przyrodniczego Gminy Mochowo poprzez adaptację i mitygację do zmian klimatu
SPOŁECZEŃSTWO 1) Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 2) Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszanie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych 3) Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców 4) Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauki 5) Włączenie i integracja społeczna	Cel szczegółowy 1: Wzmocnienie kapitału ludzkiego i potencjałów służących trwałemu zabezpieczeniu jakości warunków życia 1.1. Wzmocnienie jakościowe potencjału demograficznego OFMP 1.2. Poprawa dostępności i jakości usług zdrowotnych i społecznych 1.3. System edukacji dostosowany do potrzeb i standardów współczesności Cel szczegółowy 3: Zrównoważony rozwój gospodarczy obszaru 3.2. Realizacja działań edukacyjnych, ukierunkowanych na aktualne i przyszłe potrzeby kadrowe przedsiębiorstw	Cel strategiczny 3: Mochowo – gminą nastawioną na potrzeby mieszkańców 3.1. Rozwinięta oferta edukacyjna oraz opiekuńcza Gminy Mochowo 3.2. Wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne Gminy Mochowo 3.3. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie Gminy Mochowo

KULTURA I DZIEDZICTWO 1) Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego 2) Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa 3) Upowszechnianie kultury i twórczości 4) Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej	Cel szczegółowy 2: Atrakcyjne przestrzenie życia 2.2. Rozwój infrastruktury do prowadzenia działalności społeczno-kulturalnej i aktywizacji społeczności OFMP 2.3. Ochrona historycznej zabudowy i wykorzystanie jej potencjału dla rozwoju nowych funkcji społeczno-gospodarczych	Cel strategiczny 2: Mochowo – gminą rozwiniętą gospodarczo i turystycznie 2.2. Rozwinięta infrastruktura turystyczna i rekreacyjna Gminy Mochowo
---	--	---

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

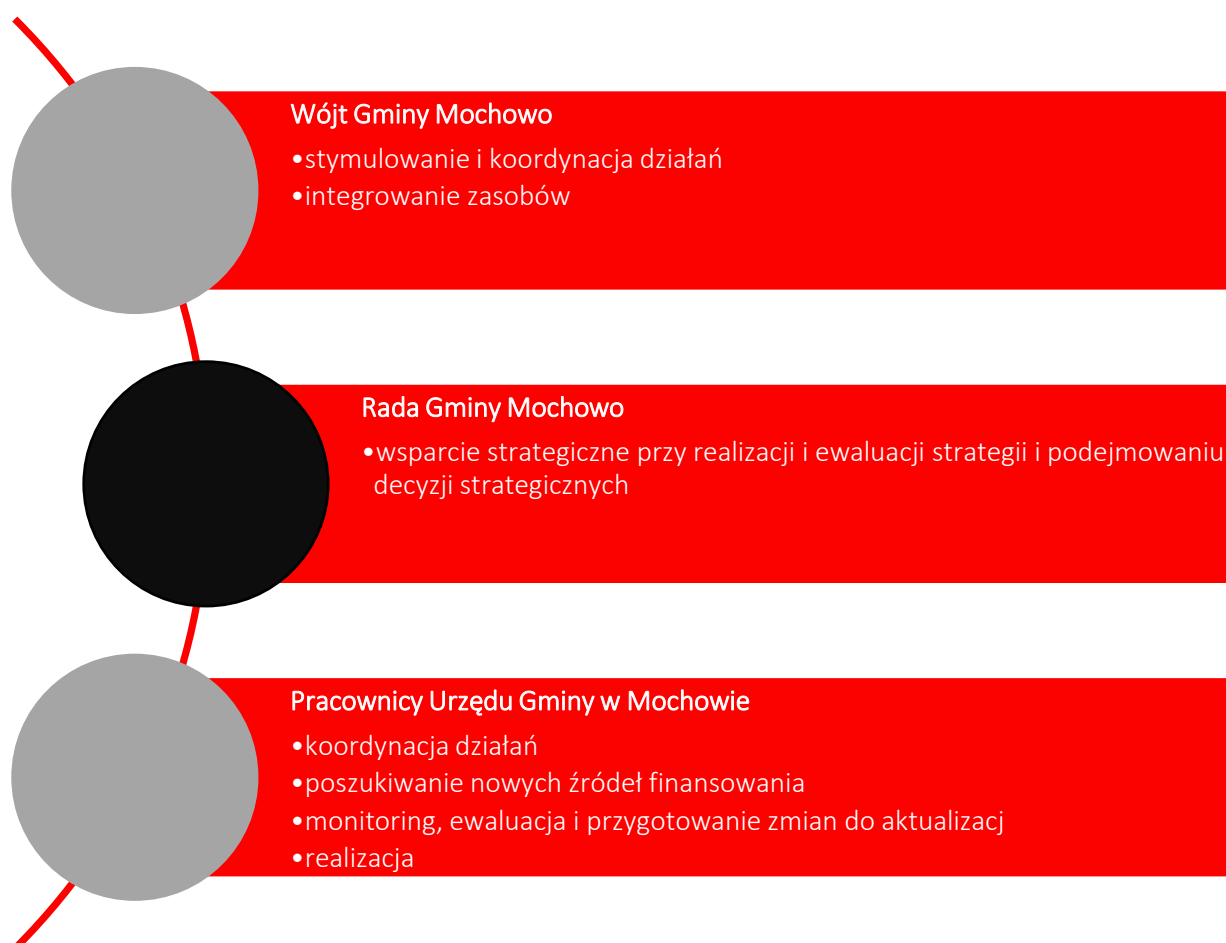
Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację, a w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2024-2034. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni.

Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne).

Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Mochowo, Rada Gminy Mochowo oraz pracownicy Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać będzie zatem uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, samorząd Gminy Mochowo będzie dbał o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, a także z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach społecznych innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu sierpeckiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do ~~coraz~~ większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raplocie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

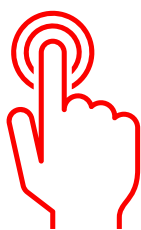
Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring przeprowadzany będzie co 2 lata od roku przyjęcia Strategii i tym samym rozpoczęcia wdrażania jej założeń.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2024 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Mochowo). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Mochowo oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt Gminy zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jej aktualizację. Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Mochowo będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1-4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Mochowo na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Mazowsza 2021-2027,
- ogólnopolskie programy operacyjne,
- programy rządowe, w tym m.in. Fundusz Rozwoju Dróg Samorządowych, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Fundusz Inwestycji Lokalnych, Polski Ład oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych,
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego,
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe, np. Fundusze Norweskie,
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane do podmiotów publicznych i prywatnych.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027 będzie głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie mazowieckim w okresie budżetowym 2021-2027.

W ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd będzie miał możliwość korzystania z nowej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 docelowo obejmie fundusze takie jak:

- EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- FS – Fundusz Spójności,
- EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny+,
- FST – Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, będący częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji.

Do programów krajowych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- FEnIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- FENG – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- PTFE – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- FEPŻ – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne Gminy wskazują potencjalne źródła finansowe, z których mogą zostać pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych jednostek Urzędu Gminy w Mochowie oraz jednostek organizacyjnych Gminy Mochowo.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem sierpeckim oraz województwem mazowieckim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań Gminy.

Poniższa tabela przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2024-2034 na podstawie uchwały Nr 407.LVI.2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Mochowo na lata 2024-2038. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą ponad 398,7 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych stanowić będą niemal 40,4 mln zł, a podatku od nieruchomości ponad 35,7 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast ponad 383,7 mln zł.

Tab. 2 Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii

	Dochody ogółem	w tym:		Wydatki ogółem
		PIT	podatek od nieruchomości	
2024	41 688 849,92	3 315 639,00	2 880 000,00	42 857 791,00
2025	38 140 333,36	3 400 000,00	3 000 000,00	36 563 798,88
2026	32 902 000,00	3 450 000,00	3 060 000,00	31 344 098,08
2027	33 523 000,00	3 500 000,00	3 120 000,00	31 965 098,08
2028	34 229 000,00	3 600 000,00	3 180 000,00	32 775 458,08
2029	34 736 000,00	3 650 000,00	3 250 000,00	33 145 497,28
2030	35 298 000,00	3 750 000,00	3 310 000,00	33 762 298,00
2031	35 980 000,00	3 800 000,00	3 380 000,00	34 444 298,00
2032	36 702 000,00	3 900 000,00	3 450 000,00	34 851 298,00
2033	37 394 000,00	3 960 000,00	3 520 000,00	35 541 278,00
2034	38 126 000,00	4 050 000,00	3 580 000,00	36 533 002,92
Ogółem	398 719 183,28	40 375 639,00	35 730 000,00	383 783 916,32

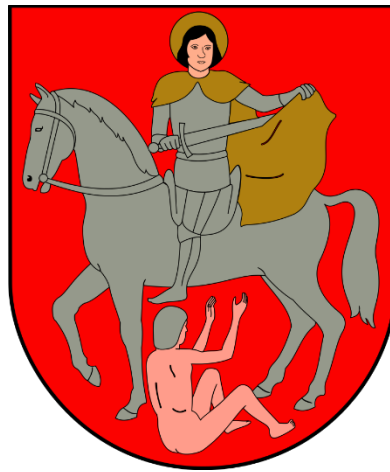
Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr 407.LVI.2023 Rady Gminy Mochowo z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Mochowo na lata 2024-2038.

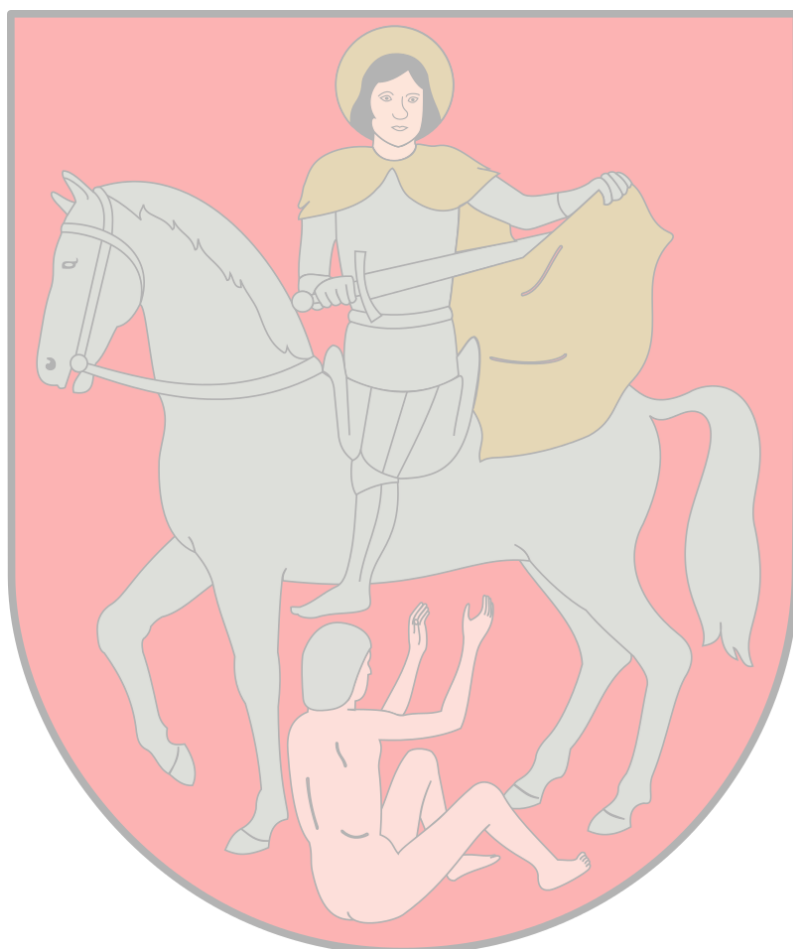
ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy
Mochowo

Diagnoza sytuacji przestrzennej,
gospodarczej i społecznej
Gminy Mochowo

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY 68

1.1.	Informacje ogólne	68
1.2.	Transport i łączność	69
1.3.	Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	72
1.4.	Walory przyrodnicze i kulturowe	76

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY 80

2.1.	Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	80
2.2.	Infrastruktura i środowisko	84
	<i>Urządzenia sieciowe</i>	<i>84</i>
	<i>Gospodarka odpadami.....</i>	<i>85</i>
	<i>Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii.....</i>	<i>86</i>
2.3.	Stan finansów samorządowych	89
	<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>89</i>
	<i>Struktura dochodów i wydatków.....</i>	<i>91</i>
	<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>94</i>

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY 96

3.1.	Demografia	96
3.2.	Kapitał społeczny	99
	<i>Przedszkola</i>	<i>99</i>
	<i>Edukacja.....</i>	<i>100</i>
	<i>Kultura i sport</i>	<i>104</i>
	<i>Bezpieczeństwo publiczne.....</i>	<i>104</i>
	<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy</i>	<i>105</i>
3.3.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	106

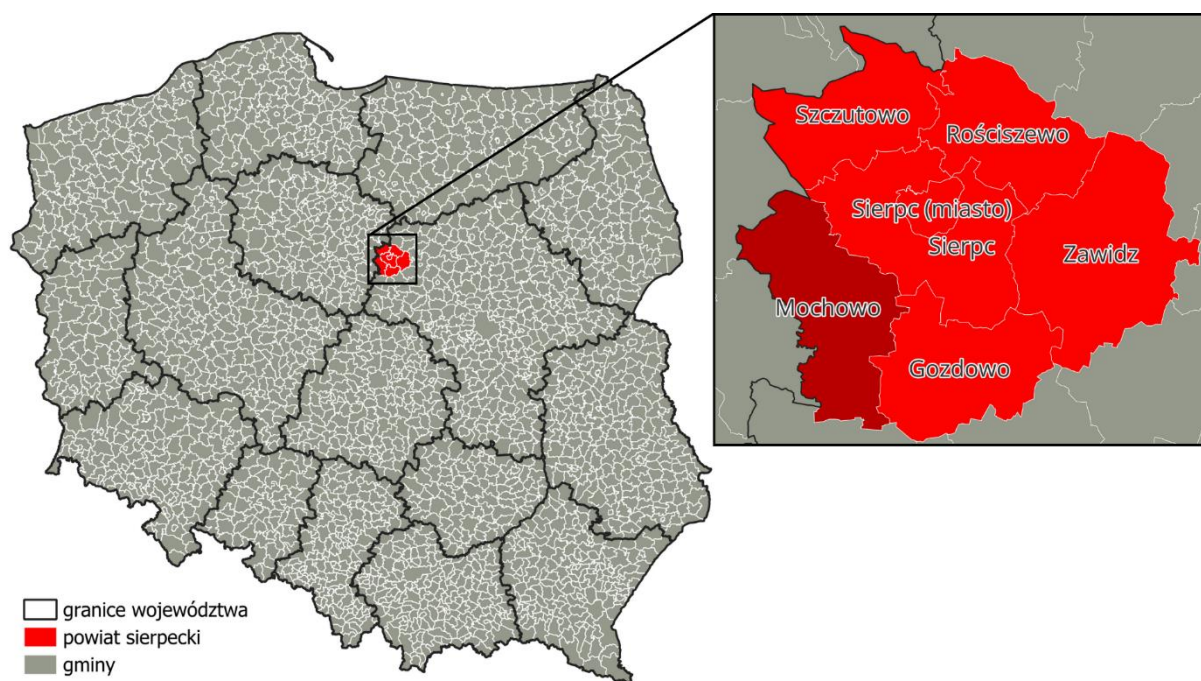
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Mochowo jest gminą wiejską położoną w północno-zachodniej części województwa mazowieckiego, w zachodniej części powiatu sierpeckiego. Jednostka graniczy z 5 gminami:

- z powiatu sierpeckiego: gmina Gozdowo, gmina Sierpc (woj. mazowieckie),
- z powiatu płockiego: gmina Brudzeń Duży (woj. mazowieckie),
- z powiatu lipnowskiego: gmina Skępe, gmina Tłuchowo (woj. kujawsko-pomorskie).

W granicach administracyjnych Gminy Mochowo znajdują się 43 miejscowości, podzielone na 39 sołectw: Adamowo, Bendorzyn, Bożewo, Bożewo Nowe, Cieślin, Dobaczewo - Choczeń, Dobrzenice Małe, Florencja, Gozdy, Grabowiec, Grodnia, Kapuśniki, Kokoszczyń, Ligowo, Ligówko, Lisice Nowe, Łukoszyń, Łukoszyń-Biki, Malanowo Nowe, Malanowo Stare, Malanówko, Mochowo, Mochowo - Dobrzenice, Mochowo-Parcele, Obręb, Osiek, Romatowo, Rokicie, Sulkowo Barianty, Sulkowo Rzeczne, Śniechy, Zglenice Budy, Zglenice Duże, Zglenice Małe, Myszk - Żabiki, Żółtowo, Żuki, Żurawin, Żurawinek.

Rycina 4. Położenie administracyjne Gminy Mochowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego Gminę Mochowo w 2022 roku zamieszkiwało łącznie 5 567 osób, co stanowiło ok. 11% mieszkańców powiatu sierpeckiego. Całkowita powierzchnia Gminy, w tym samym roku wyniosła 144 km², co przełożyło się na gęstość zaludnienia na poziomie 38,7 os./km².

Według „Klasyfikacji gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego” Przemysław Śleszyński i Tomasz Komornicki z Instytutu Geologii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyńskiego (Polska Akademia Nauk), Gmina Mochowo zawiera się w kategorii gmin o intensywnej funkcji rolniczej.

1.2. Transport i łączność

Na sieć drogową na terenie Gminy Mochowo składają się m.in. drogi wojewódzkie (19,3 km dróg na terenie Gminy) oraz powiatowe (60,6 km dróg na terenie Gminy), których szczegółowy wykaz przedstawiono w tabeli poniżej.

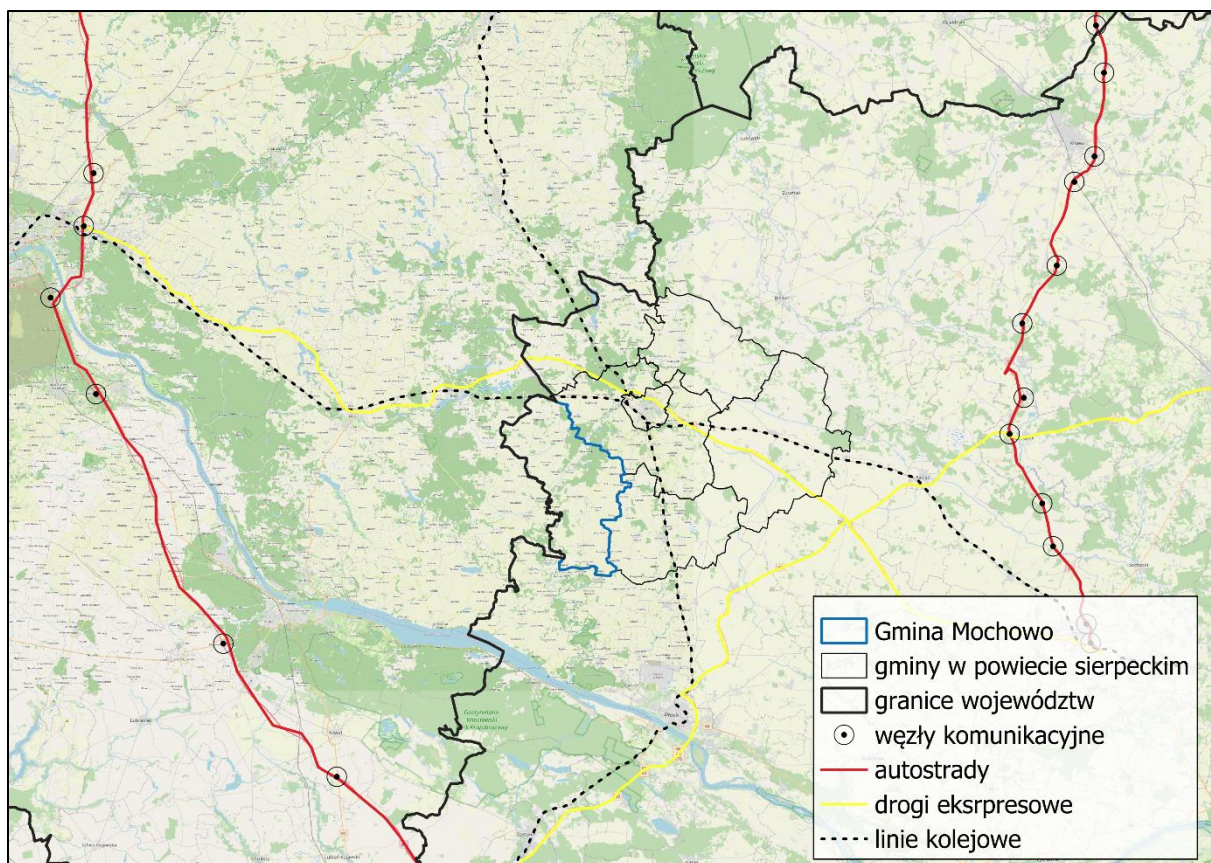
Tabela 1. Drogi powiatowe i wojewódzkie na terenie Gminy Mochowo

Nr drogi	Przebieg
DROGI WOJEWÓDZKIE	
DW541	Tłuchowo – Mochowo – Sierpc
DW539	Tłuchowo – Ligowo – Blinno
DROGI POWIATOWE	
3715W	Ligowo – Mochowo
3720W	Mochowo – Gozdowo
3726W	Sierpc – Ligowo
3727W	Ligowo – granica województwa – Skępe
3728W	Malanowo – Malanówko
3729W	Malanowo – Dobaczewo – do drogi Sierpc – Ligowo
3730W	Ligowo – Osiek
3731W	Ligowo – Kokoszczyń
3732W	Żuki – Kurowo
3764W	Obręb – Kotarczyn
3765W	Bożewo – Cieślin
3766W	Bożewo – Głuchowo
3767W	Bożewo – Rempin
2999W	Sikórz – Mochowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie Gminy Mochowo.

Pozostałe 43 drogi z terenu Gminy Mochowo to drogi gminne (łącznie ok. 130,0 km dróg na terenie Gminy). Ponadto w przypadku dróg publicznych, ok. 50,1 km dróg na terenie Gminy Mochowo to drogi nieutwardzone.

Poniżej przedstawiono rycinę ukazującą dokładną lokalizację węzłów komunikacyjnych położonych w pobliżu Gminy Mochowo. Zauważyć można, iż w najbliższym otoczeniu Gminy nie zostały zlokalizowane żadne węzły drogowe, co związane jest z kategorią dróg, które tworzą tamtejszą sieć komunikacyjną. Najbliższe węzły drogowe położone są na drodze ekspresowej S7 przebiegającej m.in. z Gdańska, obwodnicą Płońska w stronę Warszawy oraz na autostradzie A1 łączącej trójmiasto, Toruń, Łódź i Górnośląski Okręg Przemysłowy.

Rycina 5. Węzły drogowe w pobliżu Gminy Mochowo

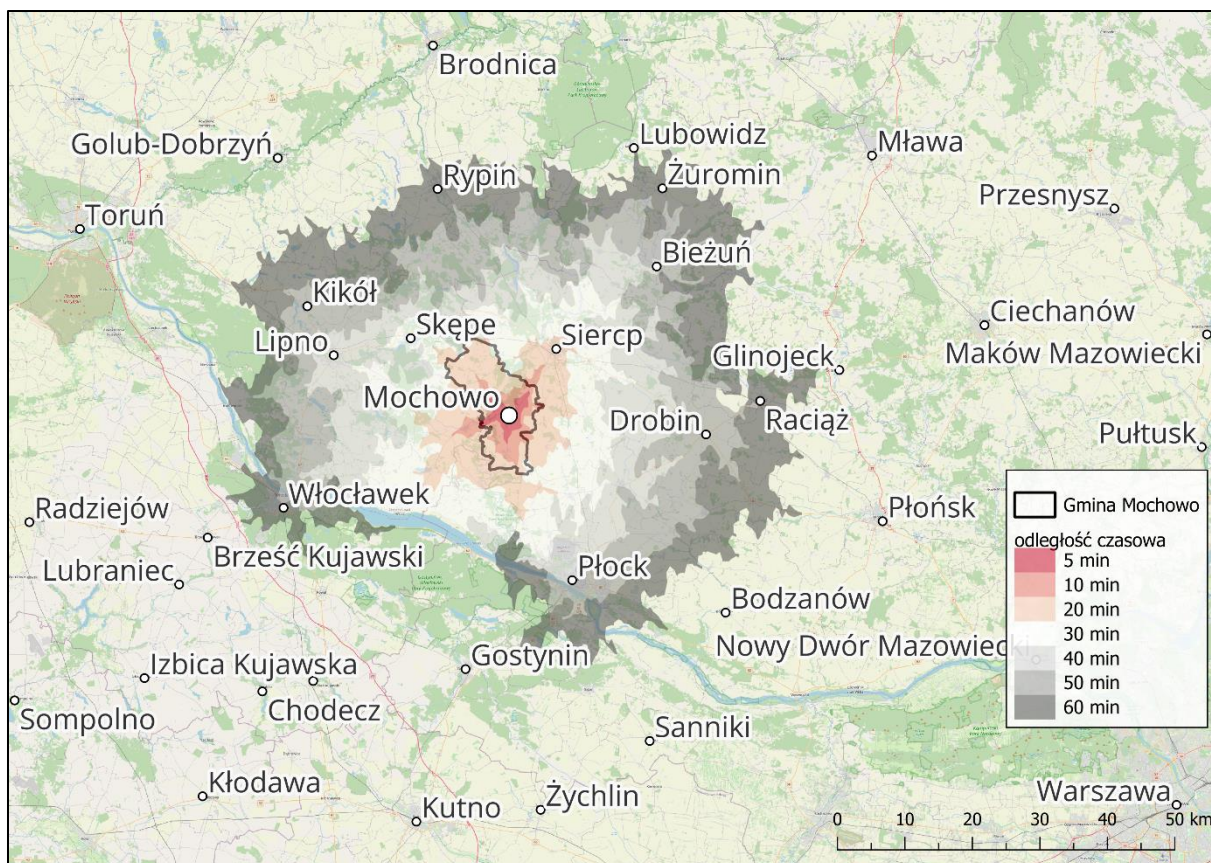
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

Najbliższymi, większymi ośrodkami miejskimi w okolicy Gminy Mochowo są Płock (ok. 120 tys. mieszkańców) oraz Włocławek (ok. 110 tys. mieszkańców), do których dostać się można kolejno w 40 i 50 minut jazdy samochodem od miejscowości Mochowo. Mniejszymi, pobliskimi miastami są kolejno:

- Sierpc (siedziba powiatu sierpeckiego, ok. 18 tys. mieszkańców), który leży w odległości ok. 20 minut jazdy samochodem od Mochowa,
- Lipno (siedziba powiatu lipnowskiego, ok. 15 tys. mieszkańców), które leży w odległości ok. 40 minut jazdy samochodem od Mochowa.

Z kolei do miasta wojewódzkiego, Warszawy, dostać się można z Mochowa w ok. 2 godziny i 20 minut. Blżej położony jest Toruń (ok. 1,5 godziny drogi). Z kolei zarówno do Bydgoszczy, jak i do Łodzi podróż zajmuje średnio 2 godziny.

Szczegółowe odległości czasowe Gminy Mochowo do większych miejscowości ukazano na poniższej rycinie. Odległości liczone od wsi Mochowo ze względu na jej centralne położenie w Gminie oraz status siedziby Gminy Mochowo.

Rycina 6. Dostępność czasowa Gminy Mochowo podczas jazdy samochodem

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

Na moment przygotowania niniejszego dokumentu prowadzone są następujące inwestycje zmierzające do poprawy infrastruktury drogowej w Gminie Mochowo:

- przebudowa ulicy Jaśminowej, Wrzosowej i Oliwkowej w Bożewie Nowym,
- przebudowa i budowa odcinków dróg gminnych w miejscowościach: relacji Adamowo – Florencja, Mochowo (ul. Asnyka), relacji Mochowo-Parcele – Żurawin, Bendorzyn, Ligówko, Zglenice Duże, Zglenice Małe,
- przebudowa drogi gminnej nr 370206W w miejscowościach Osiek i Rokicie,
- modernizacja dróg w miejscowości Ligówko oraz dróg relacji:
 - Adamowo – granica Gminy (Sudragi),
 - Choczeń – Żurawin,
 - Sulkowo Rieczne – Żurawinek,
 - Osiek – Boguchwała,
 - Ligówko – Grabówiec,
 - Dobrzenice Małe – Dobrzenice Duże,
- przebudowa drogi gminnej nr 370243W relacji Malanowo Stare – Malanowo Niwe,
- remont drogi gminnej nr 370219W w m. Dobrzenice Małe

Na terenie Gminy Mochowo nie są zlokalizowane dworce ani stacje kolejowe. Najbliższe dworce znajdują się w Sierpcu oraz Płocku. Obecnie Dworzec w Sierpcu obsługuje linie relacji Toruń Wschodni – Nasielsk oraz Kutno – Brodnica, a w przeszłości również połączenia do/z Gdańska. Pierwszy pociąg odjeżdża z dworca w Sierpcu w dni robocze o godzinie 3:33, natomiast ostatni o 19:42. Pociągi jeżdżą z częstotliwością 2 na godzinę. Z kolei dworzec w Płocku obsługuje relacje Kutno – Płock – Sierpc, Warszawa Główna – Płock, Gdynia – Płock – Katowice oraz Płock – Katowice. W tym przypadku kursy rozpoczynają się o 5:15, a kończą o 21:52. Częstotliwość przejazdów to również 2 pociągi na godzinę, natomiast zmniejsza się ona w godzinach wieczornych do 1 przejazdu pociągu

w ciągu 2 godzin. Z kolei w miejscowości Koziółek (gmina Skępe) znajduje się przystanek kolejowy, który położony jest na trasie relacji Toruń – Sierpc (przewoźnikiem w tym przypadku jest jedynie Arriva RP sp. z o. o., gdzie w pozostałych przypadkach są to również Koleje Mazowieckie – KM sp. z o. o. oraz PKP Intercity sp. z o. o.). Pociągi zaczynają jeździć ze stacji o 5:46, a kończą kursy o 21:24 z częstotliwością średnio 1 przejazd na godzinę.

Publiczny transport zbiorowy na terenie Gminy Mochowo zapewniany jest przez usługi trzech przewoźników prywatnych:

- Transport Towarowo-Osobowy Jankiewicz Roman (ul. Królewska 9, 09-200 Sierpc),
- F. U. „Jantar” Smardzewski Sławomir (ul. Białobłocka 16, 09-200 Sierpc),
- Przewozy Autobusowe i Ciężarowe. Usługi Transportowe. NT1 Przemysław Nowak (ul. Toruńska 40, 09-414 Brudzeń Duży) – kursuje na trasie Mochowo – Bożewo – Sikórz – Płock (ceny biletów jednorazowych do Płocka – 18,00 zł, miesięczne ulgowe szkolne do Płocka 204,00 zł, bilety okresowe miesięczne do Płocka bez ulgi – 260,00 zł).

Ponadto Gmina zapewnia dowóz dzieci do szkół. Odbyna się on trzema gminnymi autobusami – dla każdego autobusu przydzielony jest jeden kierowca i jedna opiekunka bądź jeden opiekun. Każdy autobus przypisany został do jednej ze szkół z terenu Gminy Mochowo.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

W **Planie zagospodarowania przestrzennego województwa mazowieckiego** przyjętego Uchwałą nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 29 grudnia 2018 r. Gmina Mochowo została ujęta jako część podregionu płockiego. W Planie zaznaczone zostały również obszary o najniższym poziomie dostępu do usług publicznych wyznaczonych w KSRR, w których zawiera się również badana jednostka (oraz cały powiat sierpecki). Na tych obszarach poleca się wdrażanie działań ukierunkowanych na ożywienie gospodarcze, poprawę warunków życia mieszkańców, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, podniesienie poziomu mobilności mieszkańców oraz zmniejszenie poziomu bezrobocia. Powiat sierpecki, w tym Gmina Mochowo uznany został jako wiejski obszar funkcjonalny wymagający wsparcia procesów rozwojowych. Dokument definiuje obszary te jako położone peryferyjnie, o utrudnionym dostępie do ośrodka wojewódzkiego, w niewielkim stopniu uczestniczące w procesach rozwojowych kraju. Głównymi zasadami gospodarowania tychże obszarów są m.in. poprawa struktury gospodarstw rolnych poprzez wspieranie prac scaleniowych i wymiany gruntów, kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na gruntach najwyższych klas bonitacyjnych, wielofunkcyjny rozwój obszarów o średniej i niskiej zdolności produkcyjnej, czy poprawa dostępności komunikacyjnej.

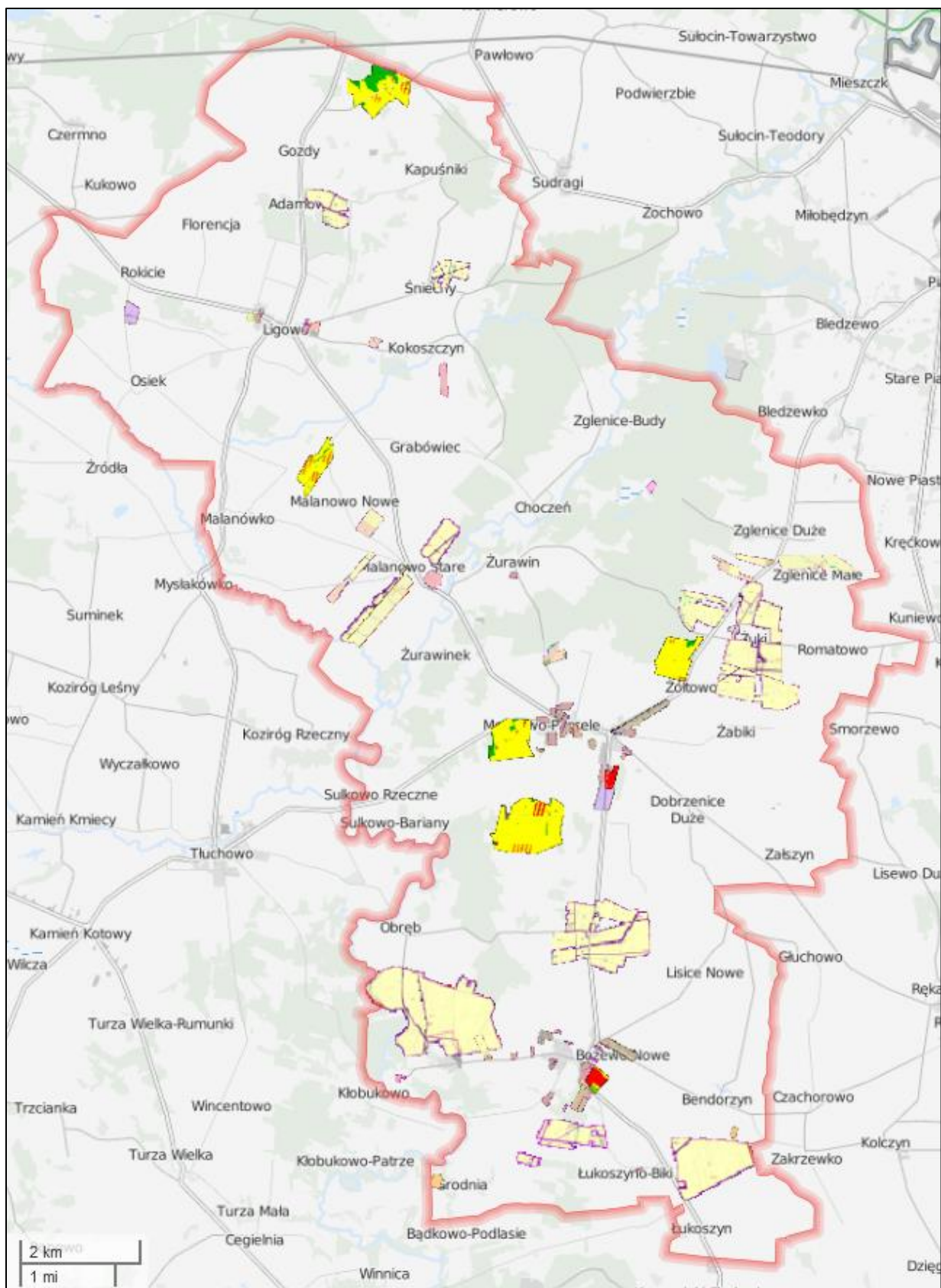
Gmina Mochowo została również ujęta w **Strategii Rozwoju Ponadlokalnego dla Partnerstwa „Obszar Funkcjonalny Miasta Płocka”**. Partnerstwo działa w formie porozumienia międzygminnego, a jego nadrzędnym celem jest „Wzrost konkurencyjności, atrakcyjności i bezpieczeństwa Obszaru Funkcjonalnego Miasta Płocka jako miejsca przyjaznego dla mieszkańców i gości, dziś i w przyszłości”. Mochowo jest gminą wiejską, a więc odnoszą się do niej w szczególności kwestie związane z rolniczą przestrzenią produkcyjną. W Strategii rozwoju ponadlokalnego dla Partnerstwa OFMP wyznaczono następujące zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- 1) Zaleca się maksymalną ochronę przed zmianą sposobu użytkowania gruntów rolnych najwyższych klas bonitacyjnej oraz kompleksy glebowe o wysokiej przydatności rolniczej.
- 2) Na terenach rolniczych rekomenduje się działalność rolniczą i przetwórstwo rolno-spożywcze jako priorytetową aktywność gospodarczą. Należy wspierać rozwój rolnictwa zintegrowanego z przetwórstwem poprzez wzmacnianie infrastruktury tych obszarów, rozwój oferty terenów inwestycyjnych, rozwój sprofilowanego kształcenia oraz budowę inkubatorów przedsiębiorczości wspierających m.in. wyspecjalizowane, ekologiczne formy rolnictwa i przetwórstwa.
- 3) Zaleca się wsparcie dla rozwoju lokalnych specjalizacji rolnych.

- 4) Rekomenduje się (w szczególności w miastach i największych miejscowościach) prowadzenie działań mających na celu poprawę dostępu produktów miejscowych gospodarstw rolnych i firm przetwórstwa rolno-spożywczego dla mieszkańców (rynki hurtowe, place targowe, dystrybucja on-line, dostawy adresowane).

Na poziomie gminnym, najważniejszym dokumentem planistycznym, którego obowiązek posiadania nakłada Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jest **Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego**. Gmina Mochowo posiada aktualne Studium uchwalone przez Radę Gminy Mochowo Uchwałą Nr 235/XXXIII/2017 w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Mochowo. W dniu 24 września 2023 r. weszła w życie nowelizacja Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która wprowadza reformę systemu planowania przestrzennego w Polsce. Do najważniejszych zmian należy zaliczyć wprowadzenie nowego narzędzia planistycznego – planu ogólnego, który zastąpi studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Plan ogólny będzie miał charakter prawa miejscowego. Oznacza to m.in., że będzie miał on charakter wiążący dla planów miejscowych, a także dla decyzji o warunkach zabudowy. Plan ogólny obowiązywać będzie od dnia 1 stycznia 2026 r.

Aktami prawa miejscowego w zakresie planowania przestrzennego są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Teren Gminy Mochowo jest w niewielkim stopniu pokryty miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Na terenie Gminy obowiązuje 12 takich planów, które pokrywają łącznie ok. 9% powierzchni Gminy.

Rycina 7. Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębie Gminy Mochów

Źródło: <https://sip.gison.pl/mochowo>.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wydawane są decyzje o warunkach zabudowy i decyzje o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. W tabeli poniżej przedstawiono ruch budowlany w Gminie Mochowo w oparciu o liczbę wydanych decyzji o warunkach zabudowy oraz pozwoleń na budowę w latach 2018-2022. Liczba decyzji o warunkach zabudowy w Gminie Mochowo na przestrzeni badanych lat była dość ruchoma – zawierała się w przedziale od 42 (w roku 2022) do 63 (w roku 2019) wydanych decyzji. Było to jednocześnie ok. 13-17% wszystkich decyzji wydawanych w powiecie sierpeckim, z czego w roku 2022 był to najniższy odsetek w ciągu wszystkich przedstawionych lat. Z kolei porównując wskaźnik wydanych decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców zauważyć można, iż przez cały 5-letni okres Gmina Mochowo osiągała wyniki wyższe niż średnio gminy powiatu sierpeckiego.

Podobną sytuację zaobserwować można analizując z kolei liczbę wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Wyłącznie w 2018 i 2020 roku wartość wskaźnika dla Gminy Mochowo była niższa niż średnia wartość tego wskaźnika dla powiatu sierpeckiego. Wspomniany wskaźnik dla Gminy Mochowo największe wartości przyjął w roku 2021 oraz 2022. Zaznaczyć jednak należy, iż w roku 2022 nastąpił spadek wartości wskaźnika względem roku poprzedniego. W ostatnich trzech latach (2020-2022) nowe budynki mieszkalne stanowiły ok. 20% wszystkich pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy, natomiast ponad 80% z nich stanowiły nowe budynki zbiorczego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej.

Szczegółowe dane dotyczące wyżej opisanych aspektów ruchu budowlanego przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 2. Ruch budowlany w Gminie Mochowo w latach 2018-2022 na tle powiatu sierpeckiego

		2018	2019	2020	2021	2022
DECYZJE O WARUNKACH ZABUDOWY I ZAGOSPODAROWANIA TERENU						
Ogółem	Mochowo	47	63	57	61	42
	powiat	330	380	349	448	316
a 1 tys. mieszkańców	Mochowo	7,77	10,48	10,07	10,89	7,54
	powiat	6,32	7,31	7,04	9,13	6,50
POZWOLENIA WYDANE NA BUDOWĘ I ZGŁOSZENIA BUDOWY Z PROJEKTEM BUDOWLANYM						
Ogółem	Mochowo	69	79	74	103	78
	powiat	618	618	725	772	472
na 1 tys. mieszkańców	Mochowo	11,40	13,15	13,08	18,38	14,01
	powiat	11,84	11,90	14,61	15,73	9,70
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Mochowo	10,14	15,19	20,27	20,39	20,51
	powiat	15,86	18,77	16,69	19,95	17,58
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Mochowo	89,86	84,81	79,73	79,61	79,49
	powiat	84,14	81,23	83,31	80,05	82,42

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.4. Walory przyrodnicze i kulturowe

Walory przyrodnicze

Gmina Mochowo położona jest na obszarze makroregionu Pojezierza Chełmińskiego-Dobrzyńskiego (według podziału fizycznogeograficznego Polski według J. Kondrackiego). Natomiast uszczegóławiając – jest to teren mezoregionu Równiny Urszulewskiej. Obszar Gminy cechuje urozmaicony krajobraz, ze względu na zróżnicowane ukształtowanie powierzchni obszaru oraz bogatą szatę roślinną. Wynika to z położenia jego wschodniej części w strefie czołowo-morenowej zlodowacenia bałtyckiego oraz obecności głębokiej doliny rzeki Skrwy rozcinającej jej obszar na niemal dwie równe połowy. Różnica wysokości powierzchni terenu wynosi ok. 55 metrów. W ukształtowaniu terenu wyróżnić można: strefę pagórków moreny czołowej, wysoczyznę morenową, równinę sandrową z siecią dolin, rzek i cieków.

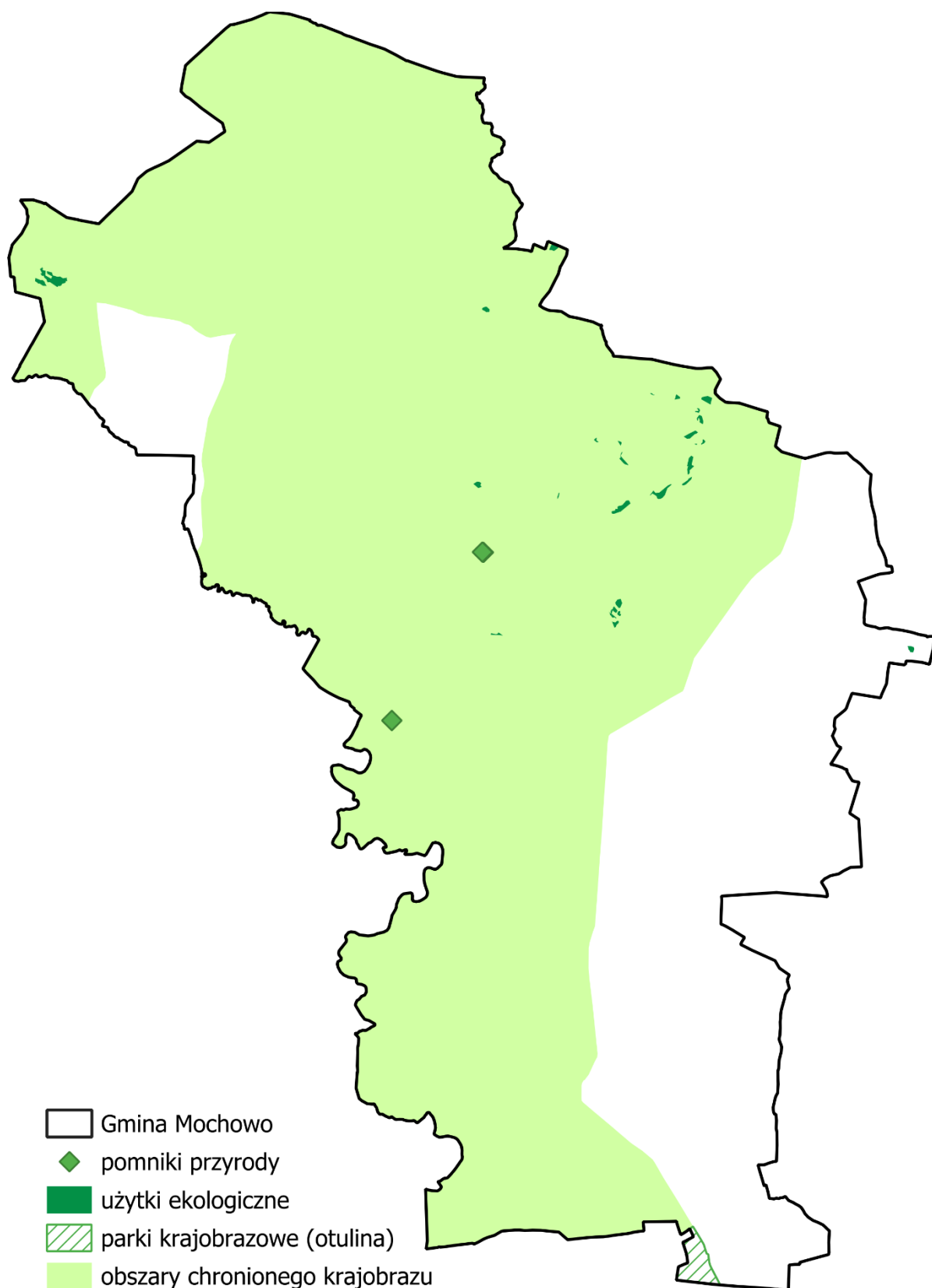
Lesistość Gminy, według danych GUS kształtuje się na poziomie ok. 16%. Z kolei szata roślinna Gminy Mochowo jest bardzo zróżnicowana, co związane jest z obecnością terenów rolnych, leśnych i obszarów chronionych (ponad 11 ha powierzchni Gminy). Dominującym typem siedliskowym lasów są drzewostany sosnowe na glebach inicjalnych, rdzawych i bielcowych, jednak występują tu również drzewostany dębowe i dębowo-grabowe. Najbogatsza szata roślinna występuje wzdłuż doliny Skrwy.

Przez teren Gminy, wzdłuż rzeki Skrwy przebiega czerwony pieszy szlak turystyczny im. Bolesława Krzywoustego z Kutna przez Płock do Sierpca o łącznej długości ok. 128 km. Na terenie Gminy Mochowo, szlak prowadzi przez miejscowości: Grodnia, Cieślin, Obręb, Sulkowo-Jesionki, Żurawinek, Jakubowo, Żurawin, Zglenice-Budy. Ponadto wyróżnić można jeszcze nieoznakowany szlak rowerowy oraz szlak kajakowy Skrwy Prawej.

Na terenie Gminy Mochowo ustanowione zostały następujące prawne formy ochrony przyrody:

- **Obszar chronionego krajobrazu „Przyrzecze Skrwy Prawej”** (ok. 105 km² na obszarze Gminy) – obszar położony jest na granicy południowej części Równiny Urszulewskiej i Równiny Raciąskiej, chroni wyróżniające się krajobrazowo i przyrodniczo tereny o różnych ekosystemach;
- **Brudzeński Park Krajobrazowy – otulina** (ok. 30 ha na obszarze Gminy) – głównym celem ochrony obszaru jest zachowanie głęboko wciętej, meandrującej, nizinnej rzeki Skrwy Prawej oraz powiązanych z nią dwóch zespołów rynnowych (strugi Janoszyckiej i rzeki Wierzbiny);
- **28 użytków ekologicznych** – chroniących tereny zabagnione, tereny i pastwiska zalewane nad rzeką Skrwą;
- **3 pomniki przyrody:**
 - dąb szypułkowy,
 - kasztanowiec zwyczajny,
 - lipa drobnolistna.

Zakres występowania poszczególnych form ochrony przyrody przedstawiono na poniższej rycinie.

Rycina 8. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Mochowo
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

Walory kulturowe

Historia Gminy Mochowo mocno związana jest z dwiema krainami historycznymi – Ziemią Dobrzyńską (wschodnia część wielkopolski) oraz Księstwem Płockim (Mazowsze). Obie krainy dzieliła rzeka Skrwa, o której wspominał m.in. Jan Długosz w swoich kronikach charakteryzując Księstwo Polskie w XV wieku. Pierwszymi wzmiankami pisanymi o obszarze Gminy Mochowo są zapiski pochodzące z XIV wieku, wspominające parafię Ligowo.

W 1495 roku miejscowości leżące na obszarze Gminy włączone zostały do Korony i nowo utworzonego województwa płockiego. Po II rozbiorze Polski (1793 rok) zostały one włączone do Prus (departament płocki, powiat mławski) i funkcjonowały w ten sposób do 1807 roku. W latach 1807-1815 miejscowości należały do Księstwa Warszawskiego, z kolei w latach 1815-1918 były w granicach zaboru rosyjskiego i Królestwa Polskiego. Na terenie Gminy w czasie powstania styczniowego (1863 rok), dokładnie w miejscowości Koziółek w pobliżu Gozd oraz przy miejscowości Choczeń, trwały walki z oddziałem armii rosyjskiej. Po upadku powstania, ziemia użytkowana przez chłopów przeszła na ich własność na mocy carskiego ukazu uwłaszczeniowego. W 1915 roku (w czasie I wojny światowej) teren byłej guberni płockiej został włączony w skład jenerałgubernatorstwa warszawskiego. Po wyzwoleniu Państwa Polskiego zgodnie z Ustawą sejmową z dnia 2 sierpnia 1919 r. m.in. powiat płocki włączony został w skład województwa warszawskiego. Z kolei w latach 1939-1945 północna część Gminy Mochowo należała do powiatu lipnowskiego (województwo kujawsko – pomorskie). Podczas okupacji hitlerowskiej tereny Gminy należały do III Rzeszy, rejencji ciechanowskiej (część składowa okręgu Prusy Wschodnie). Po zmianie struktur administracyjnych w czasach powojennych w Bożewie, Ligowie oraz Mochowie funkcjonowały Gromadzkie Rady Narodowe. Po reformie administracyjnej w 1972 roku utworzono Gminę z siedzibą w Mochowie, której granice funkcjonują do dziś – z kolei w 1999 roku Gmina Mochowo weszła w skład powiatu sierpeckiego w województwie mazowieckim.

Ważną postacią związaną ze wsią Mochowo jest, urodzony na tych ziemiach, Edward Żółkowski – żołnierz, pisarz i jeden z najmłodszych polskich generałów. Żółkowski walczył m.in. w powstaniu kościuszkowskim, w Legionach Polskich we Włoszech (uczestniczył łącznie w 4 kampaniach), w bitwie pod Raszynem, czy w szturmie Sandomierza.

Do rejestru zabytków prowadzonego przez Narodowy Instytut Dziedzictwa zapisano następujące elementy z obszaru Gminy Mochowo:

- kościół parafialny pw. św. Jakuba i Andrzeja wraz z cmentarzem przykościelnym (XV wiek) i dzwonnica (XVIII wiek) – miejscowość Bożewo,
- zespół krochmalni z 1912 roku – miejscowość Cieślin, w tym:
 - elektrownia wodna,
 - sztolnia,
 - pozostałości śluzy,
- park dworski z I połowy XIX wieku – miejscowość Cieślin,
- kościół parafialny pw. św. Mateusza (lata 1906-1913) – miejscowość Ligowo,
- kościół parafialny pw. św. Marcina z XVII wieku – miejscowość Mochowo,
- dwór z początku XX wieku – miejscowość Obręb,
- park z końca XIX wieku – miejscowość Obręb,
- kościół filialny pw. Przemienienia Pańskiego z 1903 roku – miejscowość Żurawin.

W poniższej tabeli przedstawione zostały obiekty wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Mazowieckiego.

Tabela 3. Wykaz zabytków z terenu Gminy Mochowo wpisanych do rejestru zabytków

Tablica 9. Wykaz zabytków z terenu Gminy Mochowo wpisanych do rejestru zabytków

Miejscowość	Nazwa obiektu		Chronologia
ZABYTKI NIERUCHOME			
BOŻEWO	zespół kościoła parafialnego	kościół pw. św. Jakuba i Andrzeja	1453 r.
		cmentarz przykościelny	
		drewniana dzwonnica	XVIII wiek
		ogrodzenie terenu cmentarza	XIX/XX wiek
CIEŚLIN	park dworski		I połowa XIX wieku
	zespół krochmalni	krochmalnia	1912 rok
		elektrownia wodna	
		pozostałości śluzy	
		sztolnia	
		pole zalewowe	
LIGOWO	kościół parafialny pw. św. Mateusza		lata 1906-1913
MOCHOWO	kościół parafialny pw. św. Marcina wraz z najbliższym otoczeniem w promieniu 50 m		1684 rok, XVIII wiek, 1876 rok
OBRĘB	zespół dworski	obręb dworu wraz z parkiem krajobrazowym i otoczeniem w promieniu 50 m od granicy parku	XIX/XX wiek
ŻURAWIN	kościół pw. Przemienienia Pańskiego		1903 rok
ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE			
GRODNIA	grodzisko wczesnośredniowieczne		XI-XIII wiek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Warszawie (Delegatura w Płocku).

Do ewidencji zabytków Gminy Mochowo wpisane zostały następujące obiekty: drewniany kościół pw. św. Marcina w Mochowie, gotycki kościół pw. św. Andrzeja w Bożewie, neogotycki kościół pw. św. Mateusza w Ligowie, murowany kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Żurawinie, kaplica „Studzienka” z końca XVII wieku w Żurawinie oraz zespół dworski w Cieślinie i Obrębie.

Ponadto na terenie Gminy Mochowo znajduje się 201 stanowisk archeologicznych.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

O poziomie przedsiębiorczości danej jednostki samorządu terytorialnego świadczy m.in. liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na jej terenie. W poniższej tabeli przedstawiono kształtowanie się liczby podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON na obszarze powiatu sierpeckiego w latach 2018-2022. Łączna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Mochowo w 2022 roku wyniosła 367, nastąpił więc wzrost o 77 jednostek względem roku 2018. Analogicznie wzrósł udział podmiotów gospodarczych z terenu Gminy w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w powiecie sierpeckim (z 8,3% w 2018 roku do 8,9% w 2022 roku). Jest to jednocześnie czwarty najwyższy wynik wśród wszystkich gmin powiatu sierpeckiego.

Tabela 4. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w powiecie sierpeckim w latach 2018-2022

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
POWIAT SIERPECKI	3 487	100,0%	4 112	100,0%	625
SIERPC (MIASTO)	1 738	49,8%	1 916	46,6%	178
GOZDOWO	284	8,1%	349	8,5%	65
MOCHOWO	290	8,3%	367	8,9%	77
ROŚCISZEWO	192	5,5%	234	5,7%	42
SIERPC	439	12,6%	565	13,7%	126
SZCZCZUTOWO	231	6,6%	274	6,7%	43
ZAWIDZ	313	9,0%	407	9,9%	94

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród wszystkich podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na terenie Gminy Mochowo największą część z nich działa w sekcji F Budownictwo (24% wszystkich podmiotów) oraz sekcji G Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (16% wszystkich podmiotów). Znaczny udział posiada także sekcja C Przetwórstwo przemysłowe (13% wszystkich podmiotów) oraz sekcja S i T Pozostała działalność usługowa (10% wszystkich podmiotów). Pozostałe sekcje jednostkowo nie przekraczają swoim udziałem 10% wszystkich podmiotów gospodarczych z terenu Gminy Mochowo.

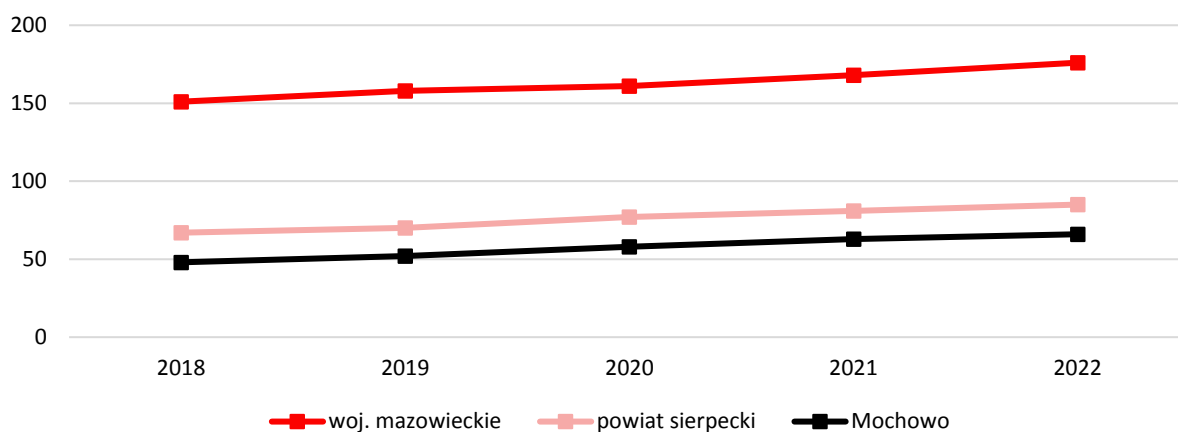
Tabela 5. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Mochowo w 2022 roku według sekcji PKD 2007

SEKCJE PKD 2007	liczba podmiotów	udział
SEKCJA A rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	27	7%
SEKCJA B górnictwo i wydobywanie	1	0%
SEKCJA C przetwórstwo przemysłowe	49	13%
SEKCJA D wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	3	1%
SEKCJA E dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7	2%
SEKCJA F budownictwo	87	24%
SEKCJA G handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	60	16%
SEKCJA H transport i gospodarka magazynowa	13	4%
SEKCJA I działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2	1%
SEKCJA J informacja i komunikacja	7	2%
SEKCJA K działalność finansowa i ubezpieczeniowa	3	1%

SEKCJA L działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	12	3%
SEKCJA M działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	18	5%
SEKCJA N działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	12	3%
SEKCJA O administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12	3%
SEKCJA P edukacja	7	2%
SEKCJA Q opieka zdrowotna i pomoc społeczna	7	2%
SEKCJA R działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3	1%
SEKCJA S I T pozostała działalność usługowa	36	10%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

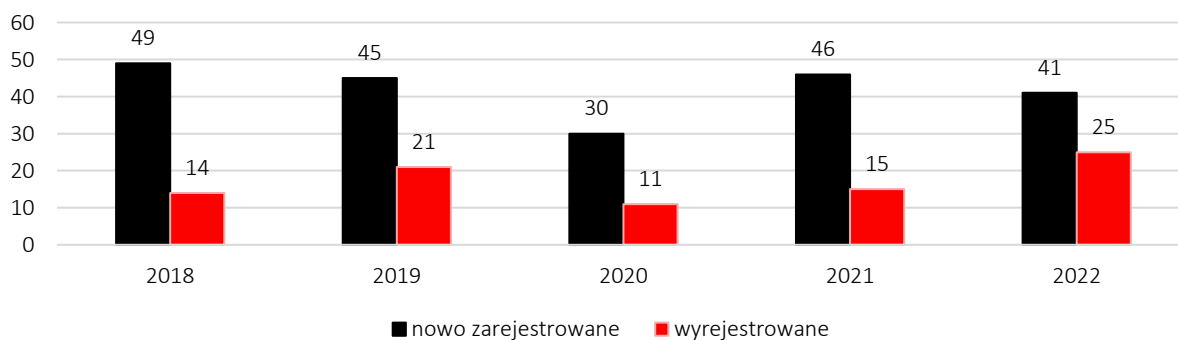
Poniższy wykres przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego. Można z niego odczytać, iż Gmina odnotowywała wartości niższe niż średnie dla powiatu oraz województwa przez cały przedstawiony okres. Zauważalny jest jednak niewielki wzrost wskaźnika przez wszystkie ukazane lata.

Rycina 9. . Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

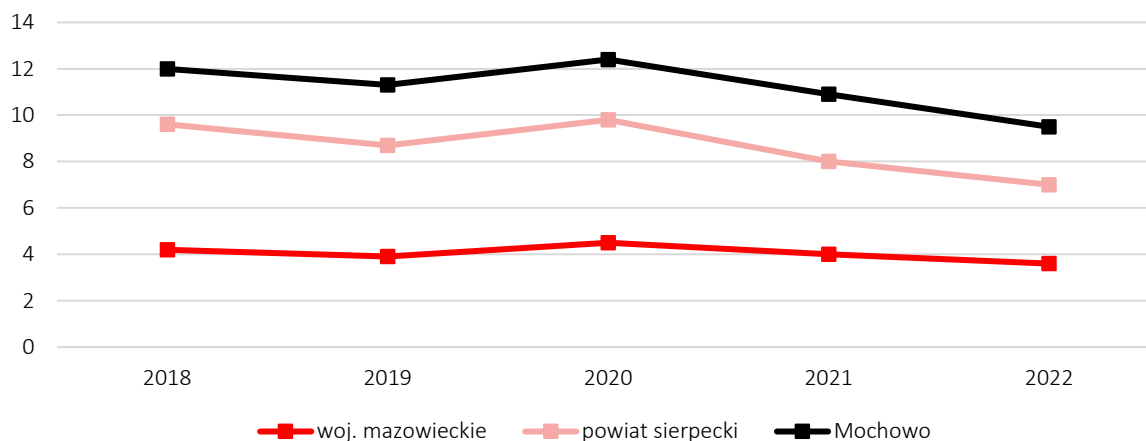
Analizując z kolei liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz wyrejestrowanych z REGON w Gminie Mochowo w latach 2018-2022, zauważyć można duży bilans dodatni w całym okresie. Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w 2022 roku spadła względem wartości z 2021 roku. Z kolei od 2020 roku nastąpił znaczny wzrost liczby podmiotów wyrejestrowanych.

Rycina 10. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Mochowo

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

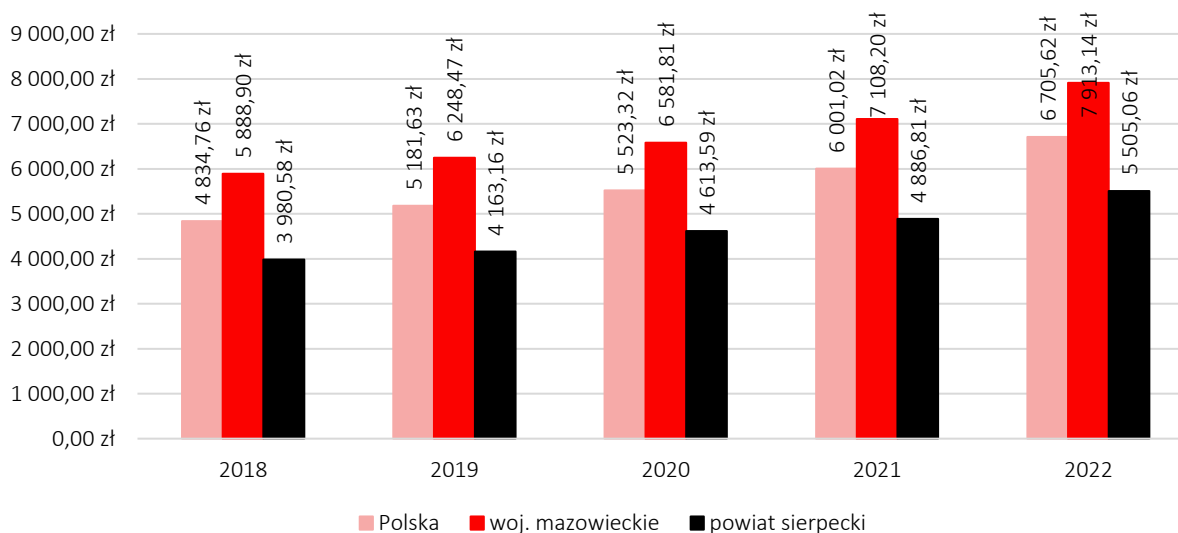
Kondycja gospodarki lokalnej ma bezpośredni wpływ na dynamikę rozwoju rynku pracy na obszarze całej gminy. Na poniższym wykresie przedstawiono kształtowanie się udziału zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, zamieszkujących Gminę Mochowo w latach 2018-2022 na tle średnich wartości dla powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego. Gmina Mochowo corocznie odnotowywała wyższe wartości wskaźnika niż średnie dla powiatu i województwa. Jednocześnie należy zauważyć, że od 2020 roku następuje spadek wartości zarówno wskaźnika dla Gminy, średniej powiatu, jak i średniej wojewódzkiej.

Rycina 11. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie sierpeckim na tle województwa mazowieckiego oraz Polski w latach 2018-2022. Przez cały analizowany okres powiat sierpecki odnotowywał najniższe średnie zarobki względem pozostałych jednostek. W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie kształtowało się na poziomie 5 505,06 zł, a więc o ok. 2,4 tys. mniej niż w województwie oraz ok. 1,2 tys. mniej niż w skali Polski.

Rycina 12. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie sierpeckim na tle województwa mazowieckiego i Polski w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rolnictwo

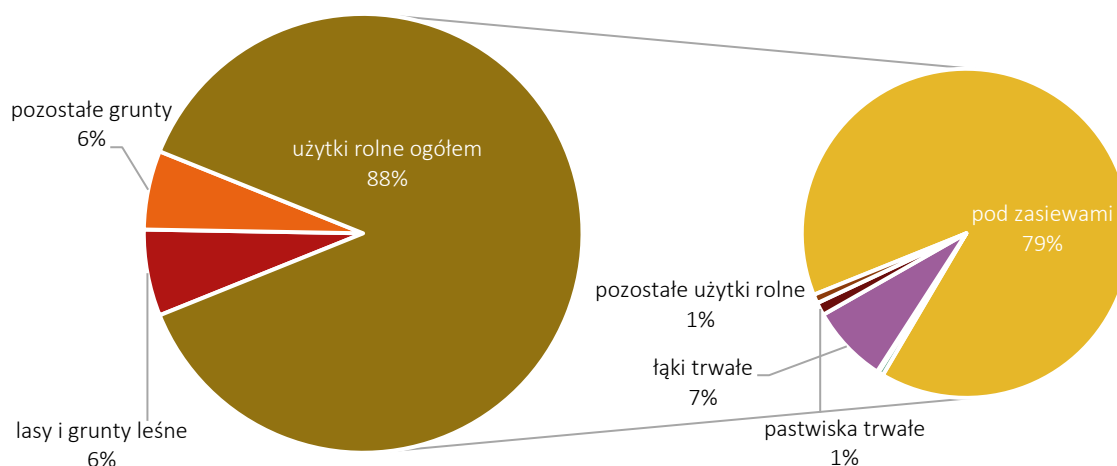
Na terenie Gminy Mochowo swoją działalność prowadzi 687 gospodarstw rolnych, co stanowi ok. 17% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w powiecie sierpeckim. W 2020 roku największy udział gospodarstw rolnych w Gminie stanowiły te o powierzchni 1-5 ha (30%) oraz 5-10 ha (28%). Znaczny udział posiadały gospodarstwa o powierzchni 15 ha i więcej – 26% wszystkich gospodarstw z terenu Gminy Mochowo. W tym samym roku średnia wielkość gospodarstwa rolnego na terenie Gminy Mochowo wyniosła 12,63 ha, a więc o 1,51 ha mniej niż średnia w całym powiecie sieradzkim.

Tabela 6. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Mochowo na tle powiatu sierpeckiego w 2020 roku

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	MOCHOWO		POWIAT SIERPECKI	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
Ogółem	687	100%	4 132	100%
do 1 ha włącznie	10	1%	83	2%
1 - 5 ha	204	30%	1 081	26%
5 - 10 ha	194	28%	1 014	25%
10 - 15 ha	98	14%	708	17%
15 ha i więcej	181	26%	1 246	30%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	12,63		14,14	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych w Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

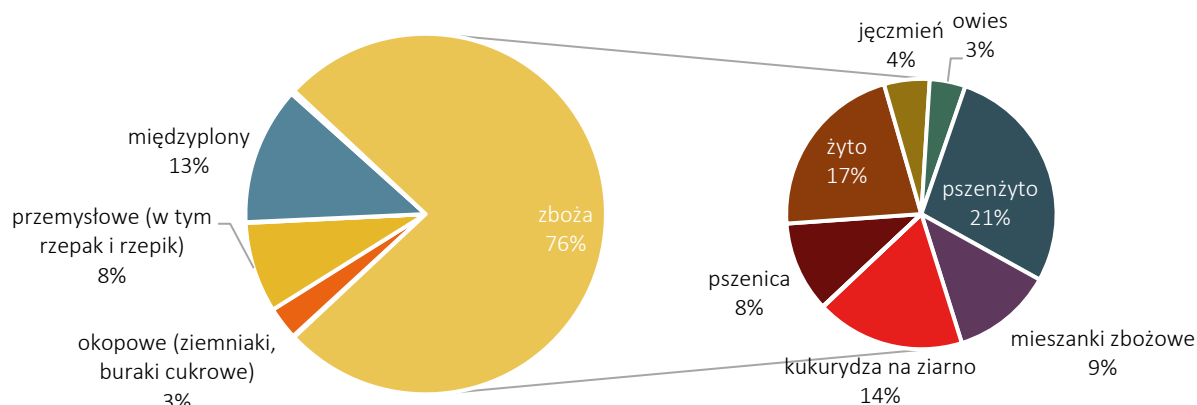
Poniższa rycina przedstawia udział powierzchni użytkowych gruntów rolnych w Gminie Mochowo w gospodarstwach rolnych w 2020 roku. Łączna powierzchnia gruntów rolnych wyniosła wówczas 7 768,61 ha, z czego 88% stanowiły użytki rolne. W gospodarstwach znajdujących się na badanym obszarze lasy i grunty leśne stanowiły 6% powierzchni i taki sam udział przypadł na pozostałe grunty. Analizując strukturę użytków rolnych w Gminie zaobserwować można, że największą ich część stanowiły tereny pod zasiewami (79% użytków rolnych). Następne w kolejności były łąki trwałe (7%). Z kolei pastwiska trwałe i pozostałe typy użytków rolnych stanowiły jednostkowo zaledwie po 1% całości użytków rolnych.

Rycina 13. Udział powierzchni użytków gruntów rolnych w Gminie Mochowo w gospodarstwach rolnych w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Najwięcej użytków rolnych w Gminie Mochowo przeznacza się pod zasiew zbóż (76%). Największą część upraw zbóż stanowi natomiast pszenżyto (21%) oraz żyto (17%). Znaczny udział posiadają również kukurydza na ziarno (14%), mieszanki zbożowe (9%) oraz pszenica (8%).

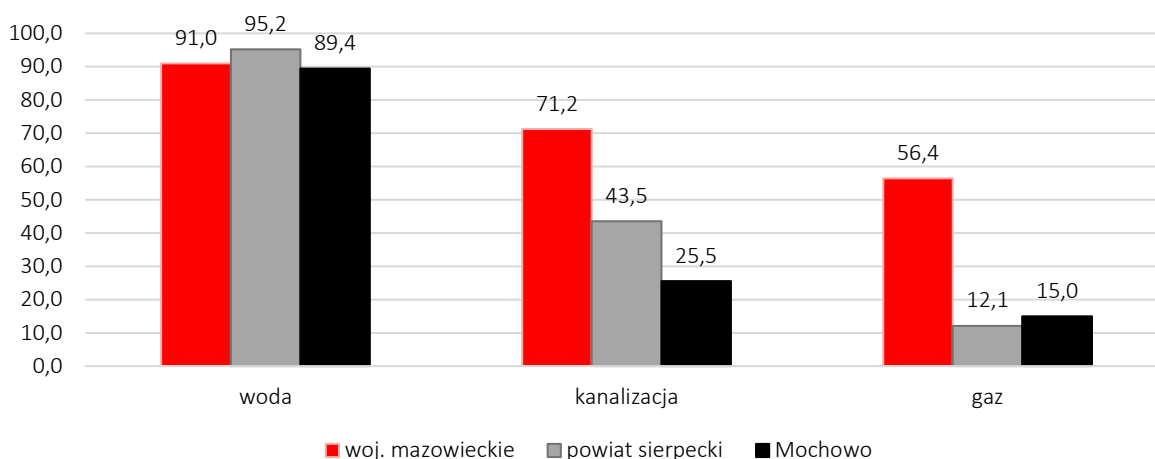

Rycina 14. Struktura zasiewów wybranych upraw w Gminie Mochowo w 2020 roku
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą oraz potencjał inwestycyjny danego terenu. W 2022 roku na terenie Gminy Mochowo udział korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 89,4%. Był to wynik niższy od średniej dla całego powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego. W tym samym roku odsetek osób posiadających przyłącza do sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie zaledwie 25,5% (znacznie mniej niż jest to odnotowywane średnio w powiecie oraz województwie). Jest to zjawisko niekorzystne, które może przyczynić się do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego w Gminie poprzez emisję zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych oraz gleb, co w rezultacie może doprowadzić do ich zakwaszenia oraz degradacji biosfery. Z kolei udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej w 2022 roku wyniósł 15,0%, co jest wynikiem wyższym niż średnia dla wszystkich gmin powiatu sierpeckiego, natomiast znacznie niższy niż średnia dla województwa mazowieckiego. Podobnie jak w przypadku niskiego udziału osób korzystających z sieci kanalizacyjnej, również niski poziom liczby mieszkańców korzystających z sieci gazowej, jest sytuacją niekorzystną, ponieważ wykorzystywanie węgla i innych źródeł nieodnawialnych do ogrzewania budynków przyczynia się do zwiększonej emisji dwutlenku węgla i dwutlenku siarki do atmosfery, a w konsekwencji obniżenia jakości powietrza na terenie Gminy.

Ryc. 1. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Mochowo w 2022 roku na tle średnich wartości dla powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Mochowo funkcjonują następujące oczyszczalnie ścieków:

1. **Oczyszczalnia Ścieków w m. Mochowo Parcele**, dz. nr ew. 214/1 w m. Mochowo Parcele, przepustowość 150 m³/d, poziom oczyszczania ścieków: BZT₅ poniżej 25,0 mg O₂ /l, ChZt poniżej 125 mg O₂/l, zawiesina ogólna poniżej 35 mg/l.
2. **Oczyszczalnia Ścieków w m. Ligowo**, dz. nr ew. 218 w m. Ligowo, przepustowość 60 m³/d, poziom oczyszczania ścieków: BZT₅ poniżej 25,0 mg O₂ /l, ChZt poniżej 125 mg O₂/l, zawiesina ogólna poniżej 35 mg/l.
3. **Oczyszczalnia Ścieków w m. Cieślin**, dz. nr ew. 80/1 w m. Cieślin, przepustowość 150 m³/d, poziom oczyszczania ścieków: BZT₅ poniżej 25,0 mg O₂ /l, ChZt poniżej 125 mg O₂/l, zawiesina ogólna poniżej 35 mg/l.

Mieszkańcy Gminy Mochowo niemający możliwości podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej mogą skorzystać z dotacji na budowę przydomowych oczyszczalni ścieków, których udziela Urząd Gminy w Mochowie.

Gospodarka odpadami

Zagospodarowaniem odpadów pochodzących z terenu Gminy Mochowo zajmuje się Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej "EMPEGEK" w Sierpcu. Zbieranie odpadów komunalnych podzielone jest na następujące frakcje: papier, szkło, plastik, bioodpady i odpady zmieszane. W roku 2022 opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi zbieranymi w sposób selektywny wynosiła 19,00 zł, natomiast gospodarowanie odpadami zbieranymi w sposób nieselektywny – 40,00 zł.

Mieszkańcy Gminy Mochowo mogą korzystać z dwóch Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych – w Cieślinie oraz Ligowie, które otwarte są we wtorki i piątki od godziny 8:00 do 12:00.

Poniższa tabela przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie Mochowo w latach 2018-2022. W analizowanym okresie liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami wahała się, jednak ostatecznie w 2022 roku wyniosła o 285 osób mniej niż na początku badanego okresu (tj. 4 880 osób). Jednocześnie odnotowano wzrost łącznej ilości zebranych odpadów komunalnych, a udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów przez cały okres był na bardzo podobnym poziomie. W 2018 roku Gminie udało się osiągnąć wymagane normy dla zaledwie jednego wskaźnika, tj. dla poziomu ograniczenia masy odpadów komunalnych. W 2019 i 2020 roku sytuacja nieco się poprawiła i kolejny wskaźnik (poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych) osiągnął wymagane normy. W roku 2021 znów w przypadku tylko jednego wskaźnika Gminie udało się osiągnąć minimalne normy.

Tabela 7. Stan gospodarki odpadami w Gminie Mochowo w latach 2018-2022

		2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		5 165	5 079	5 165	4 907	4 880
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (mg), w tym:		1 025,72	992,64	1 051,68	1 229,72	1 290,70
zmieszane		794,24	822,16	837,44	974,92	1 010,42
segregowane		231,48	170,48	214,24	254,80	280,28
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		23%	17%	20%	21%	22%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,20	0,20	0,20	0,25	0,26
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	29,22	29,97	33,58	x	x
	wymagany	30	40	50	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i rozbiórkowych (%)	gmina	37,61	100	100	100	x
	wymagany	50	60	70	70	x
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	35,93	16,66	37,63	54,75	x
	wymagany	<40	<40	<35	<35	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	gmina	x	x	x	13,38	24,836
	wymagany	x	x	x	>20	>25

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Mochowo.

Ochrona środowiska i odnawialne źródła energii

W celu prowadzenia kompleksowej polityki środowiskowej na terenie Gminy Mochowo, władze gminne realizują Program Ochrony Środowiska dla Gminy Mochowo na lata 2020-2023 z perspektywą na lata 2024-2027, przyjęty Uchwałą Nr 130.XV.2020 Rady Gminy Mochowo z dnia 26 lutego 2020 r. Głównym celem Programu jest „Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Mochowo zharmonizowany z ochroną środowiska przyrodniczego”.

Przez jej teren przebiegają gazociąg tranzytowy DN 1400 „Jamał – Europa”, gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300/100 Bronowo – Sierpc/Mochowo, a także ropociąg DN 800 Płock – Gdańsk (Rurociąg Pomorski), które w przypadku rozszczelnienia mogą być przyczyną poważnej awarii.

Zgodnie z danymi zawartymi w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków najczęściej spotykanym źródłem energii na terenie Gminy Mochowo w 2022 roku były paliwa stałe, tj. węgiel, miał lub ekogroszek (74%). Duży udział posiadał również gaz – 386 tego typu źródeł ciepła w Gminie (23%). Oprócz ciepła z energii elektrycznej, większość źródeł ciepła w Gminie wykorzystywanych jest przez osoby fizyczne. Szczegółowe dane zamieszczone zostały w poniższej tabeli.

Tabela 8. Struktura źródeł ciepła na terenie Gminy Mochowo w 2022 roku

Wyszczególnienie źródeł ciepła na podstawie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków	Liczba źródeł ciepła w Gminie, w tym:	Osoby fizyczne	Administracja publiczna	Przedsiębiorcy
Paliwo stałe (węgiel, miał, ekogroszek)	1 221	1 204	4	13
Gaz ziemny	386	364	10	12
Energia elektryczna	21	3	X	18
Inne	26	22	2	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

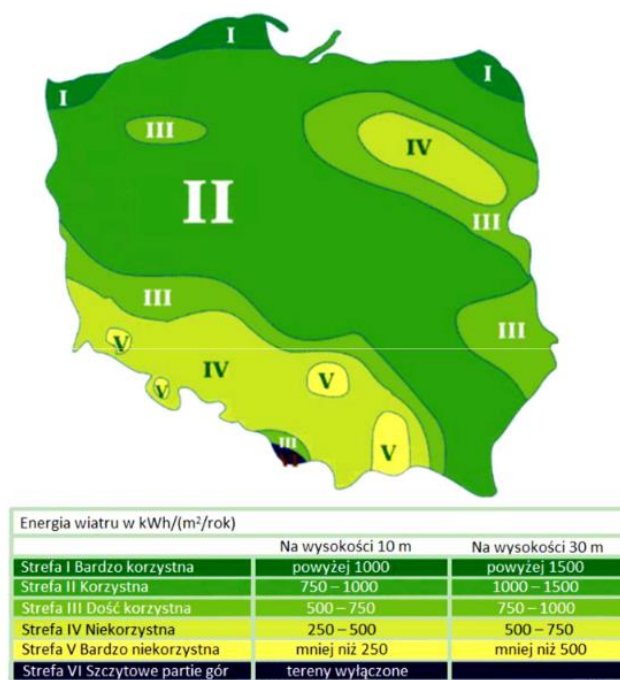
Do najważniejszych decyzji środowiskowych wydanych w przeciągu ostatnich lat na terenie Gminy Mochowo należą:

- budowa elektrowni słonecznej na działkach nr 33/5 i 33/6, ob. Gozdy (2022 rok),
- budowa elektrowni słonecznej na działkach nr 33/3 i 33/4, ob. Gozdy (2022 rok),
- budowa farmy fotowoltaicznej na działkach nr 27 i 260, ob. Rokicie (2022 rok),
- budowa farmy fotowoltaicznej na działkach 76, 77 i 79/7, ob. Malanowo Stare (2021 rok),
- budowa farmy fotowoltaicznej Kapuśniki na działce nr 35, ob. Kapuśniki (2017 rok).

Uwarunkowania do wykorzystania OZE

W ostatnich latach temat związany ze zrównoważonym rozwojem oraz transformacją energetyczną stał się nieodłącznym elementem debaty publicznej. W związku z tym, coraz większy nacisk kładziony jest na osiągnięcie neutralności energetycznej oraz dekarbonizację gospodarki, czego efektem jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii. Ze względu na specyficzne uwarunkowania geograficzne Polski, najszybciej rozwijającymi się gałęziami OZE w kraju są technologie wykorzystujące jego potencjał wiatrowy, słoneczny i geotermalny.

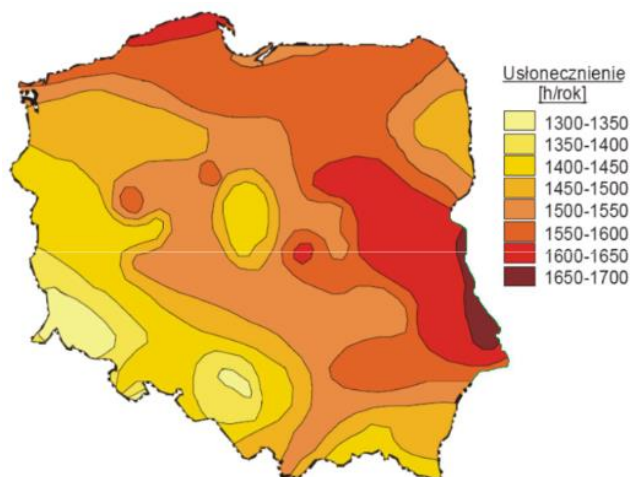
Analizując warunki wietrzne w Polsce, zaobserwować można, że Gmina Mochowo położona jest w Strefie II. Potencjał energetyczny wyznaczonego obszaru mieści się w zakresie 1000-1500 kWh/(m²/rok) na wysokości 30 m. Oznacza to, że badana jednostka charakteryzuje się korzystnymi warunkami do zlokalizowania na jej terenie siłowni wiatrowych.

Rycina 15. Energia wiatru kWh/(m²/rok) na wysokości 10 i 30 m n.p.m.

Źródło: „Energia i Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliy Lorenc, IMiGW.

Poniższa rycina przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Gmina Mochowo położona jest w centralnej części kraju, gdzie średnie sumy usłonecznienia wahają się w przedziale 1450-1500 h/rok. Są to warunki dobre, które pozwalają na rozwój energetyki słonecznej na terenie badanej jednostki.

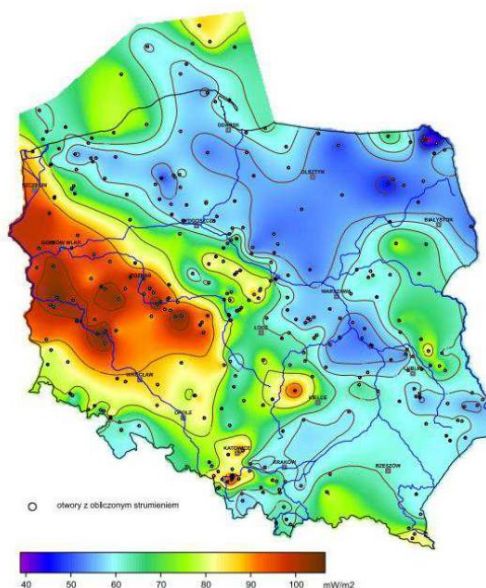
Rycina 16. Średnie roczne sumy usłonecznienia

Źródło: „Energia i Przemysł” – marzec 2007, na podstawie danych prof. Haliy Lorenc, IMiGW.

Energia geotermalna rozumiana jest jako energia ciepła wnętrza Ziemi. W zależności od głębokości, z której eksploatowana jest energia geotermalna wyróżnia się:

- geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 1000 m za pomocą pomp ciepła),
- geotermię głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi na głębokości kilku kilometrów).

Analizując uwarunkowania geotermalne w Polsce, zaobserwować można, że Gmina Mochowo położona jest na obszarze, który charakteryzuje się średnim potencjałem do budowy instalacji geotermalnych.

Rycina 17. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepła na obszarze Polski

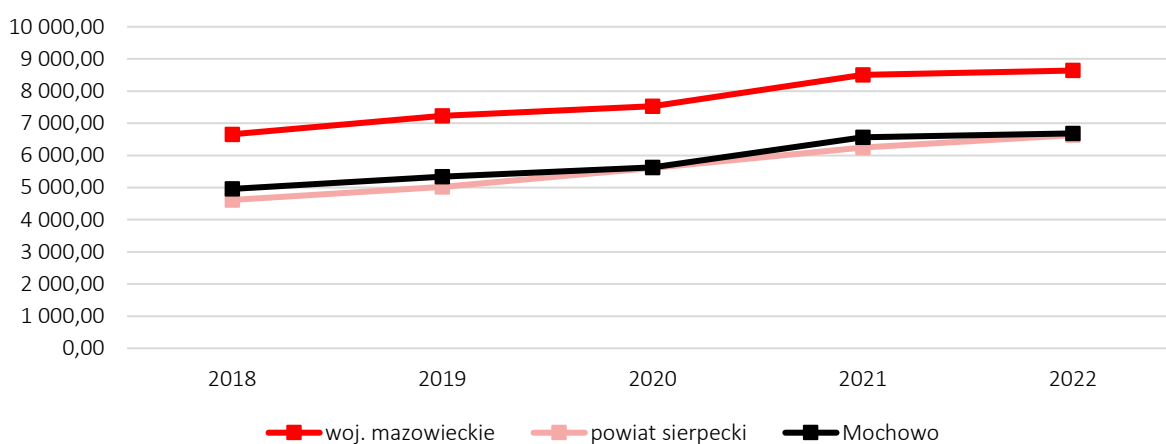
Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk i Gientka, 2009).

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Dochody budżetu w Gminie Mochowo w latach 2018-2022 niemal corocznie rosły, z poziomu ponad 26,9 mln zł w 2018 roku do ponad 37,3 mln zł w 2022 roku. Największy wzrost dochodów w ujęciu rok do roku zaobserwowano w latach 2020-2021 (wzrost o ponad 5,0 mln zł), co związane było z pozyskaniem dofinansowań na inwestycje.

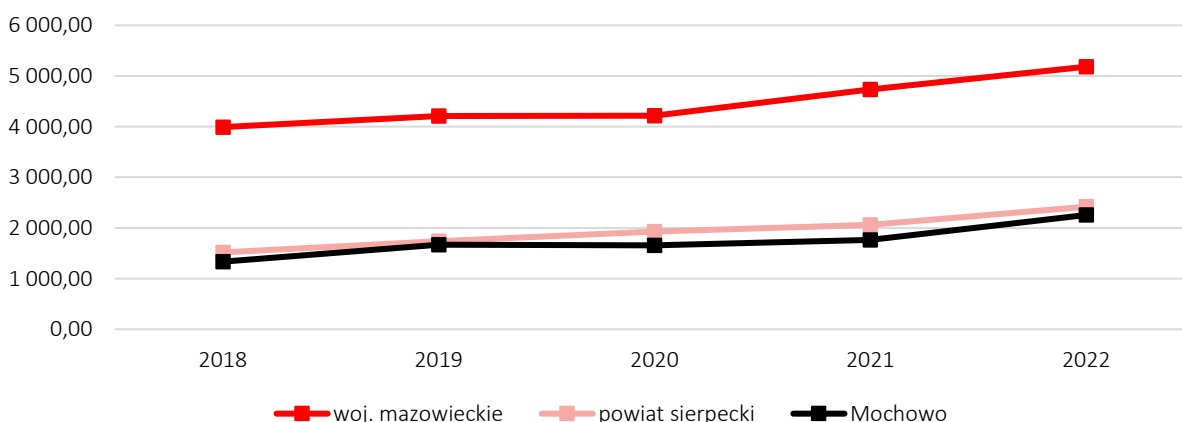
Poniższy wykres przedstawia dochody uzyskiwane w jednostce w przeliczeniu na 1 mieszkańca w zestawieniu z dochodami uzyskiwanymi średnio w powiecie sierpeckim i województwie mazowieckim. W latach 2018-2022 wskaźnik ten wzrastał zarówno w Gminie, jak i średnio w powiecie i województwie. Należy zauważyć, iż wartości dla Gminy przez niemal cały okres (prócz roku 2020) były nieco wyższe niż średnie wartości dla powiatu, natomiast dużo niższe niż średnie wartości dla województwa.

Rycina 18. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Mochowo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z kolei, w przypadku dochodów własnych w przeliczeniu na 1 mieszkańca, wartości wskaźnika dla Gminy Mochowo były niższe niż średnie wartości zarówno dla powiatu, jak i województwa. W roku 2019 Gmina osiągnęła niemal taką samą wartość wskaźnika co średnia dla powiatu. W całym badanym okresie, choć stopniowo wzrastały, w 2022 roku wyniosły one 2 255,37 zł/mieszkańca.

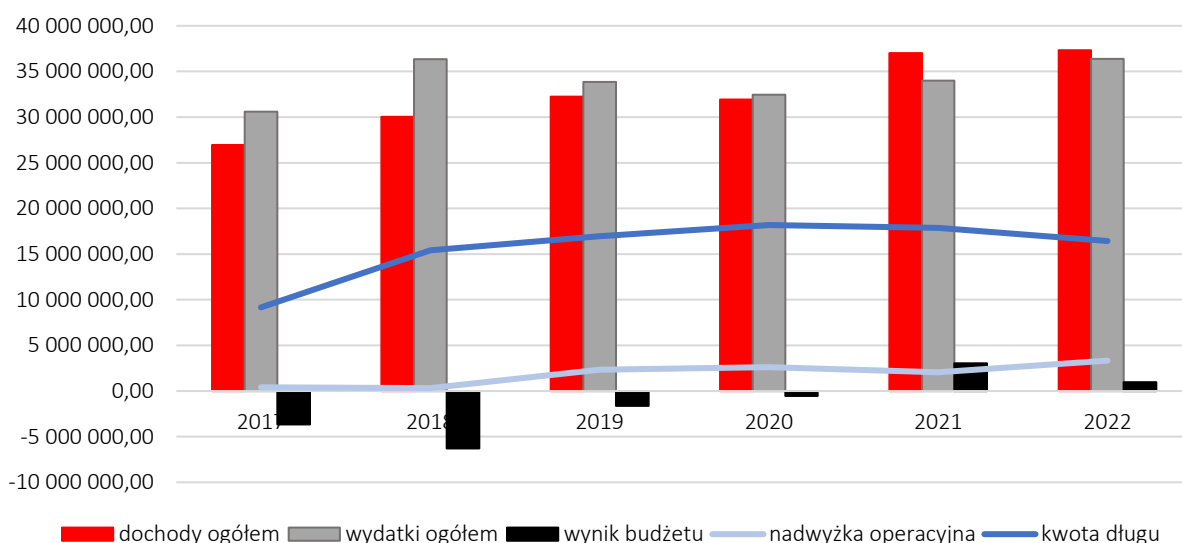
Rycina 19. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Mochowo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W 2021 roku udział dochodów bieżących w ogóle dochodów budżetowych wyniósł 86%, podczas gdy w pozostałych latach jego udział zawierał się w przedziale 90-97%. Na dochody ogółem składają się dochody bieżące oraz majątkowe, a zatem wzrost udziału dochodów bieżących spowodować musiał spadek udziału dochodów majątkowych. Największy spadek widoczny jest w zakresie pozyskiwanych dotacji i środków przeznaczonych na inwestycje (o ponad 3,9 mln zł w 2022 roku względem roku 2021), które są częścią dochodów majątkowych.

Wraz z dochodami rosną również ponoszone przez Gminę wydatki. W 2017 roku wydatki bieżące kształtowały się na poziomie ponad 30,5 mln zł, aby w 2022 roku wynieść 36,3 mln zł. Stopniowo wzrastały wydatki na wynagrodzenia i pochodne, a także pozostałe wydatki bieżące. W latach 2017-2019 odnotowano też wzrost wydatków związanych z obsługą długu, które spadły w latach 2020-2021. Z kolei w 2022 wydatki na obsługę długu wyniosły najwyższą wartość w przeciągu wszystkich przedstawionych lat (ponad 1,0 mln zł). Należy przy tym zauważyć, iż kwota długu posiadanego przez Gminę Mochowo również wzrosła – z ponad 9,1 mln zł w 2017 roku do ponad 18,1 mln zł w 2020 roku, aby stopniowo ulec zmniejszeniu i osiągnąć 16,4 mln zł w 2022 roku (ok. 44% dochodów ogółem). Wzrost kwoty długu przełożył się również na ograniczenie potencjału inwestycyjnego Gminy. Największy udział wydatków majątkowych w Gminie odnotowano w roku 2018 (27% wydatków majątkowych ogółem). W późniejszych latach udział ten zaczął spadać, aby w 2022 roku uplasować się na poziomie 10%.

Wzrost dochodów oraz wydatków przekłada się na wynik budżetu, który w analizowanym sześcioletnim okresie, aż cztery razy osiągnął wartość ujemną. Dodatni wynik budżetu Gmina Mochowo osiągnęła w roku 2021 oraz 2022. Należy również zauważyć, iż od roku 2019 stopniowo poprawia się wartość nadwyżki operacyjnej. Nadwyżka operacyjna stanowi różnicę między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. Tym samym, odnotowane ujemne wyniki budżetu są wynikiową czynionych inwestycji i ponoszonych na nie nakładów.

Rycina 20. Wykonanie budżetu Gminy Mochowo w latach 2017-2022

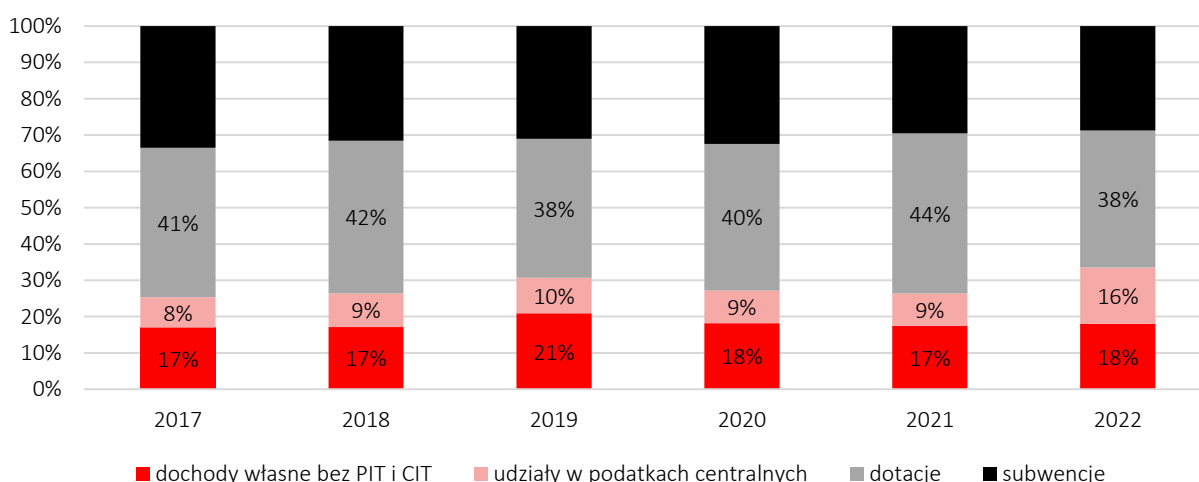
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

W strukturze dochodów budżetowych gminy należy wyróżnić dochody własne, subwencję ogólną oraz dotacje celowe z budżetu państwa. Gminy czerpią dochody również z udziałów w podatkach centralnych. Nie zmienia to jednak faktu, iż najważniejszą składową budżetu gminy są jej dochody własne, a zatem środki pozyskiwane m.in. w drodze poboru podatków i opłat lokalnych. Jednostka samorządowa na poziomie gminnym nie posiada pełnej swobody w stanowieniu wysokości podatków lokalnych, jednak w przewidzianym ogólnie zakresie może ustalać ich stawki. Dodatkowo, posiada ona możliwość wprowadzania ulg i zwolnień, a także umarzania należności. Jest to pewien wachlarz działań umożliwiający częściowe wpływanie na lokalną gospodarkę i jej rozwój.

Poniższa rycina przedstawia strukturę dochodów budżetowych w Gminie Mochowo w latach 2017-2022. Zdecydowanie największy udział w ogóle dochodów mają dotacje, które jedynie w roku 2019 i 2022 stanowiły 38% ogółu dochodu, z kolei w pozostałych latach było to niezmiennie ponad 40%. Drugą co do wielkości grupą dochodów są subwencje, jednak warto zauważyć, że ich udział stale spada, stanowiąc jedynie 29% w 2022 roku (w 2017 roku było to 34%). Niewielkimi wahaniami cechuje się zarówno udział w podatkach centralnych, jak i dochody własne bez PIT i CIT. Udziały w podatkach centralnych utrzymywały się w przedziale 8-10% w latach 2017-2021, z kolei w 2022 osiągnęły swój najwyższy udział – 16%. Dochody własne bez PIT i CIT przez cały okres zawierały się w przedziale od 17% do 21%.

Należy jednak podkreślić, iż dochody własne Gminy Mochowo wciąż stanowią niewielką część ogółu środków finansowych, jakimi dysponuje. Jest to zjawisko niekorzystne, przekładające się na samodzielność finansową Gminy, a także możliwość kształtowania struktury i wysokości dochodów.

Rycina 21. Struktura dochodów Gminy Mochowo w latach 2017-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Analizując dochody podatkowe w Gminie Mochowo, zdecydowanie najważniejszym źródłem dochodu jest udział w podatkach od osób fizycznych (PIT), z którego dochód w 2022 roku kształtował się na poziomie prawie 5,8 mln zł. Ponadto w przypadku udziału w PIT odnotowany został duży wzrost w 2022 roku, względem roku poprzedniego. Dużymi wpływami do budżetu Gminy charakteryzują się również wpływy z podatku od nieruchomości (niemal corocznie ponad 2,2 mln zł) oraz podatku rolnego (ponad 741 tys. w 2022 roku).

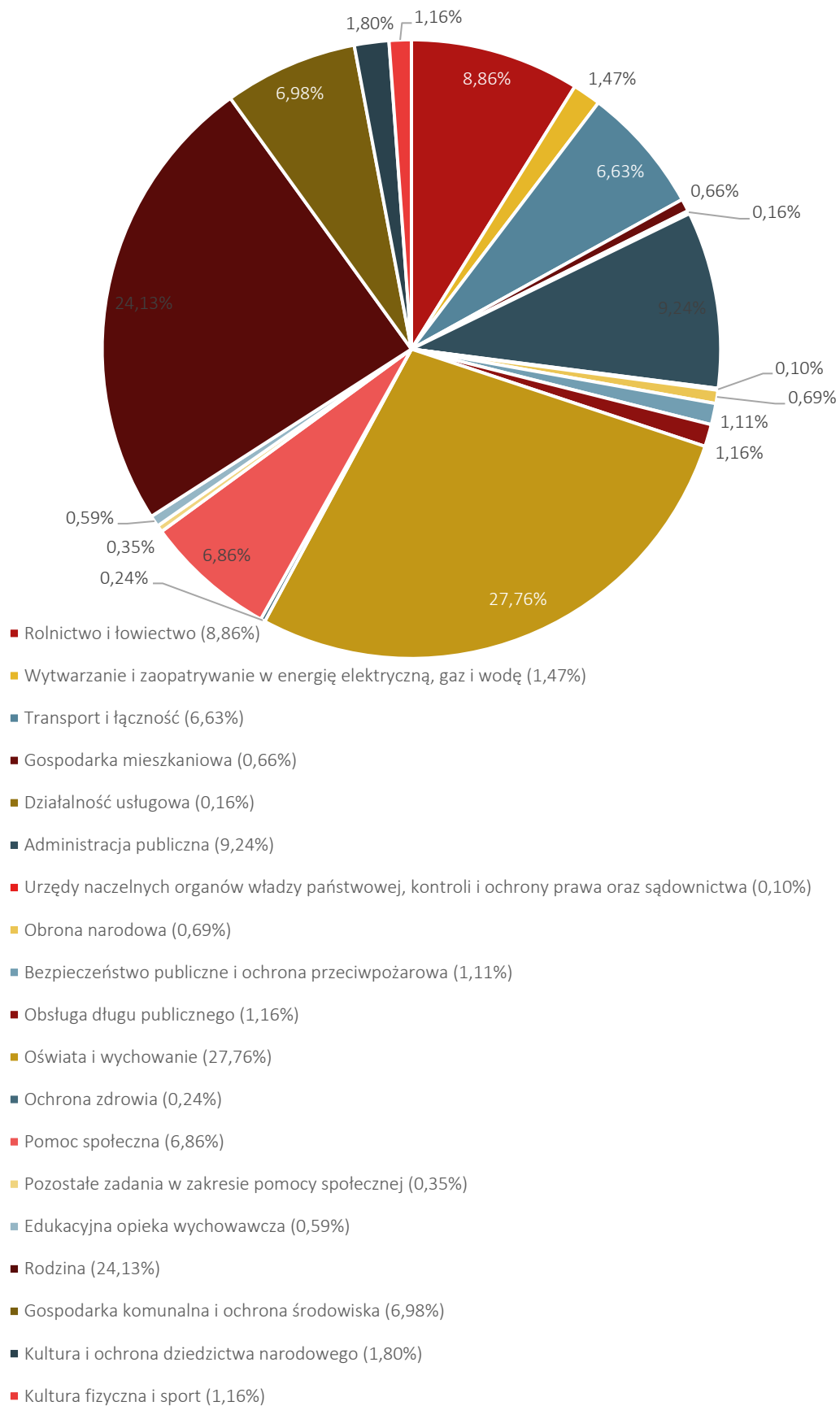
Należy również podkreślić, iż w Gminie nie są przyjmowane najwyższe możliwe stawki podatku rolnego, podatku od nieruchomości, podatku leśnego oraz podatku od środków transportowych. Łącznym skutkiem obniżenia górnych stawek tychże podatków w latach 2017-2022 jest ponad 2,9 mln zł mniej wpływów do budżetu. Gmina stosuje również ulgi i zwolnienia w przypadku wcześniej wymienionych podatków. Łącznym skutkiem udzielonych ulg i zwolnień w latach 2017-2022 jest ponad 11,3 mln zł mniej wpływów do budżetu.

Tabela 9. Dochody podatkowe Gminy Mochowo w latach 2017-2022

		2017	2018	2019	2020	2021	2022
PIT	wykonanie	2 194 784,00	2 733 225,00	3 197 826,00	2 865 296,00	3 271 457,00	5 775 649,57
CIT	wykonanie	59 491,80	42 761,31	42 523,75	9 983,71	18 710,57	18 002,13
Podatek rolny	wykonanie	574 122,13	605 304,43	637 065,32	688 447,57	679 032,35	741 111,09
	skutki obniżenia górnych stawek	129 537,00	130 536,00	116 858,00	117 875,00	117 293,00	72 892,00
	skutki ulg i zwolnień	2 606 663,82	2 664 513,79	3 146,00	2 748 073,13	667,14	2 881 978,40
Podatek od nieruchomości	wykonanie	2 221 284,12	2 252 555,46	2 324 593,30	2 356 702,48	2 425 069,04	2 523 363,49
	skutki obniżenia górnych stawek	323 327,70	350 679,33	357 724,01	319 557,05	362 477,91	295 310,91
	skutki ulg i zwolnień	62 052,00	61 279,00	50 919,00	71 813,60	54 195,00	63 304,00
Podatek leśny	wykonanie	36 361,04	36 647,13	79 213,77	79 695,74	79 531,40	85 222,73
	skutki obniżenia górnych stawek	43 663,00	45 524,10	428,00	1 363,04	2 439,64	931,00
	skutki ulg i zwolnień	127,00	95,00	0,00	16,82	6,00	93,00
Podatek od środków transportowych	wykonanie	35 403,60	46 779,84	63 451,56	58 918,60	55 197,00	36 436,00
	skutki obniżenia górnych stawek	33 132,22	31 124,95	30 582,00	36 566,00	33 731,78	31 664,48
	skutki ulg i zwolnień	4 914,00	7 776,00	14 609,00	8 343,00	5 310,00	5 400,00
Karta podatkowa	wykonanie	1 552,70	407,00	669,00	3 557,00	3 501,04	5 631,88
Podatek od czynności cywilnoprawnych	wykonanie	126 816,00	108 273,00	146 411,55	177 815,31	208 345,69	200 935,41
Opłata skarbową	wykonanie	21 122,00	18 564,00	21 017,00	17 968,00	35 252,00	25 727,75

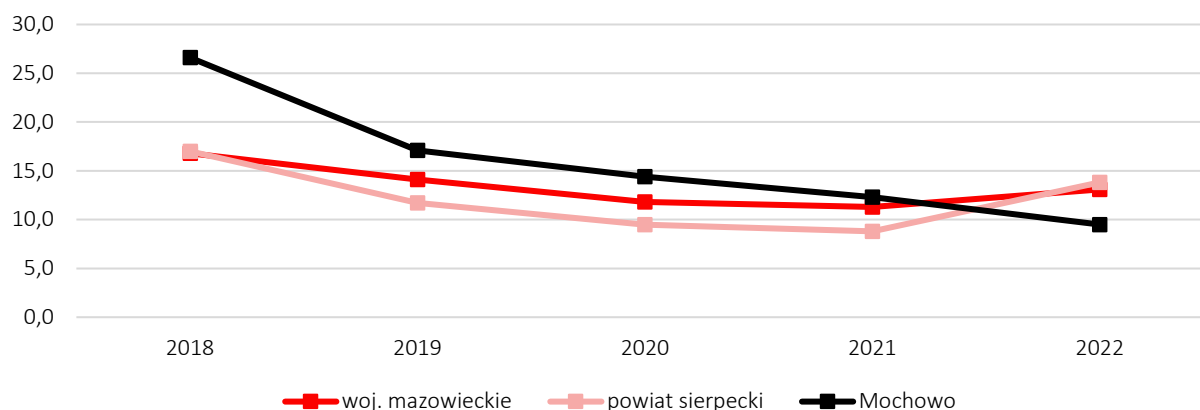
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Biorąc pod uwagę średnie wydatki w latach 2017-2022 w podziale na poszczególne działy klasyfikacji budżetowej, największy udział przypadł na oświatę i wychowanie (27,76% wszystkich wydatków) oraz rodzinę (24,13% wszystkich wydatków). Znaczny udział przypadł również dla działu administracja publiczna (9,24%), rolnictwo i łowiectwo (8,86%), gospodarka komunalna i ochrona środowiska (6,98%) oraz pomoc społeczna (6,86%).

Rycina 22. Struktura średnich wydatków w Gminie Mochowo w latach 2017-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poddając analizie udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego, zauważyć należy, iż do roku 2021 był on najwyższy. Trend był jednak spadkowy i w roku 2022 Gmina odnotowała wartości niższe niż średnie dla powiatu oraz województwa.

Rycina 23. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Mochowo na tle powiatu i województwa

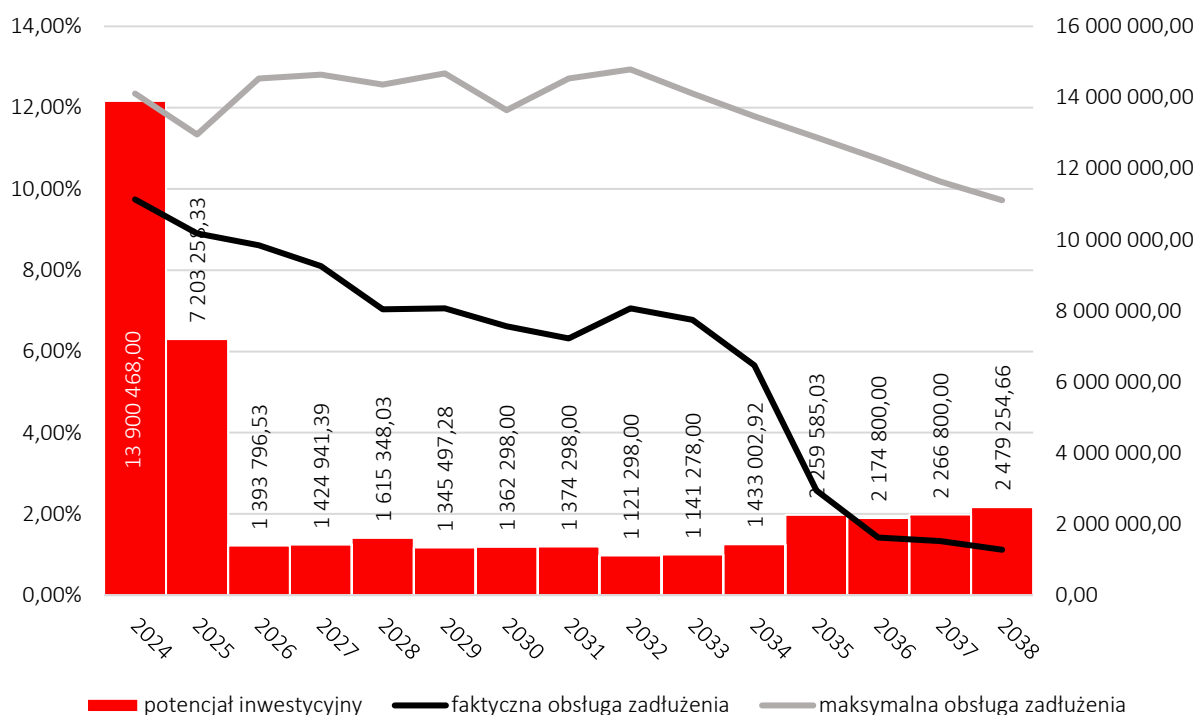
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Potencjał inwestycyjny

Poniższa rycina prezentuje kształtowanie się maksymalnego poziomu obsługi zadłużenia Gminy Mochowo na lata 2024-2038 na podstawie podjętej przez Radę Gminy Uchwały Nr 407.LVI.2023 z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Mochowo na lata 2024-2038. Zgodnie z art. 243 Ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Wskaźnik ten stanowi wyraz przewidywań odnośnie zdolności kredytowej Gminy oraz związanych z nią możliwości inwestycyjnych.

Zgodnie z zaprezentowaną ryciną, Gmina Mochowo będzie spłacała kredyt w całym analizowanym okresie. Obecnie natomiast kwota długu jednostki wynosi ponad 16,4 mln zł. Kształt wskaźnika obsługi zadłużenia wskazuje jednak na możliwość obsługi dodatkowych zobowiązań.

Poniższy wykres prezentuje również potencjał inwestycyjny Gminy Mochowo, poprzez który rozumie się sumę środków finansowych pozostałych do dyspozycji po pokryciu wszelkich bieżących kosztów funkcjonowania oraz spłacie zaciągniętych zobowiązań w postaci obecnie zaplanowanych rat kapitałowych w latach 2024-2038. Skumulowany potencjał inwestycyjny w latach 2024-2038 wyniesie ponad 42,4 mln zł. Jest to kwota, która potencjalnie może być wydatkowana przez Gminę na dalsze inwestycje. Należy mieć jednak na uwadze, iż Wieloletnia Prognoza Finansowa precyzyjnie odnosi się jedynie do roku bieżącego i przyszłego, natomiast dalsze wyliczenia stanowią jedynie pewne predykcje. W celu przygotowania Wieloletniej Prognozy Finansowej analizowane są trendy makroekonomiczne oraz szereg innych czynników, jednak sytuacja gospodarcza często ulega zmianie. Z tego względu czynione przewidywania należy traktować szacunkowo oraz brać pod uwagę, iż potencjał inwestycyjny Gminy Mochowo może ulec zmianie.

Rycina 24. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Mochowo w latach 2024-2038

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr 407.LVI.2023 Rady Gminy Mochowo z dnia 28 grudnia 2023 r. w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Mochowo na lata 2024-2038.

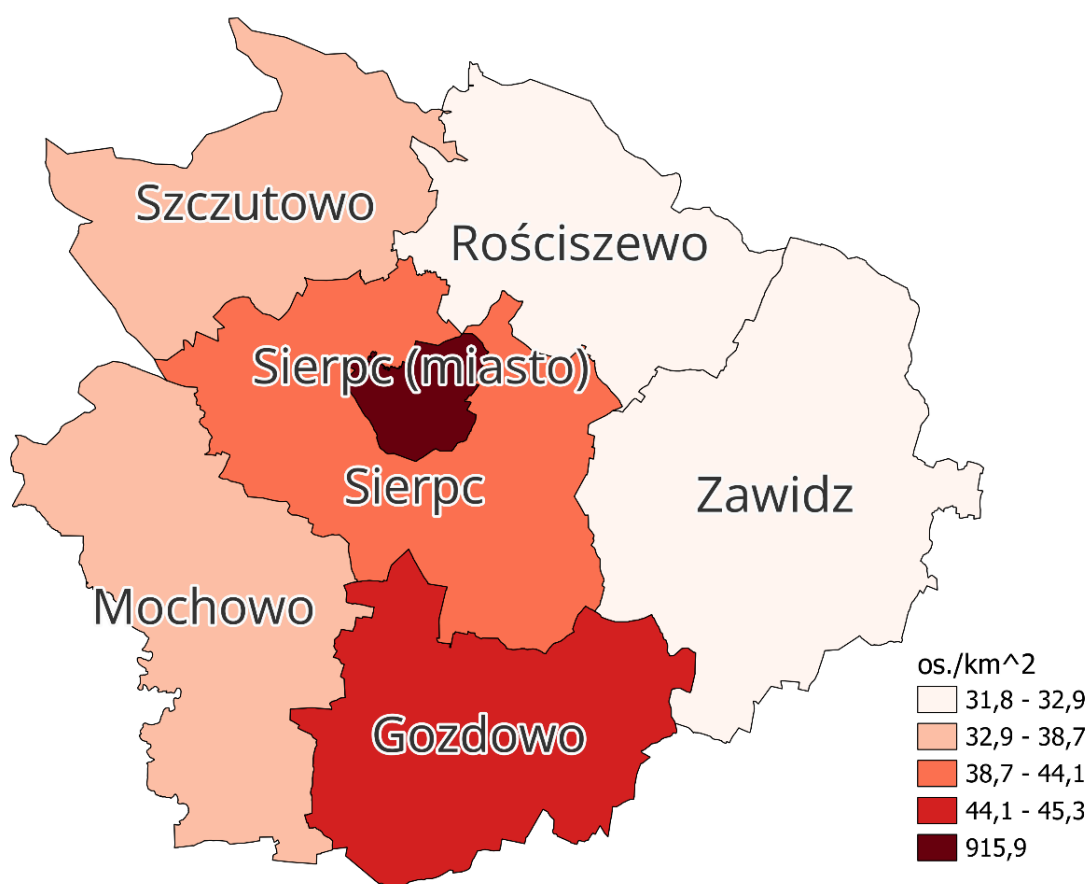

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Analiza sytuacji demograficznej w Gminie Mochowo poczyniona została w oparciu o dane uzyskane z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, które mogą się nieznacznie różnić od danych zawartych w gminnej ewidencji ludności ze względu na stosowanie odmiennej metodyki obliczeń. W GUS bilanse liczby ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza pozwala na zbadanie trendów i prognozowanie zmian w strukturze demograficznej.

Według danych GUS Gminę Mochowo w 2022 roku zamieszkiwało 5 567 osób. Biorąc pod uwagę powierzchnię całkowitą wynoszącą 144 km², daje to gęstość zaludnienia wynoszącą 38,7 os./km². W porównaniu z resztą gmin powiatu sierpeckiego był to średni wynik. Wyłączając z analizy miasto Sierpc, które naturalnie osiąga wartość tego wskaźnika znacznie wyższą niż gminy wiejskie, czy miejsko-wiejskie, wyższe wartości niż Gmina Mochowo osiągnęły tylko gminy: Gozdowo oraz Sierpc.

Rycina 25. Gęstość zaludnienia w powiecie sierpeckim w 2022 roku
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGiK.

Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące zmiany liczby ludności w poszczególnych gminach powiatu sierpeckiego w latach 2018-2022, wraz ze średnią dynamiką tychże zmian. Należy podkreślić, że średnio w całym powiecie sierpeckim stopniowo ubywa mieszkańców, o czym świadczy dynamika zmian liczby ludności w latach 2018-2022 wynosząca 98,3%. W Gminie Mochowo jest ona jednak nieco poniżej średniej powiatowej i wynosi 98,0%. Dwie gminy wchodzące w skład powiatu sierpeckiego cechują się jeszcze niższą dynamiką zmian liczby ludności, natomiast pozostałe jednostki odnotowują ten wskaźnik na wyższym poziomie. W żadnej z gmin powiatu sierpeckiego nie odnotowuje się dodatniej dynamiki zmian.

Tabela 10. Zmiany liczby ludności w powiecie sierpeckim w latach 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	Udział w 2022 r.	Średnia dynamika
powiat sierpecki	52 196	51 954	49 607	49 078	48 639	100%	98,3%
Sierpc (miasto)	18 014	17 933	17 359	17 199	17 026	35%	98,6%
Gozdowo	5 958	5 943	5 800	5 736	5 719	12%	99,0%
Mochowo	6 050	6 009	5 659	5 603	5 567	11%	98,0%
Rościszewo	4 146	4 139	3 889	3 842	3 781	8%	97,7%
Sierpc	7 034	7 042	6 720	6 675	6 623	14%	98,5%
Szczutowo	4 347	4 310	4 066	4 039	4 021	8%	98,1%
Zawidz	6 647	6 578	6 114	5 984	5 902	12%	97,1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Obserwowane w jednostce samorządu terytorialnego zmiany liczby ludności zależne są przede wszystkim od zachodzących procesów demograficznych związanych z przyrostem naturalnym, saldem migracji oraz strukturą poci i wieku mieszkańców. Za każdym z procesów stoi natomiast szereg czynników, zarówno w ujęciu mikro-, jak i makroocenienia, które na niego wpływają. Jak wskazuje poniższa tabela, współczynnik przyrostu naturalnego w województwie mazowieckim w 2022 roku wynosił -2,24 promila. Wskazuje to, iż na każdy 1 tys. mieszkańców w województwie mazowieckim przypadało o 2,24 więcej zgonów niż urodzeń. W żadnej z gmin powiatu sierpeckiego nie odnotowano dodatnich wartości tego wskaźnika. Z kolei najniższe wartości wskaźnika osiągnęły gminy: Sierpc (-9,19), miasto Sierpc (-7,65) oraz Szczutowo (-7,48). Gmina Mochowo osiągnęła wartość wskaźnika na poziomie -5,01, a więc tylko dwie gminy powiatu sierpeckiego są w bardziej korzystnej sytuacji niż badana jednostka. Należy jednak zauważyć, iż mimo stosunkowo dobrej sytuacji względem pozostałych gmin powiatu sierpeckiego, sytuacja Gminy Mochowo wciąż nie jest korzystna.

W przypadku współczynnika salda migracji, w skali regionalnej województwa mazowieckiego, przyjął on wartości dodatnie na poziomie 2,05 promili. Odwrotną sytuację obserwuje się w powiecie sierpeckim, gdzie w 2022 roku współczynnik salda migracji przyjął średnią wartość -2,66 promila. Oznacza to, iż na każde 1 tys. mieszkańców powiatu przypadało o 2,66 osób więcej, które wołały wyemigrować niż imigrować i osiedlić się na jego obszarze. Żadna z gmin powiatu sierpeckiego nie osiągnęła wartości dodatnich tego współczynnika. Gmina Mochowo w tym przypadku uplasowała się na czwartym miejscu pod względem wartości wskaźnika, który wyniósł -2,15. Wartości osiągnięte przez badaną jednostkę są zatem nieco wyższe niż średnia dla powiatu sierpeckiego.

Tabela 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego w latach 2018-2022

JST	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		Saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
woj. mazowieckie	-2,24	-0,64	2,05	-0,26
powiat sierpecki	-6,76	-0,96	-2,66	0,23
Sierpc (miasto)	-7,65	-0,57	-1,34	0,12
Gozdowo	-4,38	-0,42	-0,53	0,08
Mochowo	-5,01	-1,21	-2,15	1,20

Rościszewo	-3,93	-0,56	-7,07	-0,08
Sierpc	-9,19	-2,12	-1,51	1,53
Szczutowo	-7,48	-2,62	-5,23	-2,69
Zawidz	-6,74	-0,20	-5,73	0,43

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące udziału mieszkańców w wieku 25-34 lata w ludności ogółem oraz udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego. Analizie poddano wskazane grupy wiekowe, ponieważ w znaczącym stopniu determinują one sposób, w jaki rozwija się dana jednostka terytorialna pod względem potencjału demograficznego. Osoby w wieku 25-34 lata, zwane również osobami w wieku kreatywnym, stanowią bowiem grupę, która w znaczny sposób wpływa na kształt lokalnej sytuacji demograficznej – osoby znajdujące się w tym przedziale wiekowym są najbardziej skłonne do założenia rodziny, wyboru „miejsca do życia”, kupna mieszkania oraz podjęcia stałej pracy – a co za tym idzie zapewnienia zastępowalności pokoleń. Z kolei wysoki odsetek seniorów w danej społeczności wiąże się z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak opieka społeczna oraz dostosowanie infrastruktury do ich potrzeb.

W 2018 roku odsetek mieszkańców w wieku kreatywnym na terenie Gminy Mochowo wyniósł 14,87%. Wynik ten przewyższał wówczas średnią dla powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego. Z kolei w 2022 roku wartość tego wskaźnika dla badanej jednostki kształtowała się na poziomie 11,46%, co było wartością niższą od średnich dla powiatu oraz województwa. Dynamika zmian tego zjawiska wyniosła 77%, co oznacza, iż udział mieszkańców w wieku kreatywnym w Gminie Mochowo spada szybciej niż dzieje się to średnio w powiecie oraz województwie. Spadek liczby i udziału osób w wieku kreatywnym jest sytuacją niekorzystną, świadczącą o odpływie ludzi młodych z terenu Gminy, który może wskazywać na niską atrakcyjność jednostki dla mieszkańców wchodzących w dorosłość.

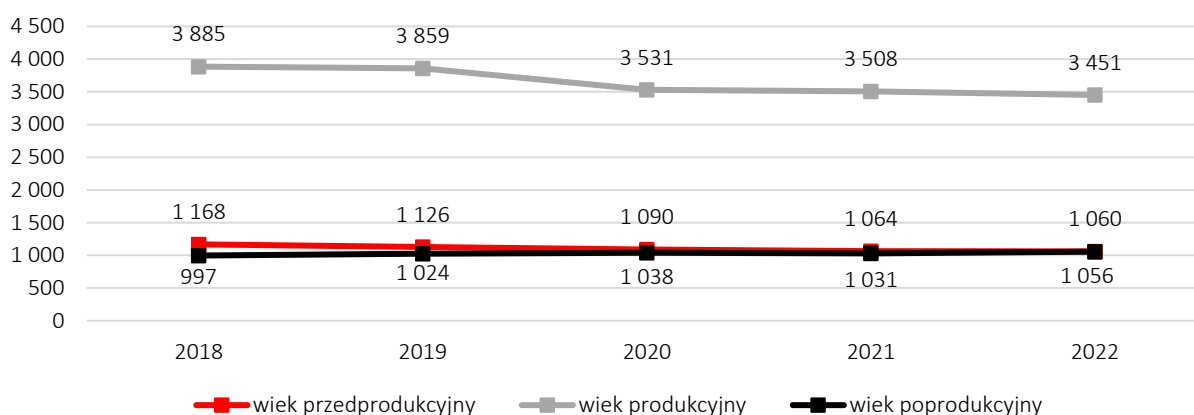
Analizując z kolei sposób, w jaki kształtowała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym, zauważyć można, że w 2018 roku odsetek seniorów na terenie Gminy Mochowo kształtował się na poziomie 19,70%. Stanowiło to wynik niższy niż średnia zarówno dla powiatu, jak i województwa. W 2022 roku wartość tego wskaźnika dla Gminy wyniosła z kolei 23,00%. Dynamika zmian wyniosła zatem 117%. Oznacza to, że na terenie Gminy Mochowo następuje stosunkowo szybki spadek udziału osób młodych w społeczeństwie, a coraz szybciej wzrasta odsetek seniorów. Te negatywne zmiany w Gminie Mochowo następują znacznie szybciej niż średnio w województwie mazowieckim, natomiast niemal tak samo jak średnio w powiecie sierpeckim.

Tabela 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Mochowo w 2018 i 2022 roku na tle powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego

JST	Mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			Ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
Województwo mazowieckie	14,53	13,13	90%	26,70	28,90	108%
Powiat sierpecki	14,63	12,39	85%	23,50	28,00	119%
Mochowo	14,87	11,46	77%	19,70	23,00	117%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Opisane powyżej dane mają swoje odzwierciedlenie na poniższej rycinie. Wyraźnie widać na niej znaczący spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Mochowo. W analizowanym okresie liczba ta spadła o 434 osoby, a dynamika tego zjawiska wyniosła tym samym 89%. Jednocześnie zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym (jeden spadek odnotowano w 2021 roku). Ich liczba zwiększyła się o 59 osób. Na przestrzeni analizowanych lat zaobserwowano również spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym. Ich liczba zmniejszyła się o 108 osób. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzenia, w perspektywie najbliższych lat koniecznym może okazać się zwiększenie nakładów finansowych ponoszonych przez Gminę na świadczenia i usługi opiekuńcze dla seniorów.

Rycina 26. Struktura ludności w Gminie Mochowo w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Opieka nad dziećmi powyżej 3 roku życia sprawowana była w roku szkolnym 2022/2023 przez: 3 inne formy wychowania przedszkolnego (punkty przedszkolne) dla dzieci w wieku 3-4 lata, 3 oddziały przedszkolne dla dzieci w wieku 5 lat oraz 3 oddziały przedszkolne dla dzieci w wieku 6 lat, zlokalizowane przy szkołach podstawowych w Ligowie, Mochowie oraz Bożewie. Szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych placówek zaprezentowane zostały w poniższej tabeli.

Tabela 13. Przedszkola i oddziały przedszkolne na terenie Gminy Mochowo z podziałem na grupy wiekowe

Lp.	Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
PRZEDSZKOLA PUBLICZNE					
1.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Ligowie / pp	18	1	18	8:00-13:00
2.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Ligowie / OB	22	1	22	8:00-13:00
3.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Ligowie / OA	21	1	21	8:00-13:00
4.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mochowie / pp	16	1	16	8:00-13:00
5.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mochowie / OA	25	1	25	8:00-13:00
6.	Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mochowie / OB	14	1	14	8:00-13:00
7.	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Bożewie / pp	25	1	25	8:00-13:00
8.	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Bożewie / O (5-latki)	23	1	23	8:00-13:00
9.	Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Bożewie / O (6-latki)	24	1	24	8:00-13:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mochowie.

Udział dzieci z terenu Gminy Mochowo uczęszczających do przedszkoli na terenach innych gmin jest niewielki, chociaż zaobserwować można wzrost w latach 2019-2022. Z kolei w roku 2022/2023 względem roku poprzedniego nastąpił spadek liczby dzieci z terenu Gminy Mochowo uczęszczających do przedszkoli na terenie innych gmin. Większy jest natomiast odsetek dzieci zamieszkujących na terenach innych gmin, a uczęszczających do oddziałów przedszkolnych na terenie Gminy Mochowo. W roku 2022/2023 odnotowano 24 takich dzieci.

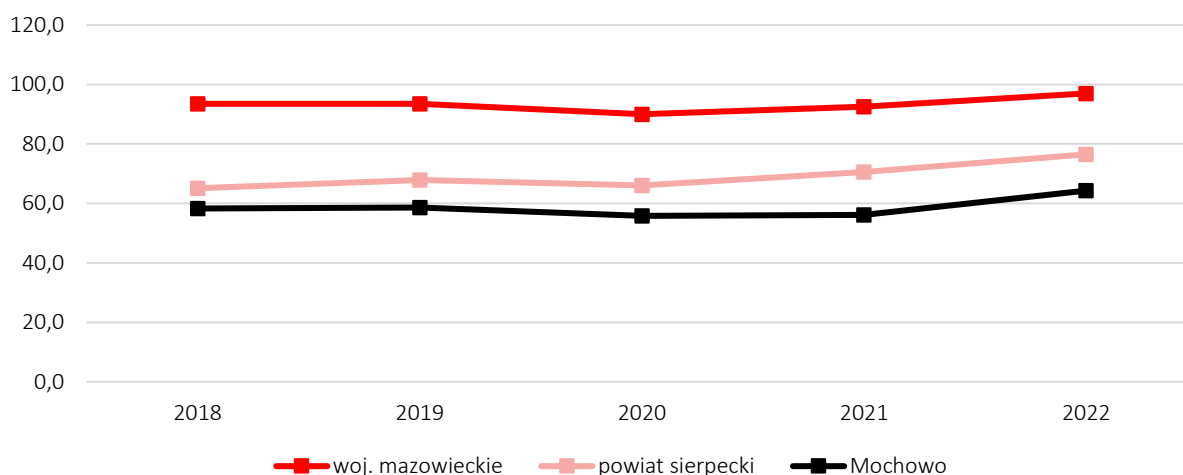
Warto również zwrócić uwagę na stale rosnący w analizowanym okresie miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w placówce. W roku szkolnym 2022/2023 wyniósł od 1 607,35 zł.

Tabela 14. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Mochowo

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin (os.)	2	1	7	19	12
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy (os.)	18	17	23	23	24
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	1 403,00	1 437,00	1 471,00	1 506,00	1 607,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mochowie.

Poniższy wykres przedstawia udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Mochowo w zestawieniu ze średnimi wartościami dla gmin powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego. Zauważyć można, że Gmina przez cały przedstawiony okres osiągała niższe wartości wskaźnika niż działo się to średnio w powiecie i województwie. Należy jednak wskazać, iż w 2022 roku względem roku poprzedniego odnotowano wzrost wartości wskaźnika dla Gminy.

Rycina 27. Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogólnej liczbie dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Mochowo na tle średnich dla powiatu i województwa w latach 2018-2022 (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Edukacja

W Gminie Mochowo w roku szkolnym 2022/2023 funkcjonowały 3 szkoły podstawowe zlokalizowane w Ligowie, Mochowie oraz Bożewie. Wszystkie placówki są podobnej wielkości, jednak szkoła w Mochowie kształci największą liczbę uczniów (150). Uczniowie szkół w Ligowie oraz Bożewie podzieleni są na 8 oddziałów, natomiast uczniowie szkoły w Mochowie na 9 oddziałów. Średnia wielkość jednego oddziału w szkołach to 17 lub 18 osób. Kadra pedagogiczna w szkole w Ligowie funkcjonuje w oparciu o 17,93 etatów, szkoła w Mochowie w oparciu o 23,61 etatów, natomiast szkoła w Bożewie w oparciu o 21,55 etatów. W żadnej z analizowanych placówek nie ma potrzeby prowadzenia systemu zmianowego nauki.

Tabela 15. Szkoły na terenie Gminy Mochowo

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli
Szkoła Podstawowa im. Powstańców Styczniowych w Ligowie	137	8	17	17,93
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Mochowie	150	9	17	23,61
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Bożewie	147	8	18	21,55

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mochowie.

Szkoły podstawowe zlokalizowane na terenie Gminy Mochowo charakteryzują się podobnym wyposażeniem i stanem bazy dydaktycznej. Wszystkie placówki mają infrastrukturę sportową zachowaną w stanie dobrym, choć szkoła w Ligowie dysponuje jedynie salą gimnastyczną. Również wszystkie szkoły zapewniają swoim uczniom blisko 50 komputerów do użytku na zajęciach lekcyjnych oraz monitory multimedialne. We wszystkich placówkach funkcjonuje również monitoring wizyjny oraz zapewniane są parkingi dla kadry (i rodziców). Przy szkołach działają również świetlice. Warto dodać, że w każdej szkole zapewniana jest opieka pielęgniarki szkolnej, a w Ligowie dzieci korzystają z usług stomatologa w gabinecie stomatologicznym. Z kolei dzieci z Mochowa i Bożewa z usług stomatologicznych w dentobusie. W szkołach w Mochowie oraz Bożewie funkcjonują również klasy integracyjne.

Tabela 16. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Mochowo

Nazwa szkoły	SP im. Powstańców Styczniowych w Ligowie	SP im. Jana Pawła II w Mochowie	SP im. Adama Mickiewicza w Bożewie
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	11	15	10
Rodzaj i stan obiektów sportowych	Sala gimnastyczna; stan: dobry	Hala sportowa; stan: dobry	Hala sportowa; stan: dobry
Pracownie językowe	Nie	Tak	Nie
Klasy dwujęzyczne/sportowe/integracyjne	Nie	Tak /integracyjna	Tak /integracyjna
Komputery do użytku uczniów (szt.)	46	50	44
Projektory multimedialne (szt.)	6	6	12
Kamery – monitoring szkolny	Tak	Tak	Tak
Szafki dla każdego ucznia	Nie	Tak	Nie
Świetlice	7:00-8:00, 11:35-16:00	6:45-7:45, 11:30-13:30, 12:35-15:35	7:00-8:00, 13:00-16:00
Parkingi	Tak	Tak	Tak
Gabinet pielęgniarki/stomatologiczny	Tak	Nie	Tak
Liczba stypendystów (os.)	22	26	39

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mochowie.

W latach 2018-2022 łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Mochowo wraz z klasami „0” uległa zmniejszeniu. W roku szkolnym 2018/2019 było to 643 osób, natomiast w roku szkolnym 2022/2023 622 osoby. Odwrotna sytuacja zaistniała w przypadku liczby uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych Gmin. W tym przypadku w roku szkolnym 2018/2019 odnotowano 86 takich uczniów, z kolei w roku szkolnym 2022/2023 już 117.

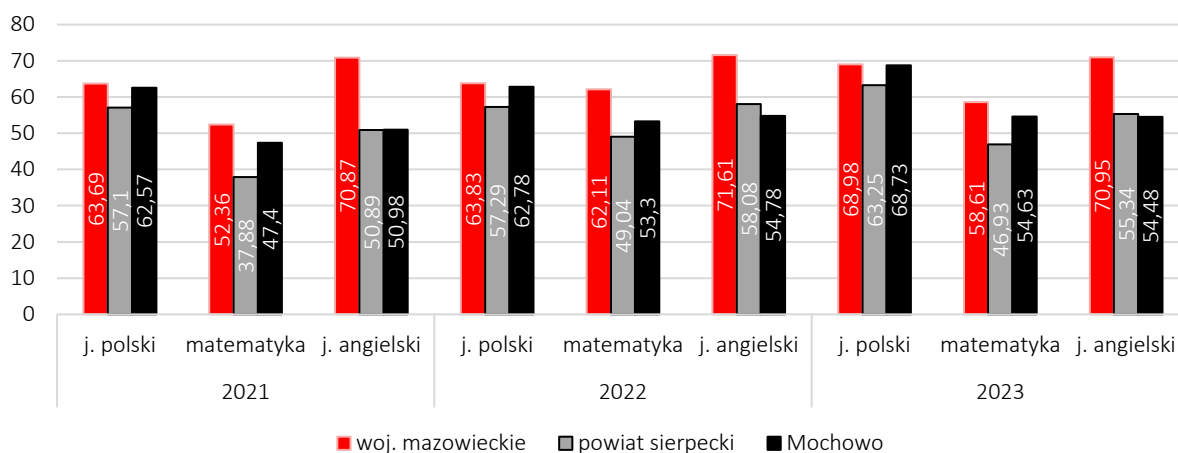
Tabela 17. Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Mochowo wraz z klasami „0” w latach 2018-2023

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami „0” (os.)	643	644	636	652	622
Liczba uczniów z terenu Gminy, uczęszczających do szkół na terenie innych gmin (os.)	86	112	119	129	117

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mochowie.

Obowiązujący w Polsce system edukacji zakłada wiele form zarówno wewnętrznej, jak i zewnętrznej ewaluacji procesu nauczania na różnych etapach. Międzyokresowa weryfikacja posiadanej przez uczniów wiedzy odbywa się za pomocą przeprowadzanych w poszczególnych placówkach sprawdzianów czy kartkówek. Zewnętrznymi formami ewaluacji, weryfikującymi spełnianie określonych systemowo wymogów edukacyjnych przez uczniów są egzaminy okresowe, przedmiotowe, czy zawodowe. Kompetencją Gminy Mochowo jest prowadzenie edukacji na poziomie szkół podstawowych, w związku z czym analizie zostały poddane wyniki egzaminów ósmoklasisty w latach 2021-2023 osiągnięte w poszczególnych placówkach na terenie Gminy oraz ich uśredniony wynik w zestawieniu ze średnimi wynikami osiąganymi w powiecie i województwie.

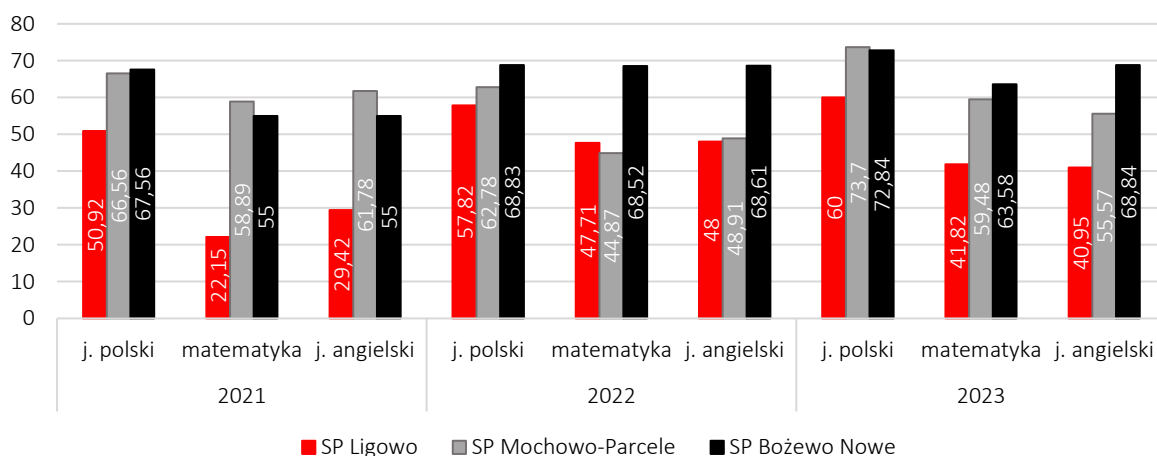
W porównaniu z województwem mazowieckim, Gmina Mochowo corocznie odnotowywała niższe średnie wyniki ze wszystkich przedmiotów. Z kolei w porównaniu ze średnimi wynikami wszystkich gmin powiatu, badana jednostka osiągnęła wyższe wyniki w przypadku j. polskiego we wszystkich przedstawionych latach, a z kolei z matematyki oraz j. angielskiego w roku 2022 oraz 2023.

Rycina 28. Uśrednione wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego w latach 2021-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Z kolei porównując średnie wyniki poszczególnych szkół zauważyć można, iż najlepiej wypada placówka w Bożewie. Uczniowie tej szkoły corocznie osiągalili wyniki wyższe od uczniów szkoły w Ligowie w przypadku wszystkich przedmiotów. Z kolei w stosunku do uczniów szkoły w Mochowie, uczniowie szkoły w Bożewie osiągnęli średnio niższe wyniki w przypadku matematyki w 2021 roku, j. angielskiego w 2021 roku oraz j. polskiego w 2023 roku.

Rycina 29. Uśrednione wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach z terenu Gminy Mochowo w latach 2021-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE.

Poniższa tabela prezentuje z kolei dane dotyczące wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w latach 2017-2022. Wydatki bieżące ponoszone na oświatę i wychowanie w analizowanych latach wzrosły o ponad 1,8 mln zł. Spadek wydatków względem roku poprzedniego odnotowano jedynie w 2020 roku. Dynamika wzrostu kosztów jest analogiczna do dynamiki wzrostu przyznawanej subwencji oświatowej. Determinuje to poziom pokrycia wydatków na oświatę z subwencji, która w latach 2017-2020 plasowała się na stosunkowo podobnym poziomie (57-63%), a z kolei w latach następnych spadła do poziomu 50-51%. W związku z tym spadkiem poziomu pokrycia, koszty które realnie musiała ponosić Gmina Mochowo z własnych środków wzrosły w latach 2021-2022 o ok. 2 mln zł względem lat 2017-2020.

Tabela 18. Wydatki w dziale 801 oświata i wychowanie w Gminie Mochowo w latach 2017-2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
WYDATKI OGÓŁEM	8 549 260,57	9 035 320,23	9 241 494,14	9 039 400,64	10 275 582,23	10 374 904,85
Wydatki bieżące, w tym:	8 388 171,90	9 035 320,23	9 212 252,74	8 961 889,14	10 275 582,23	10 365 064,85
Wynagrodzenia i pochodne	6 549 732,25	7 162 775,99	7 269 839,28	7 261 240,56	8 219 697,47	8 262 931,04
Pozostałe wydatki bieżące	1 838 439,65	1 872 544,24	1 942 413,46	1 700 648,58	2 055 884,76	2 102 133,81
Wydatki majątkowe	161 088,67	-	29 241,40	77 511,50	-	9 840,00
SUBWENCJA OŚWIATOWA	5 362 588,00	5 493 308,00	5 263 822,00	5 346 194,00	5 166 022,00	5 278 992,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	3 186 672,57	3 542 012,23	3 977 672,14	3 693 206,64	5 109 560,23	5 095 912,85
Stopień pokrycia	63%	61%	57%	59%	50%	51%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mochowie.

CENTRUM KSZTAŁCENIA NA ODLEGŁOŚĆ

Od 27 lutego 2008 roku w Ligowie działa Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach w Ligowie (CKNONW). Głównym celem Centrum jest zapewnienie bezpłatnego dostępu do kursów e-learningowych, które pozwalają mieszkańcom Gminy Mochowo podnosić kwalifikacje zawodowe, zdobywać nowe umiejętności, co przekłada się na zwiększenie szans społeczności na rynku pracy. Początkowo oferta CKNONW obejmowała 67 zdalnych szkoleń oraz programów do samokształcenia, których celem było zmniejszenie dysproporcji edukacyjnych między mieszkańcami wsi a miasta. Oferta skierowana była do osób dorosłych, dzieci, młodzieży oraz osób z niepełnosprawnościami.

W następnych latach działania placówki, jej oferta zwiększyła się o szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego dla osób pełnosprawnych oraz z niepełnosprawnościami, młodzieży szkół średnich oraz gimnazjum (teraz: ostatnie klasy szkoły podstawowej) oraz osób bezrobotnych. Centrum wyposażone zostało w specjalistyczne programy komputerowe oraz testy do samobadania, pomagające ocenić własne zainteresowania i predyspozycje zawodowe. Szkolenia te prowadzone były w ramach projektu „Daleka podróż... – z terenów wiejskich do kariery”, realizowanego przez Fundację Realizacji Programów Społecznych, współfinansowanego przez Fundusze Norweskie.

Na moment przygotowania niniejszego dokumentu w Centrum uzyskać można pomoc w napisaniu CV, listu motywacyjnego, a także jak i gdzie szukać nowych miejsc pracy. Dzieci i młodzież oprócz możliwości korzystania z Internetu i programów edukacyjnych, mogą spędzić czas grając w planszowe gry edukacyjne, kalambury i koło fortuny oraz rozwijając swoje zdolności manualne. Młodzież szkolna ma możliwość skorzystania z pomocy przy napisaniu pracy zaliczeniowej czy referatu.

Centrum prezentuje również dorobek młodych artystów (podopiecznych CKNONW) na wystawie podczas Dożynek Gminnych. Poza swoją rolę edukacyjną, Centrum pełni również funkcję integracyjną – jest miejscem spotkań lokalnej społeczności.

Kultura i sport

Głównymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu kultury, rekreacji i sportu w Gminie Mochowo są kolejno: Gminna Biblioteka Publiczna w Mochowie, Świetlica Wiejska w Malanowie Starym oraz Ludowy Klub Sportowy „Sparta” Mochowo. Podmioty te zaspokajają potrzeby i aspiracje kulturalne oraz rekreacyjne mieszkańców Gminy z uwzględnieniem działań w zakresie upowszechnienia kultury narodowej i regionalnej, upowszechnienia sztuki profesjonalnej i amatorskiej, tworzenia optymalnych warunków dostępu do dóbr kultury oraz przygotowania i inspirowania społeczeństwa do aktywnego wypoczynku. Dokładny wykaz oferty i działań poszczególnych podmiotów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 19. Podmioty realizujące zadania w zakresie kultury i sportu na terenie Gminy Mochowo

Nazwa podmiotu:	Lokalizacja	Podstawowa oferta dla mieszkańców
Ludowy Klub Sportowy „Sparta Mochowo”	Mochowo Parcele, ul. Sportowa 8 09-214 Mochowo	Wspieranie kultury fizycznej i sportu poprzez: • organizację, przygotowanie i uczestnictwo w lokalnych i ponadlokalnych imprezach sportowych i sportowo-rekreacyjnych, • organizację pozalekcyjnych zajęć sportowo-rekreacyjnych oraz obozów dzieci i młodzieży, • organizację przedsięwzięć dotyczących sportu dla wszystkich, • organizację zajęć z zakresu nauki pływania dla dzieci ze szkół podstawowych i dla seniorów, • tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi sportu, • wspieranie uczestnictwa dzieci i młodzieży w zawodach o charakterze ponadgminnym, w tym zakup sprzętu sportowego, wsparcie organizacji transportu itp. • promocję kultury fizycznej i sportu.
Świetlica Wiejska w Malanowie Starym	Malanowo Stare, 09 - 228 LIGOWO	Spotkania seniorów o różnej tematyce w formie warsztatów. Miejsce dla działalności KGW MALANOWIANKI.
Gminna Biblioteka Publiczna w Mochowie	Mochowo Parcele ul. Strażacka 1, 09-214 Mochowo	• warsztaty plastyczne dla dzieci • warsztaty dla dorosłych • spotkania i zajęcia dla dzieci • konkursy plastyczne • zajęcia taneczne dla różnych grup wiekowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mochowie.

Poza Świetlicą Wiejską w Malanowie Starym, na terenie Gminy funkcjonują jeszcze cztery świetlice wiejskie, skupiające i integrujące lokalną społeczność.

Na terenie Gminy Mochowo cyklicznie organizowane są następujące wydarzenia: **Gminny Dzień Dziecka**, **Regionalna Biesiada Seniorów**, **Dni Mochowa (w tym Dożynki Gminne)**, **Wspólne Kolędowanie**, impreza biegowa: **„Gmina Mochowo na sportowo”**.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z zapisami zawartymi w art. 7 ust. 14 Ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego oraz bezpieczeństwo obywateli, a także ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy.

Gmina Mochowo podlega pod teren działania Posterunku Policji w Gozdowie. Dla obszaru Gminy został wyznaczony dzielnicowy. W momencie niepełnienia przez niego służby, sprawy zgłaszane telefonicznie przekazywane są bezpośrednio do oficera dyżurnego Komendy Powiatowej Policji w Sierpcu.

Ponadto za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Mochowo odpowiadają funkcjonariusze z 10 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (z czego 3 jednostki, w Bożewie, Ligowie i Mochowie, wpisane zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego). Poza służbą, jednostki OSP współorganizują gminne zawody sportowo-pożarnicze, uczestniczą w organizacji (zabezpieczają) dożynek gminnych oraz inne okazjonalne wydarzenia kulturalne, np. Dzień dziecka.

Tabela 20. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Mochowo

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Cieślin	Cieślin 35, 09-215 Bożewo	NIE
OSP Bendorzyn	Bendorzyn 32, 09-215 Bożewo	NIE
OSP Bożewo	ul. św. Floriana 2, 09-215 Bożewo	TAK
OSP Choczeń	Choczeń, 09-228 Ligowo	NIE
OSP Osiek	Osiek, 09-228 Ligowo	NIE
OSP Malanowo Stare	Malanowo Stare, 09-228 Ligowo	NIE
OSP Ligowo	ul. Strażacka 1, 09-228 Ligowo	TAK
OSP Żurawin	Żurawin, 09-214 Mochowo	NIE
OSP Mochowo	ul. Strażacka 1, 09-214 Mochowo	TAK
OSP Zglenice Duże	Zglenice Duże, 09-214 Mochowo	NIE

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Mochowie.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne Gminy

W przypadku organizacji pozarządowych, na terenie Gminy Mochowo funkcjonują Koła Gospodyń Wiejskich, Ochotnicze Straże Pożarne oraz Ludowy Klub Sportowy (zadania publiczne w obszarze „Wspieranie i upowszechniania kultury fizycznej”). Na terenie Gminy aktywnie działają także stowarzyszenia non-profit: Stowarzyszenie Wolontariuszy na rzecz Pomocy Dzieciom i Młodzieży „Serce – Sercu”, Stowarzyszenie na rzecz Pomocy i Rozwoju Lokalnej Społeczności „POMOCNA DŁOŃ” oraz Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży, Osób Niepełnosprawnych i Zagrożonych Wykluczeniem Społecznym VICTORIA w Bożewie Nowym, przy którym jest utworzone: Centrum Integracji Społecznej.

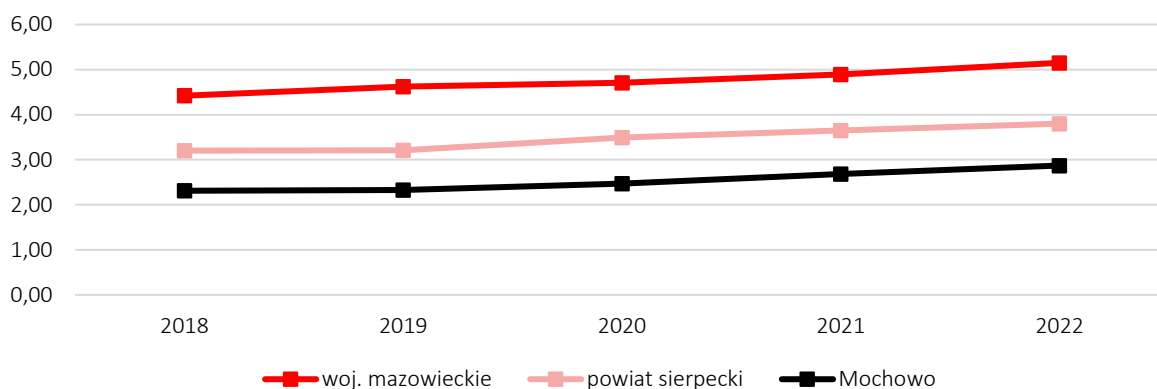
Z kolei otoczenie zewnętrzne to dwa stowarzyszenia, których Gmina Mochowo jest członkiem.:

- **Lokalna Grupa Działania „Sierpeckie Partnerstwo”**, której celem jest wdrażanie i realizacja Strategii Rozwoju Ponadlokalnego kierowanego przez społeczność przy udziale środków unijnych,
- **Stowarzyszenie „Droga ekspresowa S10”**, którego głównym celem jest inicjowanie, przygotowanie i realizacja na terenie zrzeszonych w stowarzyszeniu gmin, powiatów i województw, wspólnych przedsięwzięć służących rozwojowi współpracy samorządów na rzecz budowy drogi ekspresowej S10.

Ponadto na terenie Gminy Mochowo od 2024 r. działa **Klub "Senior+"**. Podstawowy zakres oferowanych usług Klubu wygląda następująco:

- zajęcia o charakterze kulturalnym, rekreacyjnym, towarzyskim,
- zajęcia aktywności ruchowej,
- zajęcia umysłowe (gry i zabawy logiczne, treningi pamięci),
- możliwość rozwijania swoich pasji i umiejętności.

Poniższy wykres przedstawia wskaźnik dotyczący liczby działających na terenie Gminy Mochowo fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców. Wartość wskaźnika w Gminie została poddana analizie w latach 2018-2022 i zestawiona ze średnimi wartościami dla powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego. Przez cały analizowany okres wartości wskaźnika dla Gminy Mochowo były niższe niż średnie dla powiatu i województwa. Należy jednak zauważyć, iż we wszystkich przedstawionych latach, wartość wskaźnika dla Gminy wzrasta.

Rycina 30. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu i województwa w latach 2018-2022
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna dla mieszkańców z terenu Gminy Mochowo zapewniana jest przez **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ASMED”**, który posiada dwie placówki: przy ul. Dobrzyńskiej 23 w Mochowie oraz przy ul. Cicha 1 w Ligowie. Ponadto w Ligowie działa również **Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Medicar”**. Najbliższe stacje pogotowia oraz szpitale to kolejno:

- **Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego**, ul. Braci Tułdzieckich 19, 09-200 Sierpc w odległości ok. 15 km,
- **Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego i Transportu Sanitarnego w Płocku**, ul. Narodowych Sił Zbrojnych 5, 09-400 Płock w odległości ok. 40 km,
- **Szpital Lipno Sp. z o. o., Pogotowie Ratunkowe**, ul. Nieszawska 6, 87-600 Lipno w odległości ok. 35 km.

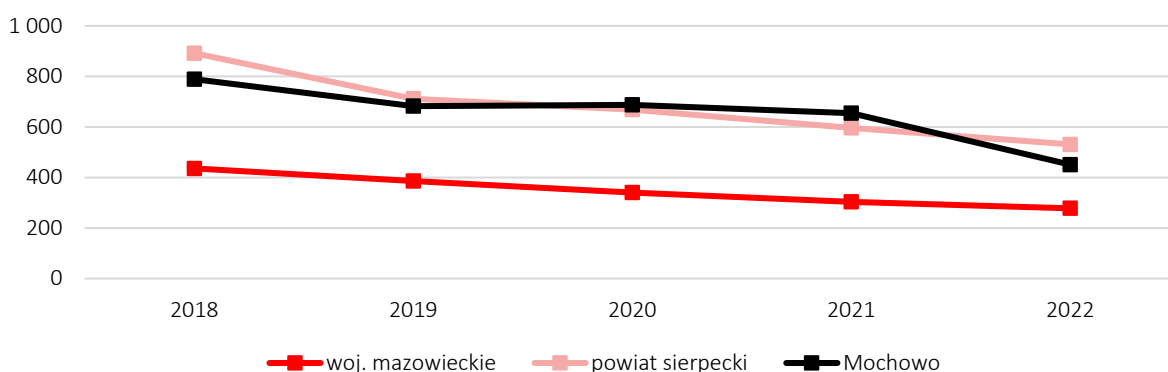
Za pomoc społeczną w Gminie Mochowo odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mochowie, który ma następujące zadania:

- przydzielanie i wypłacanie następujących świadczeń:
 - specjalny zasiłek opiekuńczy,
 - dodatek energetyczny,
 - dodatek mieszkaniowy,
 - stypendium szkolne,
 - zasiłek stały, celowy i okresowy,
 - zasiłek pielęgnacyjny,
 - jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
 - zasiłek rodzinny,
 - fundusz alimentacyjny,
 - ubezpieczenia zdrowotne,
- wydawanie Karty Dużej Rodziny,
- usługi opiekuńcze,

- pomoc rzeczowa,
- dożywianie dzieci w szkołach,
- świadczenie pielęgnacyjne.

Celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest rozpoznawanie i zaspakajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Poniższy wykres przedstawia liczbę beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej GOPS w Mochowie w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w latach 2018-2022 w zestawieniu ze średnimi wartościami dla gmin powiatu sierpeckiego oraz województwa mazowieckiego. Przez wszystkie analizowane lata Gmina Mochowo notowała wyższe wartości wskaźnika niż średnie dla województwa, natomiast dość podobne do średnich wartości dla powiatu. Należy zauważyć, iż w latach 2020-2021 Gmina osiągnęła wartości wyższe również od średniej powiatowej. Natomiast w roku 2022 wartości dla Gminy stosunkowo mocno zmaleły.

Rycina 31. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy Mochowo prowadzona jest polityka mieszkaniowa, która jest częścią polityki społecznej prowadzonej przez jednostkę. Zadaniem polityki mieszkaniowej jest wyrównanie szans społecznych w dostępie do mieszkań. Dokumentem określającym zasady prowadzenia polityki mieszkaniowej na terenie Gminy jest Uchwała Nr 151.XVII.2020 Rady Gminy Mochowo z dnia 29 kwietnia 2020 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkaniowych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Mochowo. Do roku 2019 Gmina posiadała w swoim zasobie 19 mieszkań komunalnych, natomiast od roku 2020 posiada ich 25. Średni okres oczekiwania na mieszkanie komunalne wynosi do 2 miesięcy.

Spis tabel

Tabela 1. Drogi powiatowe i wojewódzkie na terenie Gminy Mochowo	69
Tabela 2. Ruch budowlany w Gminie Mochowo w latach 2018-2022 na tle powiatu sierpeckiego.....	75
Tabela 3. Wykaz zabytków z terenu Gminy Mochowo wpisanych do rejestru zabytków	79
Tabela 4. Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w powiecie sierpeckim w latach 2018-2022.....	80
Tabela 5. Podmioty gospodarcze na terenie Gminy Mochowo w 2022 roku według sekcji PKD 2007	80
Tabela 6. Gospodarstwa rolne według grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Mochowo na tle powiatu sierpeckiego w 2020 roku	83
Tabela 7. Stan gospodarki odpadami w Gminie Mochowo w latach 2018-2022.....	86
Tabela 8. Struktura źródeł ciepła na terenie Gminy Mochowo w 2022 roku.....	86
Tabela 9. Dochody podatkowe Gminy Mochowo w latach 2017-2022	92
Tabela 10. Zmiany liczby ludności w powiecie sierpeckim w latach 2018-2022.....	97
Tabela 11. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego w latach 2018-2022	97
Tabela 12. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Mochowo w 2018 i 2022 roku na tle powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego	98
Tabela 13. Przedszkola i oddziały przedszkolne na terenie Gminy Mochowo z podziałem na grupy wiekowe	99
Tabela 14. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Mochowo.....	100
Tabela 15. Szkoły na terenie Gminy Mochowo.....	101
Tabela 16. Stan bazy dydaktycznej w szkołach podstawowych na terenie Gminy Mochowo	101
Tabela 17. Liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy Mochowo wraz z klasami „0” w latach 2018-2023.....	101
Tabela 18. Wydatki w dziale 801 oświata i wychowanie w Gminie Mochowo w latach 2017-2022	103
Tabela 19. Podmioty realizujące zadania w zakresie kultury i sportu na terenie Gminy Mochowo	104
Tabela 20. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Mochowo	105

Spis rycin

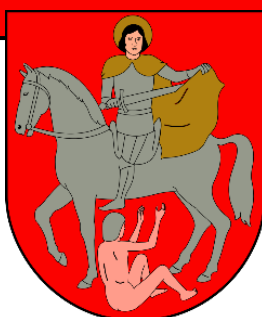
Rycina 1. Położenie administracyjne Gminy Mochowo.....	68
Rycina 2. Węzły drogowe w pobliżu Gminy Mochowo.....	70
Rycina 3. Dostępność czasowa Gminy Mochowo podczas jazdy samochodem	71
Rycina 4. Zasięg miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w obrębie Gminy Mochowo	74
Rycina 5. Formy ochrony przyrody występujące na terenie Gminy Mochowo.....	77
Rycina 6. . Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu i województwa	81
Rycina 7. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych w REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Mochowo.....	81
Rycina 8. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu i województwa.....	82
Rycina 9. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie sierpeckim na tle województwa mazowieckiego i Polski w latach 2018-2022	82
Rycina 10. Udział powierzchni użytków gruntów rolnych w Gminie Mochowo w gospodarstwach rolnych w 2020 roku	83
Rycina 11. Struktura zasiewów wybranych upraw w Gminie Mochowo w 2020 roku	84
Rycina 12. Energia wiatru kWh/(m2/rok) na wysokości 10 i 30 m n.p.m.	87
Rycina 13. Średnie roczne sumy usłonecznienia.....	88
Rycina 14. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepła na obszarze Polski	88

Rycina 15. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Mochowo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022.....	89
Rycina 16. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Mochowo na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022.....	89
Rycina 17. Wykonanie budżetu Gminy Mochowo w latach 2017-2022	90
Rycina 18. Struktura dochodów Gminy Mochowo w latach 2017-2022	91
Rycina 19. Struktura średnich wydatków w Gminie Mochowo w latach 2017-2022	93
Rycina 20. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Mochowo na tle powiatu i województwa	94
Rycina 21. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Mochowo w latach 2024-2038	95
Rycina 22. Gęstość zaludnienia w powiecie sierpeckim w 2022 roku	96
Rycina 23. Struktura ludności w Gminie Mochowo w latach 2018-2022	99
Rycina 24. Udział dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Mochowo na tle średnich dla powiatu i województwa w latach 2018-2022 (%)	100
Rycina 25. Uśrednione wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu sierpeckiego i województwa mazowieckiego w latach 2021-2023	102
Rycina 26. Uśrednione wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach z terenu Gminy Mochowo w latach 2021-2023	102
Rycina 27. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu i województwa w latach 2018-2022	106
Rycina 28. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w Gminie Mochowo na tle średnich wartości dla powiatu i województwa w latach 2018-2022	107

Wzór ankiety

ANKIETA

STRATEGIA ROZWOJU GMINY MOCHOWO NA LATA 2024-2034

Szanowni Państwo,
W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034, zwracamy się
z prośbą o wypełnienie ankiety.
Ankieta jest anonimowa.

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę, a 0 *nie dotyczy/nie mam zdania*.

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	0	1	2	3	4	5
Poziom aktywności społecznej mieszkańców na rzecz Gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez Gminę? (DPS, Kluby Seniora)						
Wsparcie osób niesamodzielnych?						
Jakość usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy?						
Dostęp do budynków administracji publicznej?						
Dostęp do usług świadczonych przez Internet?						
Gospodarka						

Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						
Atrakcyjność Gminy jako miejsca do zamieszkania?						
Atrakcyjność Gminy jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Estetykę swojej Gminy?						
Jakość powietrza w Gminie?						
Ofertę Gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, parków)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów z terenów prywatnych na terenie Gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Walory środowiska przyrodniczego w Gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy?						
Dostępność Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Stan dróg w Gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Dostęp do infrastruktury wodociągowej?						
Dostęp do infrastruktury kanalizacyjnej?						
Dostęp do sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w Gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	0	1	2	3	4	5
Atrakcyjność gminy dla turystów?						

Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w Gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						
Poziom bazy gastronomicznej?						
Wypożyczenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek i szlaków rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne Gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Bazę usług agroturystycznych?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w Gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie Gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w Gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie Gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie Gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie Gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w Gminie?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w Gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)						
Działalność domu kultury i biblioteki?						
Działalność świetlic wiejskich?						
Dostęp do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej?						

Część II:

Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- ☐ poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg),
- ☐ rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych,
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- ☐ rozwój infrastruktury sportowej,
- ☐ budowa i modernizacja sieci wodociągowej,
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
- ☐ rozwój sieci gazowej,
- ☐ budowa i modernizacja świetlic wiejskich,
- ☐ rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej,
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych,
- ☐ poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy,
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu,
- ☐ wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy,
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3,
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi,
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych,
- ☐ zmniejszenie bezrobocia,
- ☐ promocja gminy,
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki,
- ☐ budowa obwodnicy,
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych,
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli,
- ☐ zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży,
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- ☐ rozwój kultury,
- ☐ aktywizacja osób starszych,
- ☐ inne (*jakie?*)

Metryczka

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

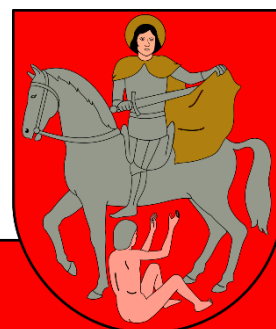
- ☐ uczeń/student
- ☐ rolnik
- ☐ przedsiębiorca
- ☐ osoba pracująca
- ☐ osoba bezrobotna
- ☐ emeryt / rencista
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem gminy
- ☐ nie jestem mieszkańcem gminy

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem miasta
- ☐ jestem mieszkańcem obszaru wiejskiego

*Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych,
Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować
działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!*

Załącznik 3: Tabela ewaluacyjna

Tabela ewaluacyjna

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
1.1. Uporządkowana i dobrze zagospodarowana przestrzeń Gminy Mochowo	Opracowanie nowych oraz aktualizacja istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego				
	Opracowanie nowych oraz aktualizacja istniejących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego				
	Wyznaczanie terenów zabudowy mieszkaniowej w dokumentach planistycznych				
	Wyznaczanie terenów OZE w dokumentach planistycznych				
	Podniesienie poziomu funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznej m.in. poprzez remonty oraz modernizację budynków i obiektów publicznych				
	Dostosowanie obiektów i budynków publicznych do standardów technicznych, spełniających wymagania ustawy o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami				
1.2. Funkcjonalna i nowoczesna infrastruktura Gminy Mochowo	Modernizacja oraz rozwój gminnej infrastruktury około drogowej				
	Rozwój infrastruktury rowerowej zgodnej z wojewódzkimi standardami infrastruktury rowerowej				

	Współpraca z zarządcami dróg wszystkich kategorii w zakresie przebudowy i budowy odcinków drogowych				
	Modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury oświetlenia ulicznego				
	Modernizacja istniejącej oraz budowa nowej gminnej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej				
	Wsparcie mieszkańców w budowie przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieobjętych siecią kanalizacyjną				
	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody (SUW)				
	Modernizacja oczyszczalni ścieków				
	Zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego we współpracy z operatorami				
	Utworzenie stacji ładowania pojazdów elektrycznych				
1.3. Ochrona środowiska przyrodniczego Gminy Mochowo poprzez mitygację do zmian klimatu	Poprawa efektywności energetycznej budynków sektora publicznego poprzez kompleksową termomodernizację				
	Montaż mikroinstalacji OZE na budynkach sektora publicznego oraz wsparcie w rozwoju OZE dla sektora prywatnego				
	Poprawa jakości powietrza atmosferycznego poprzez wymianę wysokoemisyjnych i przestarzałych źródeł ciepła w budynkach sektora publicznego				
	Wsparcie sektora publicznego w redukcji emisji zanieczyszczeń do powietrza poprzez utworzenie programu wspierającego mieszkańców w wymianie wysokoemisyjnych źródeł wraz z punktem konsultacyjnym				
	Rozbudowa sieci gazowej				

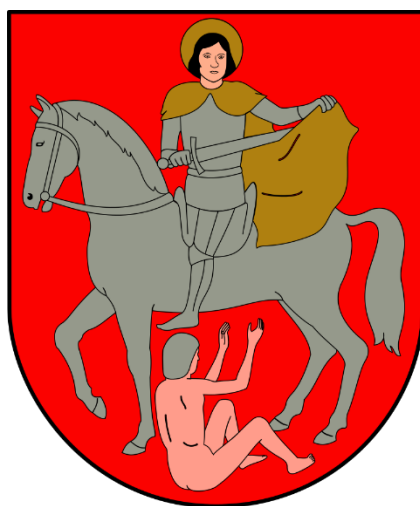
	Zwiększenie poziomu retencji wodnej poprzez zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych				
	Zapobieganie powodziom i przeciwdziałanie ich negatywnym skutkom				
	Rozwój działań adaptacyjnych do zmian klimatu, m.in. poprzez rozwój błękitnej i zielonej infrastruktury				
	Zachowanie właściwości ekosystemowych poprzez dbałość o istniejące zasoby przyrodnicze, zachowanie form ochrony przyrody oraz różnorodności biologicznej i krajobrazowej				
	Utworzenie magazynów energii				
	Opracowanie nowych oraz aktualizacja istniejących dokumentów strategicznych i programowych w zakresie ochrony środowiska				
	Zrównoważona gospodarka energetyczna gminy, m.in. poprzez utworzenie klastra energii we współpracy z sąsiednimi gminami				
	Budowanie postaw proekologicznych mieszkańców i zachęcanie ich do dbałości o środowisko przyrodnicze, m.in. poprzez działania edukacyjne oraz wspieranie inicjatyw i akcji społecznych				

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
2.1. Przedsiębiorcza i aktywna gospodarczo Gmina Mochowo	Rozwój oferty gospodarczej zachęcającej do powstania nowych przedsiębiorstw i inwestycji				
	Stworzenie zachęt do prowadzenia działalności gospodarczej, m.in. poprzez wprowadzenie zwolnień podatkowych				
	Przygotowanie oferty terenów inwestycyjnych na stronie internetowej gminy				
	Wspieranie innowacji w rolnictwie, w tym wsparcie w modernizacji i restrukturyzacji małych gospodarstw rolnych				
	Wsparcie dla rolników indywidualnych w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych				
	Wspieranie i rozwój pszczelarstwa oraz zwiększanie obszarów roślin miododajnych				
	Prowadzenie spotkań informacyjnych, zachęcających mieszkańców do rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej				
	Wprowadzenie zajęć z podstaw przedsiębiorczości dla dzieci i młodzieży				
	Wdrażanie zróżnicowanych instrumentów służących podnoszeniu kwalifikacji, nabywania kompetencji oraz zdobywania doświadczenia zawodowego przez mieszkańców				
	Wsparcie osób bezrobotnych w powrocie na rynek pracy				
2.2. Rozwinięta infrastruktura turystyczna i rekreacyjna	Zachowanie, modernizacja oraz zwiększenie rozpoznawalności obiektów zabytkowych				
	Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym dążenie do powstania bazy noclegowej i gastronomicznej				
	Odpowiednie oznakowanie i rozwój infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, w tym m.in. szlaków rowerowych i obiektów zabytkowych				
	Wzmocnienie wykorzystania obiektów kulturalnych i sportowych w rozwoju turystyki i rekreacji na terenie gminy				
	Współpraca z NGO w celu zwiększenia możliwości promocyjnych oraz poszerzenia oferty kulturalnej i sportowej				
	Zwiększenie rozpoznawalności i kształtowanie pozytywnego wizerunku gminy, w tym poprzez wykorzystanie nowoczesnych technologii oraz mediów społecznościowych				

	Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych mających na celu promocję gminy w skali regionu				
--	--	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK / NIE)
3.1. Rozwinięta oferta edukacyjna oraz opiekuńcza Gminy Mochowo	Utworzenie placówki opieki nad dziećmi do lat 3				
	Zwiększenie dostępu do opieki przedszkolnej				
	Modernizacja oraz doposażenie obiektów szkolnych i przedszkolnych, w tym bazy dydaktycznej i sportowej				
	Doskonalenie kadry wychowawczej i oświatowej poprzez kursy i szkolenia dla nauczycieli				
	Opracowanie oraz wdrożenie programów wsparcia dla uczniów wymagających dodatkowej pomocy w nauce oraz uczniów szczególnie uzdolnionych				
	Dalsza organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży wspierających rozwój ich pasji i zainteresowań				
	Rozwój edukacji w zakresie ochrony środowiska i ekologii od najmłodszych lat				
	Wspieranie działań zmierzających do rozwoju i poprawy dostępności do usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym				
	Zwiększenie wsparcia w zakresie pomocy psychologicznej i logopedycznej				
3.2. Wysokiej jakości usługi społeczne i zdrowotne Gminy Mochowo	Dostosowanie systemu opieki zdrowotnej do potrzeb osób starszych				
	Rozwój programów zdrowotnych i profilaktycznych				
	Rozwój edukacji prozdrowotnej wśród mieszkańców, zwiększającej ich wiedzę i świadomość w zakresie zdrowia				
	Rozwój usług opiekuńczych, asystenckich i rehabilitacyjnych, w tym dostosowanie ich do potrzeb odbiorców				
	Zwiększenie oferty opiekuńczej, włączającej oraz aktywizującej dla osób z niepełnosprawnością				
	Rozwój mieszkalnictwa socjalnego oraz dostosowanie mieszkań do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym				
	Dążenie do integracji społecznej oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób starszych i osób z niepełnosprawnościami				

3.3. Zintegrowane i aktywne społeczeństwo obywatelskie Gminy Mochowo	Stworzenie podmiotów ekonomii społecznej w celu zapewnienia dostępu do pracy dla osób z niepełnosprawnościami				
	Zwiększenie udziału osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym				
	Rozwój wolontariatu na rzecz pomocy seniorom				
	Utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej				
	Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień				
	Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz ich rodzin				
	Zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy terapeutycznej dla osób zmagających się z uzależnieniami oraz osób współuzależnionych				
	Zwiększenie aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju i promocji gminy				
	Pobudzenie wśród mieszkańców poczucia tożsamości lokalnej i poszanowania tradycji				
	Dążenie do integracji społecznej, w tym integracji międzypokoleniowej mieszkańców oraz zapobieganie marginalizacji osób starszych i osób niepełnosprawnościami				
	Organizacja zajęć i wydarzeń integrujących mieszkańców oraz wspierających poczucie tożsamości lokalnej, w tym m.in. festynów, jarmarków				
	Wspieranie i tworzenie miejsc integracji społecznej, umożliwiającej mieszkańcom wspólne spędzanie wolnego czasu w przestrzeni publicznej				
	Zapewnienie możliwości aktywnego i kreatywnego spędzania wolnego czasu dla wszystkich grup wiekowych				
	Rozwój oferty kulturalnej i sportowej dla dzieci i młodzieży dostosowanej do ich potrzeb oraz oczekiwań				
	Wsparcie i aktywizacja świetlic wiejskich, m.in. poprzez ich doposażenie oraz zapewnienie zróżnicowanej oferty zajęć				
	Dalsze wspieranie i zaangażowanie gminy w rozwój organizacji pozarządowych				
	Modernizacja oraz rozwój bazy sportowej pobudzającej aktywność fizyczną mieszkańców				

Urzędu Gminy w Mochowie

ul. Sierpecka 2

09-214 Mochowo

<http://mochowo.pl/>

<https://mochowo.bipgmina.pl/>

Uzasadnienie

Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw, wprowadziła szereg zmian integrujących wymiar społeczno-gospodarczy i przestrzenny w dokumentach strategicznych, również na poziomie lokalnym. Poprzedni dokument strategiczny z uwagi na nieaktualność zapisów oraz brak rozwiązywania bieżących problemów wpłynął na konieczność podjęcia prac nad przygotowaniem dokumentu strategicznego na kolejne lata.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy, którą pogłębiono podczas badania ankietowego przeprowadzonego w dniach od 22 stycznia do 29 lutego 2024 roku.

Zgodnie z art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, przeprowadzone zostały konsultacje społeczne nad projektem Strategii. W ramach konsultacji społecznych, interesariusze strategii rozwoju za pomocą formularzy uwag oraz podczas spotkania konsultacyjnego zgłaszać mogli swoje opinie i sugestie poprawek do projektu strategii. Na tej podstawie zostało przygotowane sprawozdanie z przebiegu i wyników Konsultacji, które zostało zamieszczone na stronie internetowej Urzędu.

Następnie zgodnie z art. 10f ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym projekt Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 został przedłożony Zarządowi Województwa Mazowieckiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze. Zarząd Województwa Mazowieckiego wydał pozytywną opinię w zakresie sposobu uwzględnienia w projekcie Strategii Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 ustaleń i rekomendacji dotyczących kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie.

Strategia Rozwoju Gminy Mochowo na lata 2024-2034 stanowi podstawę do zrównoważonego i harmonijnego zarządzania przyszłością Gminy w perspektywie do roku 2034. Stanowi wizję rozwoju i scenariusz działań uwzględniający wszystkie aspekty życia i wyznacza kierunki dla procesów i programów realizowanych w Gminie Mochowo w kolejnych latach.

W związku z tym zasadne jest przyjęcie w/w dokumentu.